

Velja po pošti:

za celo leto naprej	K 26.—
za pol leta	" " 13.—
za četrt leta	" " 6.50
za en mesec	" " 2.20

V upravnistvu:

za celo leto naprej	K 22.40
za pol leta	" " 11.20
za četrt leta	" " 5.60
za en mesec	" " 1.90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEČ

Inserati:

Enostop. petlistrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Upraviškega telefona št. 188.

Dr. Šusteršič o aneksiji.

Dr. Šusteršič, načelnik zedinjenega slovensko-hrvaškega kluba v delegacijah, je o aneksiji izjavil sledeče: Z velikim veseljem pozdravljamo priklopljenje Bosne in Hercegovine k monarhiji. Smo pa trdno prepričani, da bodo državnopravne težkoče, preko katerih bo za prvi čas morda mogoče iti, kmalu dovedle do nevzdržljive situacije, ki z natorno nujnostjo sili k nadaljnjemu razvoju po započeti poti. Kako si je mogoče misliti, da se naj v delegacijah obravnavajo bosanske zadeve, ne da bi se izvoljenim zastopnikom te dežele priznala kaka ingerenca? In kaj se ima zgoditi v slučaju, ako se bodo med sklepi delegacij in novega bosanskega deželne zboru pojavila nasprotja? Isto velja za oba parlamenta, ki sta tudi po njunem sedanjem kompetenčnem delokrogu poklicana v gotovih bosanskih deželnih zadevah se posvetovati. Zato se bo po mojem mnenju kmalu pokazala nujnost, da zastopniki Bosne in Hercegovine dobe v parlamentu in delegacijah sedež in glas. To pa je le na dva načina mogoče: Ali s priklopljenjem na eno obeh državnih polovic ali pa tako, da se ustvari tretje samostojno drž. telo, sestojče iz jugoslovanskih dežela Avstrije in Ogrske. Z odločnostjo se morajo pri tej priliki zavrniti težnje Ogrske, katerim se je tudi v bosanskem manifestu napravil kompliment. Sklicevanje na inavguralni diplom najboljše zavračajo obstoječe pravne razmere same. Glasom inavguralnega diploma se morajo nekdanje ogrske provincije, ki so se osvojile ali ki se bodo še v bodočnosti osvojile, vtelesiti zopet ogrski kroni. Kako pa se more zahtevati, da se provincije, katere je tudi Avstrija zopet si osvojila, na kojih osvojitvi je Avstrija bila udeležena s 70. odstotki, združijo z Ogrsko? Leta 1867. pač nihče ni sanjal, da se bo Bosna z vojnim pohodom zopet osvojila, kajti drugače bi bilo nerazumljivo, da se deželo, katero smo mi osvojili, pripisuje zdaj Ogrski. Kompromis v tem vprašanju bi bil morda na ta način mogoč, da bi se en del okupacijskega ozemlja vtelesil Dalmaciji, drugi Hrvaški. Tudi to bi bila le etapa na poti osnove samostojnega jugoslovanskega državnega ozemlja pod habsburškim žezlom.

Kakor je razvidno, načelnik S. L. S., ki zdaj igra važno vlogo, bodisi kot načelnik kluba združenih slovenskih in hrvaških delegatov tostranske državne polo-

vice, bodisi kot poročevalec za okupacijski kredit, visoko pojmuje pomen in dalekosežnost posledic, ki izvirajo iz priklopljenja Bosne k monarhiji. Kar je on izjavil, tvori program in cilj vseh rodoljubov na slovanskem jugu, ki v okvirju habsburške monarhije teže za kulturnim in političnim združenjem Jugoslovancov.

To je pač zgodovinski dejstvo in prospeh slovanskih plemen na jugu gotovo boli odgovarjajoče stališče, kakor pa fantastične sanjarije nekaterih maloštevilnežev, ki si svoja čustva in svoje misli dajo narekovati ob Belgradu. Slovenci in hrvaški narod stoji z ogromno večino v tistem taboru, kojega načela v tej zadevi sta jasno izrekla in začrtala dva izkušena politika in rodoljuba, kakor sta dr. Šusteršič in don Juraj Biankini, ki pač boljše vesta, kaj je obema narodoma v korist kot gotovi kavarniški politiki in programokovavci.

Nemška nevarnost na Jesenicah.

Kdo ne pozna Jesenic vsaj po imenu? Zadnja leta je bilo v slovenskem časopisju toliko brati o Jesenicah, da ga menda ni Slovenca, ki bere slovenske časopise, da bi nič ne vedel o Jesenicah. Hud boj se je bil med pristaši »S. L. S.« in narodno-napredne stranke, Nemec se je pa v pest smejal. Nemški »volksrat« ima v svojem programu točko: »Jeseniška občina mora priti v nemške roke.« Ta občina je prva slovenska občina, ko se pripelješ s Koroškega skozi karavanski predor na Kranjsko. Velika je, največja v radovljiškem okraju, ključ do naravnih lepota na Gorenjskem. Križišče železnice je. Tod skozi prihajajo tuji od severa in juga. Tod skozi pelje najkrajša pot iz Prusije do Adrije. Ni čuda tedaj, da so Nemci vzeli tako na piko Jesenice. Če se jim posreči dobiti Jesenice v svoje roke, napravili si bodo tukaj trdnjavo, iz katere bodo potem segali po slovenski okolici in skušali si pridobiti čimdalje več slovenske zemlje. Kadar bodo hoteli agresivno nastopiti, dobili bodo lahko pomoč iz bližnje Koroške. Beljak, Celovec sta bližje kot Ljubljana. Jesenice bodo postale taka nemška postojanka, da gorje potem Slovincem na Jesenicah in v okolici.

Prav po načrtu dela nemški »Volksrat«, Znani ljublj. advokat vodi nemško politiko na Jesenicah. Tukajšnji Nemci ga

priznavajo za voditelja svoje stranke, ki se zdaj imenuje savska stranka, ker ima svoj glavni sedež na Savi in največ pristašev med tovarniško gospodo Kranjske obrtniške družbe.

Koliko gre c. kr. vlada Nemcem na roke, razvidel bo vsak iz zgodovine jeseniške občine zadnjega leta, spoznal pa bo tudi načrt Nemcev, po katerem hočejo dobiti Jesenice v svoje roke.

Vsled razsodbe upravnega sodišča, da je bila volitev občinskih odbornikov v I. razredu dne 10. marca 1906. neveljavna in na podlagi teh volitev tudi volitev občinskega starešinstva, obvestilo je c. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici župana dr. Kogejca, da je občinsko starešinstvo neveljavno izvoljeno in mu je odvzelo vodstvo volitve, ki se je imela vršiti še enkrat za I. volivni razred.

Dr. Kogoj je nato izvajal posledice. Dne 30. septembra 1907. je vse občinsko premoženje poslal deželnemu odboru v Ljubljano in prenehal opravljati občinske posle. Obvestil je o tem takoj c. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici.

Niti en dan bi tako velika občina, kakor je jeseniška, ne smela ostati brez gospodarja in brez upravitelja občinskih poslov! Dolžnost c. kr. vlade je bila, ko je dr. Kogoj proglasila za nezakonitega župana, ali vsaj ko je dr. Kogoj odložil upravo občine, naročiti staremu odboru iz leta 1903., da bi v smislu § 21. občinskega reda zopet nastopil službo in ostal v službi do konstituiranja novega odbora. Toda c. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici starega odbora niti ni obvestilo o tem, da občina nima več gospodarja in nobenega upravitelja.

Po rešitvi vseh pritožb glede občinskih volitev dne 8. in 10. marca 1906. volil je I. razred še enkrat in sicer dne 15. oktobra 1907. Po zavrnitvi pritožbe zoper to volitev je postal novi občinski odbor — avomočno izvoljen, a službe nastopiti še ni mogel, ker se ni bil še konstituiral. Postavni gospodar občine je bil še vedno stari odbor iz leta 1903., ki pa ni bil poklican v službo. Dne 5. novembra 1907. je bila sklicana seja, da bi novi odbor izvolil župana in svetovalec. Toda izvolitev je preprečila z odsotnostjo nemška stranka. Poskušalo se je še večkrat izvoliti občinsko starešinstvo, a vselej je izvolitev preprečila nemška stranka. C. kr. vlada je vedela za to, da je ves ta čas jeseniška občina ostala brez gospodarja, toda čez dolge tri mesece, odkar je trajala anarhija, se je šele zganila. In kaj je storila?

Z odlokom z dne 9. januarja 1908., št. 27.937 ex 1907 je »z ozirom na obstoječe razmere« razpustila dne 7. in 8. januarja 1903 izvoljeni občinski odbor, ki je bil postavni gospodar občine, in je imenovala po želji Nemcev gerenta za upravljanje občinskih poslov, Josipa Klinarja, posestnika na Jesenicah, in mu pridejala za svetovavca tovarniškega uradnika Antona Pongratza. Josip Klinar je spoznal položaj, ki je nastal v občini vsled tega vladnega koraka in je bil toliko moder, da gerentstva ni sprejel. Anarhija na Jesenicah je trajala naprej. Poskušalo se je zopet večkrat izvoliti občinsko starešinstvo, izvolitev je vselej preprečila nemška obstrukcija. Preteklo je že zopet več mesecev, prišel je že maj, anarhija je še vedno vladala na Jesenicah. Sredi maja šele je bil po posredovanju poslancev imenovan nov gerent, in sicer Slovenec Anton Čebulj, posestnik na Jesenicah, ki je gerentstvo sprejel in še danes upravlja občino, ker so se vsled nemške obstrukcije dosedaj izjalovili vsi poskusi izvoliti župana in svetovalec.

Izredne razmere na Jesenicah torej trajajo že več kot eno leto. Koliko časa še bodo? Ali ni nobenega sredstva ukrotiti obstrukcije? Koliko časa misli vlada še mirno gledati, kaj se godi na Jesenicah?

Da to razumemo, pogledimo, zakaj nemška stranka obstruira. Vsakemu bo kaj jasno, zakaj, če povemo, da je nemška stranka nasproti slovenskim odbornikom v manjšini in da zahteva od slovenske večine, da se zaveže celo dobo odbora ne imenovati nobenih častnih občanov, sicer se ne udeleži volitve občinskega starešinstva in s svojo odsotnostjo prepreči izvolitev župana in svetovalec. Ali ne pričita to, da ves boj takozvane savske stranke ne izvira iz gospodarskih, ampak narodno-političnih namenov? Slovenska občina Jesenice, od nekdanje slovenske posesti, mora pasti v nemške roke. To devizo je nemški »Volksrat« dal jeseniškim Nemcem. Pod to devizo Nemci pridno obstruirajo, da onemogočijo Slovincem občino obdržati v svoji posesti. Načrt imajo namreč taki-le: Obstruirali bomo toliko časa, dokler si ne zagotovimo pri volitvah večine v občinskem odboru. V tretjem razredu letos ne bi še zmagali, ako bi bil občinski odbor razpuščen, zato naj vlada še občinski gerent nekaj časa, čeravno je Slovenec, saj častnih občanov ne more imenovati. Zagotovimo si zmago v tretjem razredu ta čas s tem, da si napravimo več volivcev. Naložiti se mora osebna dohod-

LISTEK.

Listle pada.

Spisal Václav Kosmák. Preložil Jožef Gruden.

Gozd in srce plemenitega človeka sta polna krasote. V veselju in žalosti, v nevihti in miru, v mladosti in starosti, v provcitanju in umiranju — zmeraj sta veličastna, zakaj v njima veje dih z neba.

Včeraj sem šel obiskat sosednega prijatelja. Pot me je peljala po gaju, po istem gaju, v katerega sem bil šel spomladi, da bi bil slišal kukavico. Včeraj pa ni kukala kukavica. Ni bilo slišati ne repnika, ne penice in ne drozga. Cel gaj je stal kakor nem, tiho, nepremično, stal kakor pogrebniški kraj groba. Vsako drevo, vsak grm se je tresel žalosti in žolto listje je padalo na rumeno zemljo, kakor nam popotnikom v solzni dolini zvane nada za nado. Šel sem žalosten po žalostni zapuščenosti stezi. Zdaipazdaj je splašil moj korak fazana, da je s krikom zletel ter probudil ščinkovca iz sna, ki se je žalostno oglašil ter odletel v kraj, koder se je iz-

preletavala jata ščebetavih palčkov. Otožnot me je tako prevzela, da sem sedel na star parobek, krog katerega je poganjalo mladovje. Tako rastemo mi mladina na grobih prednikov. Zrl sem na mlade jesene, javore in dobe. Listje je pršlo z njih na zemljo in stali so že na pol goli. Pa kaj za to! Spomladi spet ozelené ter se zopet obletí in iznova zagrnejo v zelenje — dokler ne pride mož s sekiro ter jih poseka in odpelje, da ne ostane drugega po njih nego parobek.

In s človekom je taista. Vzraste na grobu prednikov; leto za letom mine v brezdelnosti ali v skrbi za vsakdanji kruh; pomlad se menja z jesenjo, da poslednjič pride nepričakovani Božji sel s koso, ter pokosi njegovo življenje. In kaj ostane po takem človeku? — Grob, kakor po drevesu v gozdu parobek. Kaj drugega je s človekom, ki deluje za blagor svojega bližnjega.

× × ×

Ko sem bil bogoslovec, me je nekoč pozval žetavski gospod župnik Žak na nedeljo k sebi. Po obedu smo šli na polje, kjer je imel posvetiti novi križ. Z nama je šla velika množica ljudi z godbo, prepevaje z močnim zborom svete pesmi. Ko je

gospod župnik pri križu odmolil, je stopil na podstavek ter jel množici govoriti. Jesensko solnce mu je svetilo na bele lase in prijazno obličje. Odprl je usta in izpregovoril:

»O vi vsi, ki mimo hodite, pogledjte, ali je katera bolečina večja od bolečine moje?« (Jeremija, pogl. I. 12 vrsta.)

Jaz sem obstal kakor začaran. Teh par besed me je bolj pretreslo, kakor ne vem katera propoved sicer proslulih govornikov. Tedaj sem spoznal, kakšen pomen ima naziv: »Zlatousti, sladkobesedni — chrysostomos, meliologos!« Njegov glas je zvenel tako sladko, govor je tekkel tako mило, mirno, oko je gledalo tako zaupljivo na zbrano množico, tako resnično — kakor umeje gledati le dete ali človek, ki je kakor »eden teh malih«. A ljudstvo je pozorno poslušalo, takorekoč sesalo njegove besede, ko mu je slikal, kako je Jezus Kristus prišel za nas iz nebes na zemljo, kako je popotoval po tej zemlji 33 let, živel v gladi, bedi in zaničevanju, dasi je ljudem dobroto izkazoval ter učil večne resnice; kako je poslednjič lil krvavi pot na Oljski gori ter prosil Boga Očeta, prosil krepiča za muke, kakoršnih ne bi prevzel noben človek za drugega; kako je na križu molil za svoje sov-

ražnike; kako je v neznosnih bolestitih njegova človeška natora tožila: »Eli, Eli, iamma sabakthani! Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?«, kako je poslal Bog, kadar je bila mera napolnjena, smrtnega angelja in kako je Jezus naklonil glavo ter izdihnil svojo dušo — za nas, za nas grešnike — nehvaležne!

Množica je plakala, gospod župnik je za trenotek prekinil, se oprl z eno roko ob križ ter nadaljeval:

»To je trpel Jezus Kristus za nas, da bi nam odprl nebesa, do katerih nas vodi življenja pot, nesoče z njim vred križ in z njim vred trpeče! Zakaj brez trpljenja ni oslavljenja, brez boja nobene zmage. O, vi vsi, ki hodite po tej poti, obteženi s svojim križem, kadar vas toli tlači, kadar toli omagačuje vaše noge — ne tožite, ne godrnjajte, ampak pogledjte tu na sveti križ, pogledjte in pomislite, jeli vaša bolest nad bolest, kakršna je bila bolest Kristusova? Kaj je naša beda, naša bolest, naše trpljenje proti bedi, bolesti in trpljenju, ki jih je On pretrpel za nas? Potrpežljivo idite torej na svojo Golgato, a kadar na svoji poti omagate, sedite semkaj v senco svetega križa, objemite to — le sveto drevo ter poljubite svojega najvernejšega prijatelja — Kristusa križanega. On vas pokrepča

nina več tovarniškim delavcem, ki bodo volili z nami, četudi ne iz prepričanja, pa iz strahu, ker smo njih gospodarji. Minister Derschatt nam mora tudi pomagati in poslati več nemških železniških uradnikov na postajo, če le mogoče c. kr. rezervnih častnikov, ki imajo pravico voliti v I. razredu, ker znamo tako tudi v I. razredu zmagati. V drugem razredu se pa tako ne bojimo dosti, ta bo naš, naša bosta tudi odbornika iz podobčine Jesenice, ker so Savčani v večini, in podobčine Sv. Križ, kjer so volivci v večini odvisni od tovarne. Pomagati nam mora tudi vlada, da letos ne razpusti še občinskega odbora, ker ne bi naši novopečeni volivci imeli še pravice voliti. Po novem letu pa bodo že imeli pravico, tedaj nam pa vlada mora iti na roke in občinski odbor razpustiti ter zaukazati nove volitve. Potem se bomo udarili in ni vrag, če ne dobimo jeseniško občino v svoje roke. In ko enkrat dohimo, ne izpustimo je več iz rok!

Veliko teh želj se je že izpolnilo Nemcem. Tovarna je letos napovedala skoraj za celo stotino delavcev več kot druga leta, da zaslužijo osebno dohodnino podvrženo svoto. Letos so plačali osebno dohodnino delavci, ki je še nikdar prej niso, čeravno nimajo sedaj nič več zaslužka, kakor so ga imeli nekdanj, zato bodo imeli volivno pravico v občinskem odboru leta 1909. Železničnih uradnikov je tudi toliko Nemcev na Jesenicah, da se le čudimo, kako potrpežljivi smo Slovenci. L. 1906 pri obč. volitvah so bili vsi železnični uradniki Slovenci, danes je 9 Nemcev in samo 4 Slovenci, in med Nemci so tudi rezervni častniki. Bog zna, ali bo občinski odbor res razpuščen takrat, ko bo ugodno za Nemce? Bomo videli.

V koliki nevarnosti so torej Jesenice, da že pri prihodnjih občinskih volitvah padejo v nemške roke! Koliko dela čaka tukajšnjih Slovencev, da se ubranijo tej nevarnosti, koliko značajnosti in jeklene discipline in narodne zavesti je treba v teh kritičnih časih Slovencev na Jesenicah! Slovenci, ki bodo v teh odločilnih časih potegnili z Nemci, ostali bodo zapisani v črno knjigo narodnih izdajalcev!

Tedenski pregled.

Delegacija se je sešla v četrtek. Slovenski in hrvaški delegati so se združili in tvorili slovensko-hrvaški klub, kateremu je načelnik dr. Šusteršič, podnačelnik Biankini. V vseh stvareh bodo postopali solidarno. Predložil se je skupni proračun. Cesar je v prestolnem govoru povdarjal, da hočejo velevlasti vzdržati mir. Avstrija je svojim deželam priklopila ali anektirala Bosno in Hercegovino, sklenila pa odpoklicati svoje vojake iz novobazarskega sandžaka. Odpovedala se je tudi pravicam, katere je imela nad Črno goro. Avstrijski cesar je že od leta 1879. izvrševal vse pravice vrhovnega gospodarja nad Bosno. Suvereniteta sultanova je bila le na papirju. Turčiji ni vseh sedanja aneksija, posebno pa besni Srbija, kjer se baje pripravljajo za vojsko. Oglasilo se je menda že 5000 prostovoljcev, in trgovci ponujajo vladi denar za vojsko.

Bosna ima 1 milijon 737 tisoč prebivalcev. Srbov je 673 tisoč, katolikov Hrvatov 334 tisoč, mohamedancev 548 tisoč, judov 8213, protestantov 3596. Hercegovina ima 219 tisoč prebivalcev, 56 tisoč mohamedancev, 74 tisoč pravoslavnikov, 88

tisoč Hrvatov katolikov. Bosna dobi ustavo in 2. decembra se snide deželni zbor. Pred 30 leti je bila Bosna še zapuščena. Ni bilo urejene uprave, pravnih razmer, cest, železnice, industrije, nobenih denarnih zavodov. Avstrija je zgradila z vojniki ceste in železnice. Poljedelstvo je silno povzdignila. S pridružitvijo Bosne k Avstriji se je v državi okrepil slovenski živelj.

Bolgarski knez Ferdinand je proglasil Bolgarijo za neodvisno kraljestvo in pridružil Bolgariji tudi Rumelijo, ki je bila pod vrhovno oblastjo sultanovo. Sedaj se Ferdinand imenuje bolgarski car.

Grška si je pa anektirala ali pridružila otok Kreto.

Na Češkem gre za volivno reformo v deželnem zboru. Socialna demokracija grozi z demonstracijami na ulici, če se volivna reforma ne izvede.

Na Ogrskem je tudi volivna reforma v tiru. Socialni demokrati groze s splošno stavko, če se upelje pluralitetna volivna reforma.

Na Ruskem je vlada kršila avtonomijo vseučilišč. Dijaki štrajkajo. Dela se za splošni štrajk.

Lahi žele goriško deželo razdeliti v laški del, ki naj bi imel glavno mesto Gorico, in slovenski z glavnim sedežem Tolmin.

Stavka popirnega delavstva v kranjskih popirnicah je končana z zmago delavstva. Avstrija še ni imela take stavke.

Socialna demokracija je v ti stavki nastopila nasproti delavstvu.

Sadna razstava v Novem mestu je 3., 4. in 5. oktobra razstavila nad 100 vrst raznega krasnega sadja. — Ustanovilo se je novo podporno in strokovno društvo gozdnih delavcev na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem. Sedež je v Češnjici v selški dolini. — V Radovljici je pletarska šola otvorila tudi ženski tečaj. — Potres so čutili pretekli teden v Št. Ožbaltu, Špitaliču in Jančem. — V Ljubljani se odkrije cesarjev spomenik 2. decembra. — Umrl je slov. skladatelj Danilo Fajgelj. — Za spomenik za septemberske žrtve v Ljubljani se je dosedaj nabralo 12.000 K.

Godovi prihodnjega tedna.

V nedeljo, 11. oktobra (19. pobink.): Nikazij, Firmin.

V ponedeljek, 12. oktobra: Maksimilijan, Serafin.

V torek, 13. oktobra: Edvard, Kolo-man.

V sredo, 14. oktobra: Kalist, Domi-cijan.

V četrtek, 15. oktobra: Terezija, Brunon, Avrelia.

V petek, 16. oktobra: Gal, Maksima.

V soboto, 17. oktobra: Hedvika, Viktor.

Tržiškim delavcem v premislek.

Iz Tržiča se nam piše: Vsiljivi »Naprej« večkrat izprašuje, kdo se kaj briga za delavca in komu je kaj mar, ako je delavec lačen in nima obleke. Odgovarjamo mu, da »Naprej« gotovo ne s svojim dolgim jezikom. Povejte in pokažite nam, kaj ste storili za delavca. Ali ste prišli kdaj delit podpore ali vračevat delavske prispevke? »Naprej« sam trdi, da imajo soc. demokratje do pol milijona organiziranih delavcev. Če računamo, da vsak delavec na mesec plača najmanj deset vinarjev, iznaša že to lepo svoto na leto. Kako pa se porabijo ti delavski prispevki, tega vo-

ditelj ne povedo. Če pa se zgodi delavcu nezgoda, tedaj ga ne vidijo ti »delavski prijatelji«. Vprašamo vas pri »Napreju«, ali ste podpirali jeseniške, medvodske in evške delavce ob času štrajka? Ne, zatajili ste jih. Poznamo pa moža, ki je zbiral darove za štrajkujoče delavce v težkem boju, ker pozna njihove težnje. Tega moža pa »Naprej« gotovo ne bo hvalil. Sedaj pa bi g. Kristan rad ustvaril novo organizacijo v Tržiču ter cepil delavske moči. Mi ne potrebujemo njegove pomoči, ker opravimo brez njega. V »Napreju« kriče, naj se na shodih ne govori o veri itd. Kaj pa ste govorili dne 4. t. m.? Ali ste že pozabili? Naše »drage žene in matere« tega niso pozabile. Kronice moremo mi porabiti v prave in dobre namene, a ni jih treba pošiljati v Ljubljano, odkoder se več ne vrnejo. Draginje ne odpravi noben socialni demokrat, ki se ponuja za poslance. Delavci tržiški, ne hodite na led ljudem, ki poznajo delavca le ob volitvah!

Ildrijske novice.

i Nov poklic si je izbral gospod Dragotin Lapajne. Profesuro na mestni realki je letos pustil, posvetil pa se je justici ter je postal namestnik državnega pravdnika ali funkcionar pri okrajni sodnji v Ildriji. Radoveden je marsikdo, kako se bo izkazal. V torek, 6. oktobra, je stal pred sodiščem rudar Gregor Balant. Bil je zaslišan radi dogodka dne 27. septembra, ki smo ga bili le mimogrede omenili. Pri Jožefovi jami na skladišču za rudo so napisali »Glück auf!« neko noč pomazali. Rudniški nadoskrbnik, ki vodi imenovano jamo, je dal obnoviti rudarski emblem z napisom »Glück auf!« Rudar Gregor Balant je bil v nedeljo ponoči na šilhtu kot stražnik rudnika ter je bil okoli pol 11. ure v imenovanem skladišču. Začuti, da prihaja nekaj oseb po poti pod skladiščem, po znanih »rakah«. Ko pridejo pred skladišče, obstoje. Kmalu začuti, da je nekdo nekaj vrget v skladišče na mesto, kjer je bil napis. Bil je prepričan, da ima na cesti ljudi, ki hočejo poškodovati napis. Da bi jih odgnal, spusti skozi okno na streho kamen, ki ga je pobral s tal v skladišču za rudo. Kmalu nato prihite tudi neznanci na skladišče ter dolže čuvaja Balanta, da je vrget med nje težak kamen, ki pa k sreči ni nikogar zadel. V družbi so bili občinski tajnik Julij Novak, notarski koncipient F. Tauzes, pripravniški učitelj Gangl, realčni profesor dr. Mencej in soproga Jelenčevega poslovođe Miklavčič z otrokom. Prva sta šla Julij Novak in Tauzes. Ko sta šla mimo skladišča, videla sta na vsaki strani skladišča luč. Mislila sta si: Gotovo kdo straži poslopje, poskusiva, se bo že oglašil, če je kdo. In Julij Novak je vrget peska v napis, na kar je spustil čuvaj Balant kamen na streho, da bi odgnal nepoznane goste. Med streho in potjo teče voda, tako da bi kamen ne mogel nikdar s strehe pasti na pot ter koga poškodovati. Dne 6. oktobra je bilo torej zaslišavanje pred sodiščem. Tisti, ki je čuvaja Balanta izzval, je priča, toženec je pa čuvaj, ki je bil v službi in je moral hišo čuvati. Funkcionar Lapajne je predlagal, da se odstopi zadeva državnemu pravdnictvu, ker nosi dejanje Balantovo na sebi znake zločina!

i V Cerknem je bila v nedeljo, 4. t. m. velika slavnost v proslavo cesarjeve 60-letnice in 50-letnice papeževe. Iz Ildrije je šlo naših ljudi na slavnost nad 80.

i 26.000 ron je dovolil novi delavski minister Gessmann ljubljanskim uršulinkam, da napravijo v Ildriji višjo gospodinj-sko šolo in zraven oskrbe otroški vrtec. Novi minister ima za take namene odločenih 50.000 kron; dobro za nas, če nam je naklonil polovico iste svote.

i Žito se je podražilo, to čutijo naši provizionisti, ki dobivajo plačo v žitu in denarjih. Kolikor dražje je žito, toliko manj dobe na plači v denarjih. Seveda se nobeden ne sili, vsakemu je na prosto, ali vzame vse v denarju in žito pusti, ali ne. Svetovali bi, naj puste žito isti mesec, kadar je predrago, saj lahko kupijo moko po ceni, katere vrste si ravno žele.

Jeseniške novice.

i Tri predstave so bile napovedane v nedeljo 4. t. m. »Za pravdo in srce«, so igrali »Sokolci«; »Dve materi« je vprizorilo »Katol. del. društvo«; tretja predstava v gostilni pri Tancarju se je pa spremenila v ples. Vrhutega je bila isti večer še predstava v cirkusu. Najboljše je bila obiskana predstava »Katol. del. društva« v »Del. domu«. Dvorana je bila napolnjena. Občinstvo je bilo splošno zadovoljno s predstavo, zlasti pa je ugajala godba na lok, ki jo je proizvajal društveni orkester. To se je videlo pri prosti zabavi, pri kateri je ostalo toliko ljudi, kolikor jih je sploh moglo sedeti pri mizah.

i »Assling - Hütte« naj bi bil za zgled omenil v deželnem zboru koroškem poslanec Angerer, ki se je pritoževal, kako se potvarjajo krajevna imena, ali vsaj »Kahlkogel«, ki je tudi na Koroškem. Savski Nemci so potvorili slovensko ime »Sava« v »Assling - Hütte« in dosegli, da je tudi na poštnem pečatu. Bomo videli, če bo tudi v kranjskem deželnem zboru vstal kak Angerer. Kako Nemci pačijo slovenska krajevna imena, je res že od sile!

i Paragrafi pojejo tudi na Jesenicah vsled demonstracij, ki pa niso bile drugega nego izraz splošnega razburjenja. Fantini so nekaj nemških napisov počrnili. Čudno vlogo igrajo nekateri Slovenci, ki so jim bili nemški napisi počrnjeni. Koliko jim bo to koristilo, bodo že videli.

i Župnija jeseniška je bila z odlokom c. kr. deželne vlade v Ljubljani dne 13. septembra 1908 razširjena tako, da sedaj dela mejo med zasipiško in jeseniško župnijo deželna cesta, ki pelje z Javornika čez Savo v gorjansko župnijo. Jeseniška župnija je vsled tega pridobila 20 družin, ki stanujejo v treh hišah in dveh čuvajnicah pod Mžakljo na desnem bregu Save.

i Predavanje na Jesenicah. Naše strokovno društvo priredi v nedeljo, 11. t. m., ob pol 4. uri popoldne predavanje pri Bremcu na Jesenicah. K obilni udeležbi vabi odbor.

i Predavanje v »Delavskem domu« bo v nedeljo, 11. t. m. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

i Za olepšanje Jesenic se je ustanovil poseben odbor. Najprej namerava napraviti dvored od kolodvora do Save ob državni cesti in z Jesenic od hotela »Pošta« ob okrajni cesti na Savo. Nekaj lepega bo to, ako se res napravi. Sicer pa bo odbor imel veliko dela, če bo hotel Jesenice olepšati, zaslužil si bo z vztrajno delavnostjo splošno priznanje.

i Vodovod na Savi se pridno dela. Velikanske težave napravlja skalovje v zemlji, ki se mora na več krajih razstreljevati. Vsled tega se bo delo nekoliko zavleklo.

ter potolaži na daljši poti h grobu ter preko groba k nebesom!« Pokleknil je, poljubil sveti križ in ginjena množica za njim.

Čudil sem se, kako je prišlo v to silno postavo, ki je stala kakor hrast, dasi jo je mnogoletni vihar majal, toliko nežnosti, toliko ljubezni in detinske preprostosti. Po telesu Peter, skala, po duhu sv. Janez! Zrl sem k njemu z globokim spoštovanjem. Mnogo let je deloval v svoji neznatni župniji z uljudnim svojim glasom, mirno z mirnim svojim očesom. Delo in napor sta utrčila njegovo telo, požlahtnila njegovo dušo.

Ko smo prišli domov, me je vedel na vrt v utico. Tamkaj smo sedli ter se pogovarjali.

»Častiti gospod, smem-li vprašati, ali ste dali kdaj kaj v tisek?«

»Zakaj vprašate?«

»Take propovedi, kakršno ste danes imeli, bi bilo škoda, da se pozabi.«

Starček se je nasmehnil: »Vi jo nad mero cenite! Ali pozabila se ne bo — morda si jo vendar kateri izmed poslušavcev zapomni.«

»Upam, da vsi!« sem rekel. »Ali bodoči propovedniki ne bodo nič imeli od Vašega duha in dela.«

Gospod župnik me je pogledal nekako ginjen, pa je pokazal na vrt: »Listje na sadnem drevju je že orumenelo ter jelo padati. Poglejte na ta drevesa in na moje

lase — jesen tam in tukaj. Listje pada. Za pisateljevanje sem že prestar! Govorim še lahko! — ali pisati —«. Starček je zmajeval z glavo. — »Prijetno je, ne bom rekel, če zapusti človek za seboj kakšen spomin. Poglejte tisto-le češpljo. Listje je popadalo ž nje, ali sadje, češplje še visé na njej. — Tako ostane tudi po človeku, ki je deloval, sadje, dasi se je on sam obletel in umrl. Ali pri meni to ni bilo mogoče. Vzgojili so nas tako. Ko so nas posvetili, ni nihče izmed nas znal pravilno češki pisati in brati. Jaz sem uzel sveto pismo v roko in po dolgem trudu, ko sem se učil podnevu in ponoči, sem dospel tako daleč, da umejem pravilno pisati in brati. Zdaj sem že star in je pozno, da bi deloval ter pustil posebi kakšen spomin razen tega, ki utegne ostati v srci in glavi mojih župljanov.«

»A ta bo drag in najkrasnejši, vrli gospod.«

»To Bog vé!« je rekel častiti gospod. »Vsekako dobro in posebne važnosti bi bilo v sedanjih časih, da bi vsak duhovnik, kolikor more po svojih močeh, v kakšni stroki stopil v javnost — ta v znanstvenih, oni v poučnih, tretji zopet v zabavnih knjigah in člankih — vsak po svoji moči. Vam mladim je to lahko! Vzorov in pomočkov imate dosti! Ko bi vsak duhovnik, kolikor jih je na Moravi, vsako leto vsaj nekaj spisal ali dobre knjige in časnike podpiral

ter širil, bi se pač ne moglo nam neprijazno slovstvo ter sramoteče nas časopisje tako razširjati. Saj piše v novine že vsak mlečnozobi žid, vsak idijot — zakaj ne bi lahko pisal vsak duhovnik, ki ima višjo gimnazijo pa še bogoslovne študije? Ko bi imeli še sile svojih mladih let!« — je vzdihnil starček ter se zamislil.

»Zdaj smo nekaj začeli!« sem rekel.

»Le pišite, pišite! — Ali kaj? Poglejte — listje pada. Jaz ga vidim morda poslednjič padati — vi pa, kakor bi človek mislil, še ne. Pa kolikrat ga boste še videli padati? Mogoče dvajsetkrat ali tridesetkrat! — Kaj je to? Zato delajte in vselej, kadar pride jesen, se spomnite mene, da ne boste morali kdaj reči kakor jaz danes: Dozdaj nisem za javnost nič delal, zdaj bi rad — pa ne morem. Izgovorov, kakor mi starci, vi ne boste imeli!«

To mi je včeraj prišlo na misel, ko sem sedel v logu na parobku ter je rumeno listje padalo krog mene na zemljo, a danes sem to zapisal; ne da bi koga opominjal, ampak da javnosti povem, kar mi je nekoč rekel pokojni Frančišek Žak, župnik železavski.

Torej pogumno na delo — listje že zopet pada!

Pismo Boltatuga Pepeta.

Gespud redehter!

Uni b bli dobr za kašngapu-dišeraja, ke znaja tku dobr štucať use, kar jm edn napiše in če u caj-tenge djať. Sej b nč na reku, če b prštucal sm pa ke kašna špi-ca, ke le preveč naprej štrli,

in b znala gespuda držaunga praudnka le preveč zboat; ampak kokr sa moj ta zadn pism na freško ustrigl, tu je pa že pre-naumn. Ke sm prebrau ta moj pism u »Slu-vence« nadrukan, res nism vedu, al sm mandle al babca; glih tak se m je zdou orsnet, ket naš Goluc, ke tam pa tam kašn pušl dreves iz zemle štrli, ta druh je pa use gulu, ket moj priftošl ukul ta zadnga.

vendar bo vodovod še letošnje jesen dovršen.

Novo hišo si je postavil tovarniški zdravnik dr. Orestes vitez Wolff tik nemške šole ob državni cesti na Savi. Inženir Rajske pa zida svojo hišo kraj zraven. Kakor vse kaže, bo tukaj cela nemška kolonija.

Iz škofijske kronike.

Imenovani so bili č. gg. dr. Al. Merhar, kaplan v Sostrem za nadomestnega veroučitelja na c. kr. II. državni gimnaziji v Ljubljani; Val. Zabret, kaplan v Št. Vidu nad Ljubljano, za župnega upravitelja ravnotam; Anton Žnidaršič, kaplan v Zagorju ob Savi, za soupravitelja župnije Sv. Planina in Stanko Premerl za prefekta v kn. šk. Alojzijevešču v Ljubljani.

Stalni pokoj je dovoljen č. gg. Frančišku Perpar, župniku pri Sv. Trojici pri Tržišču in Andreju Pipan, župniku na Polici.

Za župnijo Sv. Katarina v Topolu je prezentiran č. g. Andrej Pavlin, ekspozit na Gori pri Sodražici.

Premeščena sta č. gg. kaplana Anton Lavrenčič iz Cirknice kot župni upravitelj v Velike Poljane in Jernej Podbevšek iz Zagorja ob Savi v Cirknico.

Na novo nameščen je č. g. semeniški duhovnik Janez Primar kot kaplan v Zagorju ob Savi.

Na vseučilišču na Dunaju bodo nadaljevali svoje študije č. gg. Janez Kovač, Janez Samsa, Ignacij Breitenberger in Frančišek Trdan.

Konkurznega izpita v jesenskem terminu so se udeležili naslednji č. gg.: Bajec Ludovik, župni upravitelj pri Sveti Trojici nad Cirknico; Bešter Ivan, kaplan v Cerkljah pri Kranju; Čerin Karol, knezoškofijski tajnik v Ljubljani; Jerič Anton, kurat na Ustju; Kajdiž Valentin, kaplan na Dobrovi; Logar Josip, prefekt v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu; Mikuš Janez, kaplan v Stari Loki; Oranič Frančišek, ekspozit v Šmihelu; Pavšič Frančišek, kaplan v Naklem; Pečarič Martin, kaplan v Predosljah; Pelc Ivan, ekspozit v Zdihovem; Perz Alojzij, kaplan v Koprivniku (Nesseltal); Plahutnik Ivan, kaplan v Ribnici; Skubic Anton, kaplan na Vrhniki; Škerjanec Martin, župni upravitelj na Premu; Štular Martin, prefekt v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu.

Razpisane so župnije Sv. Trojica pri Tržišču v trebanjski, Polica v šmarijski, Št. Vid nad Ljubljano v ljubljanski in Sv. Trojica v cirkniški dekaniji.

Štajerske novice.

Zaradi izgrede v Ptuj so bili dne 9. t. m. obsojeni sledeči Nemci: Jurschinak na deset dni, Lorentschtisch na osem dni, Rom na pet dni, Ethl je bil oproščen.

Brežice. Našim Nemcem ne zadoštuje polno mesto orožnikov, da se eden v drugega potikajo, ampak zahtevajo zdaj še vojakov. Za Nemce imajo cele legijone vojakov in orožnikov kot branilce, ko se še vendar njim nič ni zgodilo, a Slovincem se na njih željo v Ptuj ni poslala nobena bramba. Okrajni glavar jih je tolažil: »dokler ne bo nič hujskega« — in vendar so že takrat mnogo razbili. To je naša vlada leta 1908, ko je vendar že od leta 1867 zajamčena vsem narodom enakopravnost.

Malik na agitaciji. Od Sv. Lenarta

Jest ih zatu dons prosm, nej s mejčken skp uzameja enkat drukat in nej tud državno praudnke prvošja kašn mejhen špas in namest de b ud mojša pisma štike preč strigl in u koš metal, naj raj enkat nñne škarje u koš trešja; drgač midva na uva douh prijatla ustala in um soje pisma raj kar naraunast državno praudnke nosu, kokr pa de b pustu, de b ih uni tku grdu trančeral.

Uni sa preveč buječ, jest jm tu kar naraunast u ksiht puvem. Kua je blu treba unkat nm pa gspude Pustaslemške pu rotuže letat in tam ukul fehtat ud Poncuza du Pilatuža, de b dubil kašna patrula, de b z nim ukul hudila in ih varvala ush križu in nadlog, ke b se jim znale prpetet, kokr se je prpetl gspude Pirce unkat u Elefontngas. Kua je treba take vahte iz sablam in pangametm, nazadne če res du kej pride, uja glih tku uni ta kratka ulekl. Ta nar bulš mitl preke usm takm navarnastm je še use glih Zancukva fajfa. Če uni prosja Zanka, de jm soja fajfa pusod, ta fajfa naštofaja in pržgeja, de se u ukul nh kadil, pa stavm en meljon, de se jm na u nubedn urah bliz upu, pa če tud iz sluvenska fana en ceu tedn ukul kazine hodja.

Astn, tok nej le nekar tačga straha na

v Slov. Goricah se nam piše: Odršenik spodnještajerskega nemštva Malik je osrečil zadnjo nedeljo s svojim imenitnim govorom Sv. Lenart. Imel je bojda pet možakov okoli sebe, pa še tiste samo iz radovednosti. Heil Malik!

Aretacije v Mariboru. Meseca septembra je bilo v Mariboru aretiranih 57 oseb; 46 moškega in 11 ženskega spola.

Strah je lepa reč! Trgovski pomočnik mariborske nemške tvrdke Makesch, ki se je udeležil izgrede proti Slovincem v Celju dne 20. septembra, je naenkrat izginil. Sedaj je baže v Varaždinu v službi.

Izgredi celjskih nemškutarjev proti Slovincem so vzbudili tudi na Hrvaškem veliko ogorčenje. Vsi hrvatski listi so pri našli poročila o teh nasilstvih in kakor se nam poroča, so po vseh hrvatskih mestih in trgih, koder ima celjska tvrdka D. Rakusch toliko odjemalcev, prilepljeni plakati, kateri pozivajo hrvatske trgovce, naj pretrgajo vse trgovske zveze s to firmo.

Radi demonstracij v Mariboru so bile, kakor poročajo dunajski listi, zopet tri osebe aretirane.

Kaj pa celjski, mariborski in ptujski Nemci? Ljubljanski občinski svet je v občinski seji dne 6. t. m. sklenil, da prostovoljno povrne škodo Nemcem; povzročeno po izgredu, pod pogojem, da tudi mesta Ptuj, Maribor in Celje povrnejo škodo Slovincem. — Zdaj imajo besedo naši nemški junaki.

Prepovedani protestni shodi. Protestni shod v Ribnici na Pohorju je okrajno glavarstvo v Slov. Gradcu prepovedalo, ker se je z ozirom na med obema v kraju bivajočima narodoma vprico najnovejših dogodkov v Ljubljani, Celju, Mariboru in Ptuj vladajočo napetost v slučaju vršitve zborovanja bati izgrede, in je torej dana prepoved v prid javni varnosti. Vendar se je vršil popoldne zaupni shod, kakih 50 mož. Neki nahujskani delavci iz Greinovihi in Franzovih kamnolomov so razgrajali in hoteli shod razbiti. Ko so ta dva orožniki zaprli, je nastal mir. Nahujskani delavci so napadli visokošolca g. Bruneke. — Tudi shod v Šmartnem pri Slov. Gradcu je bil prepovedan in to v občini, kjer ni v celi občini niti — enega Nemca!

Šmrtno obsodbo je izrekel brežiški policaj Schalun nad dr. Benkovičem. Izjavil je, da se bo 11. t. m. Benkoviča »abkragln« t. j. zadavilo. Ljubeznjiv policijot!

Koncesijo za pobijanje šip v Mariboru je baže dobil papirni trgovec Gaiser, ki je tudi pomagal razbijati po raznih slovenskih hišah.

Celjska »Spaarkassa« in slovenska služničad. Nov način maščevanja zaradi bojkotiranja nemških trgovcev so iznašli celjski nemškutarji, oziroma sluga celjske mestne »šparkase« po imenu Sucher. To človeče stika namreč v novejšem času pri služkinjah, ki služijo pri nemških rodbinah, a so po pretežni večini same dobre Slovence, po hranilnih knjižicah, da vidi, v kakšnem zavodu imajo naložene svoj denar. Ako je knjižica od kake slovenske hranilnice, naznani ta ljubeznjivi možakar dotičnemu gospodarju, oziroma gospodini, pri kateri služi, da isti vplivajo na to, da se denar prenese v nemško mestno hranilnico v Celju! Gospod »Spaarkassa-biher-Sucher«! pazite ter ne vtikajte svojih prstov tja, kjer vas nič ne srbi!

Včerajšnja »Marburgerca« je bila zaplenjena v članku o balkanskih homatijah.

Že črček prepeva, ne morem več spat, doni te dni po lepih naših vinorod-

nih krajih. Tisti letni čas, ki se ga veseli vse, mlado in staro, bolno in zdravo, tisti čas se je sedaj pokazal v vsem svojem sijaju. Od gore do gore odmevajo pesmi in pokajo topiči in slovenjegoriškemu vinogradniku se topi srce veselja nad sladko kapljico. Ob nedeljah opazimo velike gruč ljudi, ki se hodijo v vinograde metat s »starim« in vprašujejo novega, kdaj jih bo že vrgel. Toda on ne izda svojih skrivnosti. Šele ob Martinu, ko se bo prekrstil v »vino«, bo imel dovoljenje, vreči tu pa tam kakega sitneža, ki bo vesel vzkliknil: »Ne boš me, pa me ne boš!« Kupci za vino se vkljub dobri letini pridno oglašajo. Vinogradnike le svarimo, da jih kakim mešetarjem ne zvabijo v za njih škodljive kupčije. Varujte se posebno mešetarjev!

Razpisana je služba distriktnega zdravnika v Sevnici. Stalna letna plača 1000 K. Slovenski zdravniki, pozor! Prošnje je vložiti do 10. novembra!

Obsojeni slepar. Dne 2. t. m. je bil pred okrožnim sodiščem v Celju obsojen 21letni Oskar Szegh zaradi tatvine in goljufije. Možakar je dovršil pet razredov gimnazije v Kalocsu; potem je izstopil in se potepal po raznih samostanih, končno vstopil v Rakoczy-kolegij v Pešti kot prefekt, a bil odpuščen. Zatem je zopet »potoval« po samostanih in farovžih, se predstavljal kot bogoslovec in tako marsikaj prisleparil in pokradel, kakor n. pr. trapištom v Rajhenburgu več dragocenih stvari, istotako župnikoma v Brežicah in Rajhenburgu in dekanu v Vidmu. Končno so ga spoznali in izročili okrožnemu sodišču v Celju, ki ga je obsodilo na štiri mesece težke ječe.

Pri vasovanju je umoril, kakor smo svoječasno poročali, dne 22. junija t. l. 17letni kmečki fant Jožef Kristovič v Stojnicah fanta Ivana Kranjca. Imela sta prepir zaradi dekleta. Kristovič je obsojen na tri mesece težke ječe.

Ruška koča se zatvori v nedeljo 11. oktobra. Isti dan se bo brala v cerkvi sv. Aneha sv. maša. Lepa jesenska narava bo zvalila ta dan še marsikoga »na planine«, od katerih se hočemo za letos posloviti.

Pri ličkanju koruze sta se sprla v Št. Jurju ob j. ž. hlapec Valentin Kobola in A. Košir. Kobola je zabodel Koširja nazadnje z nožem, da je Košir izdihnil.

Pogrešajo trgovca Friderika Oizingerja. Peljal se je pred štirinajstimi dnevi na graški jesenski semenj, a se ni vrnil.

Pod železniški voz padel je železniški sprevodnik Anton Babič. Poškodovalu mu je desno nogo.

Umrl je v Mariboru mesarski mojster in hišni posestnik Jurij Welle, star 58 let. Njegov sin je bil nekaj ur pred njegovo smrtjo aretiran radi mariborskih dogodkov, a kmalu nato izpuščen.

V Dravo skočila je 40 let stara zasebnica Marija Polatschek.

Celjski trgovec Zangger se baže silno jezi na Stigerja, ker je ta napravil neumnost in nosil v Ptuj svoja gnila jajca ter tam z navadnimi pouličnjaki vred razgrajal po ulicah in pomagal pretepati Slovence. Zangger je izgubil že štiri slovenske stranke-trgovce iz Savinjske doline. Pravi, da bo oklofotal Stigerja, če mu odpove le še en trgovec.

Trgatev v Halozah se vrši pri najlepšem vremenu. Dobivajo take množine mošta, da je povsod zmanjkalo posode in zlasti kmečki posestniki ne vedo kam livati. Kapljica bo izvrstna. Ljudstvo je polno božje zahvale za dobro sadno in vinsko letino.

spud baron Švorc, tu pa le use glih na verjamem.

Gespude barone Švorce morma bt mi Sluvenci že zavle tega iz srca hvaležu, ke s je dau res usa muja, de nas je Sluvence spet saj mal sprjaznu.

Kulk sa s že nahter gspudi, ke sa res na use strani ubrajtan, pradžal, de b naredl konc našga špetera. Nemčuri iblansk in druh sa se nam lepu u pest režal in smetana iz našga mleka lizal.

Gespud baron Švorc je use tu douh cajta gledu. Ket dobrmu, unetmu Sluvence, sma se mu tud mi smilel, al pumagat nam, ke sma tku zateleban, mu je blu težku. Nazadne s je pa le mislu entvedr odr in u treh dneih sma bli ta nar bulš prijat! Tist, ke sa se preh grdu gledal, sa se za pudpajzdha prjel in sa začel skp hodet. In sam Bolču Pepe, ke me je bl souražu, kokr trn u pet, je skoču h men. ke me je zagledu, in ubjeu me je in kušnu, de je kar zacmukal, nm je pa dau na razpulgaga soi gumiradlar.

Use tu je naredu sam gspud baron Švorc in Buh mu dej nebesa za ta dubruta, prav

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

Nezgod na električni železnici v Gradcu. Voz na električni železnici v Gradcu je povozil v nedeljo, 4. t. m., neko 70 let staro žensko, ki je kljub opominom sprevodnika bežala ravno pred vozom čez tir. Žensko je grozno razmesarilo.

Umrl je v Konjicah g. J. Walland.

Potres. Iz Rečice ob Savinji se nam poroča: Tudi tu smo čutili potres dne 3. t. m. ob sedmi uri deset minut zvečer. Bil je en sam močen sunek, ki je trajal par sekund.

Po svetu

— **Krščanski socialci in šolstvo.** V kratkem bodo dogradili na Dunaju zopet deset šolskih zgradb. Pod županovanjem dr. Luegerjevem se je na Dunaju zgradilo doslej 100 novih šol. Stoto šolo otvorijo kot »jubilejno šolo« na posebno slovesen način.

Prestop v katoliško cerkev. Veliko pozornost v ruskih dvornih krogih je vzbudil knez Konstantin Beloserski, ki je te dni prestopil iz pravoslavne v katoliško cerkev. Knez Beloserski je bil čez 25 let generalni adjutant in povsod priljubljen. Bil je oženjen s sestro znanega generala Skobeleva.

Spomenik pokojnemu prestolonasledniku Rudolifu otvorijo prihodnji torek ob navzočnosti cesarja in skoro vseh nadvojvod in nadvojvodinj v mestnem gozdiču v Budimpešti.

Ligo kratkih kril so ustanovili v Londonu. Člani te lige smejo nositi le tako obleko, ki se ne dotika tal. Tako hoče liga boriti se proti razvadi predolgih oblek, ki dvigajo v zrak škodljivi pocestni prah.

Ravnatelj cirkusa morilec. Pred letom je bil v dosmrtno ječo v Monakovem obsojen ravnatelj cirkusa Niedermayer, ker je umoril bogatega trgovca Hentschela, ga oropal, truplo pa zagrebel v cirkusu. Sedaj se bo proti Niedermayerju zopet vršila obravnava radi umora. Dognali so, da je Niedermayer pred desetimi leti umoril dve artistinji, ki sta nastopali v njegovem cirkusu.

Potresi v Rusiji. V guvernementih Kiev, Podolje, Voltava in v Besarabiji so bili veliki potresi. Ponekod so tudi ljudje ponesrečili.

Ker je bila prelepa, je bila odpuščena iz službe. To se je zgodilo ameriški krasotici gospodični Rozi Timble, ki je bila uslužbena v neki prodajalni oblek. Njena lepota je tako zaslovela, da je na stotine ženinov vsak dan se oglasilo v prodajalni, kjer so barantali za obleke, a le malo kupili. Gospodarja je to vjezilo in odpustil je lepotico. To je bila voda na mlin ameriškega časopisja, ki je o lepotici prišlo dolge članke in priobčilo njeno podobu. V par dneh je gospodična Roza Timble dobila 1340 ženitovanjskih ponudb. Gospodična se pa še ne namerava moštiti, ampak se je odločila posvetiti se gledališču. Sedaj se ravnateljstva gledališč kregajo, katero gledališče pridobi zase gospodično, kateri je časopisje napravilo toliko reklamo, da bo razprodano vsako gledališče, v kateremkoli se bo pokazala.

O biljardih se poroča, da na Francoskem peša zanimanje za to igro. Leta 1984 je bilo na Francoskem še 95.000 obdavčenih biljardov, letos jih je samo 79.000. Biljardno igro izpodrivajo športne igre na prostem.

Najmlajši urednik na svetu je došel v New York. To je mali Henrik Campbell, devetletni deček, ki v Trontonu Ohio izdaja časopis »Boys Own Paper«. Ta časopis za otroke ima že jako veliko naklado. Izredni dečko je prišel v New York, da si ogleda uredništva večjih listov.

Sultanove cigarete. Najboljše cigarete na svetu kadi turški sultan. Cigarete za sultana se izdelujejo v posebni tovarni za cigarete, ki se nahaja v sultanovi palači. V tej tovarni je nastavljenih 12 najboljših tobačnih delavcev, kar jih premore Turška. Posebna komisija nabira tobak za te cigarete, najboljši tobak, kar se ga pride na Turškem, dobi ta tovarna. Sto funtov najfinejših tobačnih listov da komaj funt za to tovarno porabnega tobaka. Kar se tobaka ne porabi, se ga takoj uniči. Pa ne, da bi podjetni mladoturki končno pozeleli tudi po teh sultanovih cigaretah!

Sedemnajst milijonov analfabetov v Italiji. Glasom najnovejših statističkih izkazov ima italijansko kraljestvo 32 milijonov prebivalcev, med njimi pa 17 milijonov takih, ki ne znajo ne brati ne pisati. Italijani bi pač prav storili, če bi predvsem skrbeli za ljudsko izobrazbo v domovini, namesto da zalagajo s svojim denarjem zloglasne »Legine« šole med Slovenci in Hrvati.

Srbija in aneksija Bosne.

Zagreb, 8. oktobra 1908.

V Srbiji so torej razburjeni. Radi bi Avstriji napovedali vojno. Ljudstvo je brez dvoma vse zanj in četudi so morda zdaj središča protiaustrijske agitacije samo Beograd, Niš, Kragujevac itd., ne bo težko zanesti misel o splošnem ustanku srbskega plemena v zadnjo kmečko bajto.

Je-li srbsko ljudstvo upravičeno, ali pa recimo rajši: je-li razumljivo, da teži za posestjo Bosne? No — tajiti ne moremo, da je veliko bosanskega prebivalstva srbskega in da Bosno veže s Srbijo tudi nekaj tradicije. Najbolj pride pri ljudstvu to v poštev, da so Srbi pri vstaji proti turškemu gospodstvu leta 1875. in dalje žrtvovali mnogo krvi za Bosno. In če bi bil berlinski kongres šel po volji Rusije, bi se bila pač Bosna združila s Srbijo ali pa se tej poveril mandat okupacije. Takrat se je propagirala misel združiti Srbijo, Staro Srbijo, Črno goro, Bosno in Hercegovino v veliko srbsko carstvo; takozvana velesrbska ideja je stara stvar: morda tako stara, da sega nazaj v davne čase, ko je celo Makedonija, Albanija, Bosna in Tesalija bila podvržena Srbiji. Seveda, kar se Bosne tiče, se je menjavalo zdaj srbsko, zdaj hrvaško, zdaj ogrsko gospodstvo in Srbija sama je z Bosno vred začetkom 18. stoletja postala avstrijska provincija. Izvajati pravice iz tako zapletenih zgodovinskih dejstev je lahko, prav pa bo imel vendarle tisti, ki ima obenem moč v rokah. O tem pripraviti se je brezplodno.

To je gotovo, da evropske velevalsti Srbiji nad Bosno niso mogle poveriti nobenega poslanstva, bi ji ga tudi zdaj ne, ako bi Srbija res dosegla, kar hoče. Tu pridejo namreč v poštev edine kulturni razlogi. Pacifikacija Bosne in ureditev ondotnih razmer se more poveriti le državi, ki ima moč, voljo in sredstva tako nalogo izvesti do viška, in za to Srbija ni bila, ni in v doglednem času tudi ne bo v stanju. Razun Grčije in Turčije ne cvete na Balkanu nikjer toliko korupcija, toliko nekulturnost, kakor ravno v Srbiji, dočim sta se Rumunija in Bolgarija, kjer začetne razmere niso bile prav nič boljše kakor v Srbiji, visoko povzdignili. Notranja politika Srbije je prevrat za prevratom; kar ta vlada napravi, druga podere, grehi in napake pa, podedujoč se od ene do druge rastejo in zastrupljajo življenje narodovo. Ljudske volje v Srbiji ni, ampak le volja klik, ki druga drugi vladarstvo prodajajo. Kar se vnanje politike tiče, je Srbija bila vedno nevarnost za evropski mir. To se zdaj najbolj vidi. Vlada noče boja z Avstrijo, ker uvideva, do kakšnega strašnega poloma bi privedel, toda »Jugoslovanski klub« v Beogradu jo zahteva in bati se je, da bo klub nad vlado zmagal. Taka vlada se seveda po evropskem vzoru ne dá meriti in taka vlada bi tudi za Bosno pomenila le katastrofo, povratek v staro strankarstvo, gospodarski propad ter popolno desorganizacijo.

Kar se zdaj v Srbiji snuje, je velevažno. Vojna z Avstrijo stopa v ozadje spričo usode, ki leži nad glavo kralja Petra Karagiorgjeviča. Srbska armada je tako desorganizirana, da jo manjša sila kot Avstrija v dveh tednih razžene na vse

štiri vetrove. Bivši bolgarski vojni minister Savov je še nedavno, ko je med Bolgarijo in Srbijo izbruhnil konflikt, ki so ga pa kmalu potlačili, dejal odkrito: »Če mi knez Ferdinand pusti popolnoma svobodne roke, v najdelj 15 dneh celo srbsko armado, od katere spravijo za prvi hip komaj 80.000 mož skupaj, z vsemi častniki in generalnim štabom vjemem in celo sodrigo (tako je dejal Savov) ženem v Sofijo.« Avstrija pa v par urah požene z monitorskimi mitraljezi in havbicami v zrak ves Beograd in je v par dneh lahko v osrčju kraljevstva. Od te strani je stvar bolj smešna, resna je cela zadeva za kralja samega.

Karagiorgjevič v Srbiji niso priljubljeni. Dognalo se je zlasti zadnje leto, da je umor Aleksandrov bil insceniran od par telesno in dušno popolnoma propalih ne-avanzujočih častnikov in da je ta morivska klika narod in celo begradski prebivalstvo — preslepila. Niti armada ni bila za zarotnike, ampak so ji počasi sugerirali svoje naziranje. Kralj Peter je za umor vedel in je celo zarotnikom obljubil, da jih bo spravil na najvišja mesta, ako mu pomagajo do prestola. Kakršen kralj, takšna vlada. Zlasti Pasić ima v tem oziru veliko masla na glavi, da se vzdrži, je jel simpatizirati s takozvanimi velesrbskimi krogi in ljudstvo zazibati v lepe, pa neizvedljive sanje, da bi se potolažila nejevolja proti Karagiorgjeviču, ki ga smatrajo za soudeleženca kraljevega umora in kar povzroča še hujšo nejevoljo, za zaščitnika zarotnikov, ki terorizirajo celo Srbijo.

Zdaj tiskajo v tiskarni Stanojevičev v Beogradu manifest kralja Petra na bosanski narod, naj se vzdigne proti Avstriji. Stanojevič je intimus Pasićev. Kralj Peter se brani ta manifest podpisati z vsemi štirimi! »Bosanski odbor«, ki mu načeljuje Jeftanović, sorodnik sekijskega šefa Spaljkovića in »Slavenski jug« pritiškata na Petra, minister dr. Milovanović pa, najpametnejši in najizobraženejši mož, ki z njim Srbija razpolaga, pa skuša, kar more, za- braniti to norost.

Kralj Peter se trese. Protizarotniška stranka že dela, da ga strmoglavi, češ, glejte, kakšen strahopetec je ta kralj. Ta stranka bo na vsak način profitirala. Ako Peter napove vojno, računajo s tem, da bo tepen in postal na ta način nemogoč, ako je ne napove, pa ga čez Savo pošljejo v Avstrijo, kjer bo ubogi mož našel mirnega zavetja, če ne bo šel v Turčijo. Srbija sama pa bo postala pozorišče notranjih bojov. Izvestni krogi že preže, da bi ustanovili čez noč republiko. In če kralj Peter gre, kdo bo vodil vojsko proti Avstriji? Makedonci? Kaj pa poreče Turčija, ako bo Srbija mobilizirala Makedonce zase?

Srbija stoji pred usodnimi dogodki, dal Bog, da se posreči treznim državnikom obdržati vajat v rokah! V interesu Srbije bi ne želeli, da kralja Petra že zdaj zadene povračilo za ono usodno noč v begradskem konaku...

Sadna in grozda jubilejna razstava v Novem mestu.

Dodatno k zadnjemu poročilu o tej razstavi, ki se je otvorila v soboto, dne 3. oktobra ter zaključila v ponedeljek, dne

5. t. m., nam je iz strokovnega stališča glede razstave same ter glede s to razstavo združenega sadjarskega shoda naslednje navesti:

Razstava je bila tako urejena, da je mogel obiskovalec prepričati se o napredku na sadjarskem in vinarskem polju ne samo posameznih občin, marveč tudi posameznih posestnikov in korporacij. Radi enotnosti je bilo torej sadje posebej in grozdje posebej razstavljeno, kar odobravamo.

Razstava je v splošnem dosegla svoj namen, čeravno niso vsi razstavljalci pogodili pravi smoter te priredbe. Tu se ni šlo samo pokazati, kakšno sadje in kakšne vrste sadja kdo prideluje, marveč tudi v kakšnih množinah in po čem da se oddaja. Razstava je imela v prvi vrsti kupčijski namen. Pričakovati je bilo torej, da se razstavi največ sadja v košaricah in zabojčkih, pripravljenih že za prodajo, z napovedbo množine in cene. Toda pravo so pogodili le grmska šola, kočevska kmetijska podružnica ter gg. J. Rudež iz Tolstega vrha, R. Smola iz Novega mesta in J. Belle iz Kostanjevice. Ti so razstavili več vrst lepega, pravilno vložena sadja v košaricah, odnosno v zabojčkih po dva do pet kilogramov; grmska šola pa še posebej v zabojih po 25 do 50 ter v sodih do 70 kg sadja, ki se je lahko naravnost na določen kraj razposlalo. Najbolj instruktivna je bila grupa grmske šole, kar je moral vsakdo priznati. Seveda se od vseh razstavljalcev ne more zahtevati gori navedeni način razstavljanja, ker mnogi tega dobro ne razumejo, mnogim pa primanjkuje časa, in slednjič, ker veliko razstavljalcev razstavi svoje sadje tudi le z namenom, da izve prava pomologična imena. In takih je bilo tudi na tej razstavi obilo, ki so s svojimi raznimi tujimi in domačimi vrstami (med temi mnogo samosevk) določevalcem imen (gospodom V. Rohrmannu, nadučitelju Zirovniku iz Št. Vida nad Ljubljano, Aleks. Wutscherju, Z. Zdolšku in Fr. Gombaču) precej dela povzročili. Vendar moramo priznati, da je tudi mnogo drugih posestnikov razstavilo v malem prav zanimive kolekcije lepega sadja, za kar jim je tudi jury, se- stoječ iz zgornjih gospodov, naklonil za- služena priznanja. Odlikovanih je bilo 62 razstavljalcev, med temi 21 s priznalno diplomom I., 23 s priznalno diplomom II. vrste ter 18 s priznanjem.

Priznalno diplomom I. vrste so dobili:

1. Fran Horvat, Gornja Brezovica pri Št. Jerneju;
2. Jožef Simončič, Mihovo;
3. Fran Majzelj, Bela cerkev;
4. Florijan Zorko, Družinska vas;
5. pl. Langer, Bršljin;
6. Aleks. Wutscher, Nemška vas;
7. Oskrbništvo grajščine v Rupčevrhu;
8. Rudolf Smola, Graben pri Novem mestu;
9. Ivan Globočnik, Dobrava pri Kostanjevici;
10. Dr. S. Elbert, Novo mesto;
11. Josip Rudež, Tolstivrh;
12. Anton Ulm, Klevevž;
13. grof A. Barbo, Rakovnik;
14. Ivan Belle, Avguštin pri Kostanjevici;
15. Fran Pavčič, Straža.
16. Josip Berman, Novo mesto.

17. Ivan Jaklitsch, Mooswald pri Kočevju;
18. Ivan Lakner, poštni upravitelj, Gor. Mozal;
20. C. kr. vinarsko nadzornišstvo v Novem mestu;
21. Kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu;
- Priznalne diplome II. vrste:
1. Anton Žnidaršič, župnik v Beli cerkvi;
2. Jakob Porenta, župnik v Stopičah;
3. Josip Skedl, Zgor. Mraševo;
4. Martin Nemanič, župnik, Brusnice;
5. Ivan Hrovat, Št. Jernej;
6. Ivan Recelj, Št. Jernej;
7. Josip Košak, Dolenje Kronovo;
8. Neža Gregorič, Zameško;
9. Matija Banič, Hrvaški Brod;
10. grof Margheri, Stari grad;
11. Anton Peterlin, župnik v Šmihelu;
12. Josipina Medved, Ločna pri Novem mestu;
13. Oskrbništvo grajščine v Pogan- cih pri Novem mestu;
14. Anton Urbančič, Čatež;
15. Josipina Majzelj, Št. Jernej;
16. Janez Jerič, Hrastulje pri Skoc- janu;
17. Ivan Globevnik, župnik v Polš- niku;
18. J. Gruden, Kronovo;
19. Anton Kos, Ločna pri Novem mestu;
20. Fran Perko, Novo mesto;
21. Rudolf Šadinger, vojvodski goz- darski nadr., Kočevje;
22. Franc Göderer, trgovec, Kočevje;
23. Magdalena Ostrmann, Inlauf pri Kočevju.

- Priznanje:
1. Josip Ambrožič, Velike Brusnice;
 2. Marija Tavčar, Št. Jernej;
 3. Josip Tavčar, Št. Jernej;
 4. Janez Saje, Št. Jernej;
 5. Janez Kovačič, Vrh pri Št. Jer- neju;
 6. Jubivoj Škrl, Gotnavas;
 7. Neža Zalokar, Ločna pri Novem mestu;
 8. Fran Polak, Mačkovec;
 9. Ivan Svetec, Novo mesto;
 10. Martin Ostermann, Dolenje Ka- mence;
 11. Janez Kastelic, Muhaber;
 12. Anton Žlogar, kanonik v Novem mestu;
 13. Janez Hrašovec, Suhor;
 14. Janez Organc, Muhaber;
 15. Josip Kunčič, Bršljin;
 16. Fran Trbežar, Potočarska vas;
 17. Mici Jaklitsch, Kočevje.

Častno priznanje: Ivan Podboj, župnik v Toplicah.

Tako so vsi ti odlikovani razstavljalci pripomogli k rešitvi naloge, ki si je stavil razstavljalni odbor, namreč pokazati kup- cem in drugim konsumentom, s kakšnim sadjem da razpolaga letos Dolenjska, všteti tudi kočevski okraj, in kam da se je kupcem obrniti za te ali one vrste sadja.

Od razstavljalnih vrst sadja so se od- likovale po svoji lepoti: Parmene, tafelč- ki, pariški rambur ali kanadka, blenhaj- mova reneta, kalvili, beleflerji, dolejska voščenska, rožmarinčki, baumanova rene- ta, pisani kardinal in mnogo drugih. Po svoji velikosti pa: Car Aleksander, ma-

Zaščitna znamka „Sidro“

Liniment. Capsici comp.

Nadomestek za
Sidro-Pain-Expeller

je splošno priznana kot izvrstno bol blažujoče in odvodno mazilo pri prehlajenju itd.; cena 80 v.; K 140 in K 2 — se dobiva v vseh lekarnah.

Pri nakupovanju tega povsod priljubljenega do- mačnega sredstva, naj se jemljejo le originalne steklenice v etiketah z našo zaščitno znamko „Sidro“ potem se je gotovo prejel originalni izdelek.

Richterjeva lekarna
pri „zlatem levu“ v Pragi
Elisabethgasse šte. 8 nova.
Dnevno razpošiljanje.
2957 42—1

Izvolite poslati po vzorce!

Barhenta flanele - - modnega blaga

platna, damasta, kanafasa itd., novih, katere pošilja franco slavno znana izvoz. trdka

V. J. Havliček in brat, Podčrbrady
(kralj. Češko). 2114 7

1 zavoje 40 metrov raznih ostankov perilnega blaga, letnega in zimskega, pošiljam za 18 K franco po povzetju.

BILINSKA
KISLA VODA

Izborna dietična namizna pijača.
Odobroti Bilinske vode naj se vpraša domači zdravnik.
Dobi se pri Mihael Kastnerju v Ljubljani.

1646 40—9

Ustanovljeno 1862. Telefon šte. 584

RUDOLF GEBURTH
c. kr. dvor. mašinist

DUNAJ (WIEN), VII, KAISERSTRASSE 71
na vogalu Burgasse.

Največja zaloga vsakovrstnih peči
za vsako porabo od navadne do najfineše in naj- elegantnejše izpeljave, v vseh velikostih, črne ali bogato emailirane. Peči za trajno kurjavo za premog. Okrogle peči za regulirati od 15 K višje. Zaloga ognjišč, što- dičnikov in strojnih ognjišč. Najboljše plinove peči, kamini črni in email. Železne peči s peč- nicami za dve ali tri sobe.

Patent-vložki
za glinaste peči.
Sušilnice.
Krušne peči.

Revmatične
protinske bolečine, bodljaji, bolečine v udih nas ne mučijo več, odar rabimo Fellerjev fluid z znamko „Elsafluid“. Dvanajstorka za poskušnjo 5 K franko. Naročite pri E. V. Fel- lerju v Stibici, trg Elsa 64 (Hirvatsko). Ida

Aluminij Rog

ETERNA

Cevke in ustniki.
Višek popolnosti v izdelovanju pip

Prednosti: Snažnost, trpežnost, nizka 870 cena, užitek pri kajenju! 17

Zdravniško priporočljivo.
Dobro ne povzroča.

Zahtevajte preplačano doplačilo mojega blaga. Jamstvo več let. Vsako nepopolno blago se vzame nazaj za popolni znesek.

Slika 1/2, nav. velikosti.

St 365	srebrna dam- ka remont	8-50
St 322	srebrna moška remont	8-50
St 337	srebrna s sidro 15 kamnov 3+ dvojni plašč	0-50
St 341	srebrna s sidro dvojni plašč 15 kamnov, posebno močna	7-0-50

Anton Kliffmann,
največja tovarniška zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Izvoz v vse dežele. Maribor L. 5., Stajerske.

Sprejme se takoj prodajalka in pomočnik za trgovino s platinami in galante- rijskim blagom najraje iz kake večje trgo- vine na deželi.
2597 3—3

J. Korenčan.

mica (Hausmütterchen), slava sveta (Gloria mundi), funtovci in drugi. Od hrusk so bili lepi eksemplarji sledečih vrst: Kralj vrttembergski, dekanke, regentovke, kleržovke, dilovke i. dr.

Kar se pa razstavljenega grozdja tiče, je omeniti, da so nekateri razstavljalci postavili prav lepe kolekcije raznovrstnega grozdja na ogled, med temi nekaj takega, katerih posamezni grozdi so tehtali čez dva kilograma. V tem oziru je omeniti kolekcije gg. grofa Margherija, Zorkota, Majzelja, gospe pl. Langerjeve, g. Kokalja in druge.

Največja kolekcija, čez 73 vrst grozdja, je bila z državnih trtnic, toda pripomniti moramo, da je bilo med temi vrstami poleg priporočljivega tudi veliko takega grozdja, ki je za naše razmere brezpomembno, vsled česar svarimo tem potom marsikaterega obiskovalca pred zapeljivostjo glede pomnoževanja še neizkušenih vrst. Po grozdnih vrstah, ki služijo le v demonstrativne ali poučne namene, ki so torej le za oko, naj naši vinogradniki v velikem ne segajo. Posestnik gospod Pavlič iz Straže je razstavil cele šparone preobložene z grozdom priporočljivih vrst, kar je imelo lice malega vinograda v jeseni; grmska šola je napravila pravilen latnik, istotako preobložen z grozdom. Razun tega je šola razstavila in prodajala tudi lastno vino in grozdje iz Trške gore, a gospod župnik Podboj je razstavil prav dober kutinski sir in kutinsko vino.

V nedeljo popoldne se je vršil v istem poslopju napovedani sadijski shod, katerega se je udeležilo mnogo posestnikov in učiteljev iz novomeškega, krškega in črnomaljskega okraja. Glavni točki dnevnega reda sta bili določitev sadnih vrst v splošno pomnoževanje na Dolenjskem in poraba ter način prodaje sadja.

Na podlagi dosedanjihkušenj in razstavljenih sadnih vrst sta poročevalca o tej točki vodja Rohrmann in Fr. Gombač, dogovorno z drugimi s sadijarskim na Dolenjskem bavečimi se merodajnimi posestniki, priporočala naslednje vrste v splošno pomnožitev na Dolenjskem, vstevši Kočevsko: Dolenjsko voščenko, kanadsko, zlato zimsko parmeno, jesensko, pisano parmeno, baumanovo reneto, mašančkarje in blenhajnovno reneto; v drugi vrsti pa češkega devičnika (rdeči iz Lož), parkerjev peping, karmelitarco in ananasovo reneto. Vse te vrste dobro rode in se tudi dolgo drže. Prvih pet vrst se iz kupčijskega stališča posebno priporoča, ker dajejo tudi lepo namizno sadje, ki ima posebno v bližini večjih mest svojo veljavo.

Poročevalca sta povdarjala, da se more razviti sadna kupčija tudi na zunaj le tedaj, če se more postaviti na trg veliko sadja ene vrste in ne nasprotno, kakor se žal to sedaj vrši. Zato naj se pomnožuje le malo vrst, a od teh veliko. Navzroč so tem predlogom brez ugovora pritrtili. K temu nam je dostaviti le, da gori priporočene vrste veljajo le za Dolenjsko, dočim bo določiti za Gorenjsko in Notranjsko druge, odnosno nekaj tudi teh vrst.

Gospod R. Zdolšek, adjunkt na grmski kmetijski šoli, je poročal o tehnični porabi sadja, namreč o sušenju in žganju sadja ter o napravi sadnih konserv na združni podlagi. Priporočal je ustanovitev za sedaj le malih okrajnih sadijarskih združenj, kakoršnih je že mnogo na Štajerskem, Tirolskem in deloma tudi na Primorskem. Tudi njegovi nasveti so se splošno odobravali.

V ponedeljek popoldne se je razstava ob razprodaji razstavljenega sadja zaključila z željo, naj bi se take priredbe večkrat ponovile.

Končno pripomnimo še, da se je s to razstavo združila tudi razstava raznih sadijarskih, vinarskih, kletarskih in mle-karskih tvojek, katere so poslale šoli posamezne tvrdke na prošnjo šolskega vodstva.

Avtstrijska delegacija. Govor dr. Šusteršičev o aneksiji

V odseku za zunanje zadeve in okupa-cijski kredit se je vršila včeraj generalna debata o budgetu ministrstva za zunanje stvari.

Delegat Axmann v imenu krščansko-socialne stranke pozdravlja aneksijo kot znamenje odločne balkanske politike.

Dr. Baernreiter dokazuje, da je anek-sija čin, ki je v duhu berolinske pogodbe.

Dr. Redlich pozdravlja aneksijo v imenu nemških strank. Nato govori:

dr. Šusteršič.

Jugoslovani.

Aneksija Bosne se dá temeljito in po-polno presoditi le v zvezi z jugoslovan-

skim vprašanjem. Jugoslovanski problem je toliko važnosti, da bo tudi v bodoče tes-no spojen z interesi monarhije in da se bo monarhija tudi v bodoče morala z njim baviti. V interesu monarhije je, da je ne-kaka jugoslovanska predstraža in sila, da torej jugoslovanska vprašanja obravnava z jugoslovani. Mi smatramo aneksijo za etapo v razvoju jugoslovanskega vpraša-nja. V imenu slovenskih in hrvaških dele-gatov treba konkretno povdariti posebno tri točke.

Odobrenje aneksije.

Prva točka je odobrenje aneksije. Samoobsebi je umevno, da z veseljem po-zdravljamo dejstvo, vsled katerega se k pet milijonom jugoslovanov, ki zdaj v monarhiji živijo, priklapi še 1,800.000 ro-jakov.

Ustava.

Absolutno je potrebno, da se anekti-ranina deželama dá v resnici poštena, svobodoljubna in demokratska ustava, da se bo postavil temelj svobodnemu razvo-ju vsega prebivalstva v okvirju monar-hije.

Srbija.

Kar se tiče takozvanih velesrbskih sanj, se ne sme srbskega prebivalstva soditi preostro; nasprotno, treba jim je iti nasproti z največjo dobrohotnostjo, odpr-tim srcem in odprto roko. Bosansko-her-cegovski Srbi morajo lojalno težiti za svo-jim nadaljnjim razvojem v okvirju monar-hije. Za svoj izgubljeni paradiz bodo našli zelo dragocene realne kompenzacije. Prva teh kompenzacij je konstitucionalna svo-boda, katera bi bila nemogoča, ako bi bilo trajalo dalje prejšnje narodno-pravno raz-meje okupacije. Druga kompenzacija je dejstvo, da najdejo bosanski Srbi v mo-narhiji, kateri so priklapljeni, približno pet milijonov slovanskih bratov, ki z njimi brez ozira na versko razliko nacionalno simpatizirajo.

Belgrad.

Kar se pa tiče Belgrada, bi Srbi, ako bi res stvari gnali do skrajnosti, nobene-mu drugemu ne prizadeli večje škode, kot sami sebi. Gotovo je Belgrad tudi žarišče jugoslovanskega življenja. Toda takih ža-rišč je pa tudi nekaj v naši monarhiji in mi moramo zahtevati, da Srbi ta žarišča brez zavisti priznavajo in respektirajo.

Bosna pripada hrvaški kroni.

Tretja točka, ki jo morajo jugoslo-vanski delegati povdariti, je sledeča: Iz anektiranih provinc se namerava osnovati posebno avstrijsko upravno, nekako dr-žavno ozemlje. Toda to zamore biti le kratek provizorij. Kar se tega tiče, mora-jo zastopniki jugoslovanov že danes z vsjo jasnostjo in preciznostjo označiti svoje stališče, da se namreč anektirani deželi po svoji geografski, etnografski in zgodo-vinski pripadnosti morati priklapiti deže-lam hrvaške krone. Brezpogojno in za vsak slučaj pa odklanjamo, da bi prišli pod ogrsko nadoblast. Proti temu smo ne sa-mo v interesu bosansko-hercegovskega prebivalstva in jugoslovanov sploh, tem-več tudi v interesu monarhije, koje moral-ni ugled bi, če se to izvrši, med jugoslo-vanskimi narodi trpel najhujšo škodo. Slo-venski in hrvaški delegati odobravajo aneksijo in upajo, da bo nadaljnji razvoj te zadeve tak, da bo na eni strani v korist interesom jugoslovanov, na drugi pa v prid interesom monarhije in dinastije.

Avstrija odklanja srbski protest.

Srbskemu poslaniku na Dunaju Simiču je vlada naročila, naj izroči avstrijski noto proti aneksiji Bosne in Hercegovine, ki da krši določbe berolinske pogodbe. Av-strijska vlada pa je noto odklonila z mo-tivacijo, da Srbija, ki ni signatarna vele-vlast, sploh nima pravice nasproti temu vprašanju zavzeti kakšno stališče.

Avstrija zahteva od Srbije pojasnil.

Ministrstvo za zunanje zadeve je po-slaniku za Srbijo grofu Forgachu, ki se sedaj nahaja na ženitninskem potovanju, naročilo, da se ima takoj podati v Belgrad. Medtem pa je njegov namestnik že bel-grajskemu kabinetu izročil noto, v kateri opozarja na to, da je uradni list 5. okto-bra naznanil vpoklicanje rezervistov. Av-stro-ogrski kabinet zahteva v tem oziru pojasnila. Avstro-ogrška vlada je signa-tarne velevlasti obvestila o tem svojem koraku, obenem pa naznanja, da bo ne sa-mo na severni meji, temveč tudi na bosens-ki in hercegovski ukrenila vse potrebno proti pretnjam Srbije.

Avstro-ogrski vojni minister o položaju.

Iz Budimpešte poročajo: V včerajšnji seji delegacijskega odseka za zunanje za-deve je izjavil vojni minister Schönaich: Gotovo ni skrivnost, da vojna uprava iz-vršuje vsako leto najpodrobnejše priprave za slučaj, ako bi resni dogodki apelirali na

odporno silo države. Te priprave se raz-tegujejo tudi na eventuelno porabo posa-meznih delov avstro-ogrške oborožene sile. Vendar izjavlja, da do te ure še niso izvršene nobene take odredbe, o katerih se govori v javnosti. Zagotavlja, da voj-na uprava gotovo ne bo motila prizade-vanj zunanjeja ministra in obeh vlad, da se ohrani vsa zadeva na mirnem temelju.

Donavski monitorji.

Iz Zemuna javljajo, da so avstrijski monitorji pripluli do Banovca in se ond usidrali. Banovec je oddaljen od Belgrada 30 km.

Srbija dobiva od velevlasti svarila.

Ruski poslanik je izjavil, da Srbija, ako se da zavesti do kakega agresivnega koraka, ne more računati na podporo od strani Rusije. Podobne izjave so podale vse signatarne vlasti.

Nemčija svari Srbijo.

Nemška vlada je naročila srbskemu poslaniku v Berlinu, naj sporoči srbski vladi, da ji Nemčija svetuje, naj skrbi za vzdrževanje miru.

Anglija svari Srbijo.

Reuterjev urad poroča, da je angle-ška vlada srbski svetovala, naj bo v last-nem interesu zmerna in ohrani korektno vedenje.

Demonstracije v Belgradu. — Ali bo voj-ska? — Srbi streznjeni? — Avstrija mir-na. — Mobilizacija 13. zbora? — Mo-nitorji.

Listi poročajo, da se pred avstro-ogr-skim poslaništvom v Belgradu niso vršile nikoli nobene resne demonstracije. De-monstracije se udeležujejo večinoma pobiči in dekleta iz ljudskih in srednjih šol. Šole so vse zaprte, ker hočejo otroci v vojsko. Konjeništvu in orožništvu demonstrante razganja in se zdi, da ima stroga povelja. Avstro-ogrsko poslaništvo je dobro za-straženo. Dunajski srbski poslanik Simič je izjavil, da v Srbiji noben pameten člo-vek ne misli na vojsko. — 9. t. m. se je oglasilo v Belgradu za vojsko 555 prostovoljcev.

Oficielni krogi pa, pravijo druga poro-čila, so prepričani, da do vojske ne bo pri-šlo. Danes, 10. t. m., zboruje skupščina. Razpoloženje v oficijelnih krogih da je mir-no. Ljudstvo je napadlo včeraj nekega ob-mejnega policista iz Ogrske, ki je peljal nekega aretiranca v Belgrad. Večina po-slanecev najmočnejše staroradikalne stran-ke se je izrekla za vojsko. Pojavlja se gi-banje proti kralju. Prestolonaslednik da kar živo stremi za tem, da bi na čelu ar-made korakal. Trgovci Gjorgjevič še ved-nabira prostovoljcev in jim plačuje denar, ako se vpišejo za vojsko. Pred glediščem se vrsti govoranca za govoranco proti Av-striji. Baje se nahajajo v Budimpešti agenti iz Srbije, da izročijo ondi živčim Srbom pozivnice za vojsko.

Iz Sarajeva je došlo poročilo, da se je rezervnim kadetom 15. zbora sporočilo, da se njihovi polki pripravljajo in da naj zato ne zapuste svojega sedanjega bivali-šča. Definitivno se bo vse odločilo šele v ponedeljek, oziroma torek. — »Allg. Ztg.« ki je v zvezi z ministrstvom za zunanje zadeve, poroča, da avstrijska vlada do-godke v Belgradu hladnokrvno premotri-va. Prepričana je, da se bo posrečilo, Sr-bijo obvarovati za njo pogubnih korakov. Isto je včeraj izjavil baron Aehrenthal na-sproti nekaterim avstrijskim delegatom. — Iz Zagreba se poroča, da se 13. zbor pri-pravlja za mobilizacijo. — Avstro-ogrski trgovinski konzul v Belgradu je izjavil, da na deželi ni nobenih demonstracij. V Bel-gradu se jih resni ljudje ne udeležujejo, temveč le taki, ki se hočejo s sedanjo situ-acijo okoristiti. — Šef avstrijskega gene-ralnega štaba Hoetzendorf konfirira z Aehrenthalom in Burianom, vendar pa se uradno izjavlja, da je vojska skoroda iz-ključena, ker se bodo težkoče odstranile. — »Budapesti Hirlap« poroča, da je šef generalnega štaba izvedel, da nameravajo Srbi v Bosno poslati oborožene bande. Zato so se ceste in mostovi zastražili. Če pa bo Srbija sama mobilizirala, bo Av-strija odločno nastopila in prodrla v osrčje Srbije. Položaj je resen, vendar bo o de-janski mobilizaciji govoriti šele po dveh ali treh dneh, ko se bo izvedelo, kaj srbska vlada dejansko namerava. — Drugo poro-čilo iz Budimpešte pravi, da so poročila iz Belgrada močno pretirana. Kar se tiče nabiranja prostovoljcev in denarnih darov za vojsko, so rezultati tako sramotni, da ni vredno govoriti. Zazdaj se še ni bati za-pletkov, seveda je veliko odvisno od tega, kaj sklene danes (10.) srbska skupščina. Danes utegne tudi srbska vlada odgovoriti na avstrijsko noto, ki zahteva pojasnila zaradi vpoklicanja rezervnikov. — Pod-naovski monitorji so dospeli do Petrovega Varadina. Vojaški krogi trdijo, da niso na-

menjeni do Belgrada, pač pa da imajo na-men ukrcati se na kraju, ki je blizu točki, koder bo morda padla odločitev. Patrulj-ka A bo izkušala pluti po Drimi. Od voja-ške strani se posebno to dementira, da so rezervni častniki vpoklicani. Pač pa se priznava, da so se savski mostovi zastra-žili.

Grožnja kralju Petru.

Izvedeli smo od svojega dopisnika, da so zarotniki kralju Petru brzojavili na manevrsko polje, da ima takoj armado mo-bilizirati in Bosno prekoračiti, če ne ga odstavijo in proklamirajo za kralja prestolonaslednika Jurja. Kralj Peter se je ne-mudoma povrnil, da pomiri razburjene du-hove, kar se mu pa do danes (8. t. m.) ni posrečilo.

Nezadostnost srbske armade.

Kako nepremišljeno bi bilo, ako bi srbski politiki kralja Petra prisilili, da bi Avstriji napovedal vojsko, dokazujejo naj-novejši podatki o srbski armadi. Zadnje, kar o tej stvari vemo, je znana brošura bivšega šefa generalnega štaba, polkovni-ka Mašina. Duša armadi so častniki. Sr-bija pa nima častnikov, temveč uniformi-rane politike, intrigante in špekulante. Ugleda nimajo pri vojakihi nobenega in če bi se kralj Peter ne zavezal n. pr. častni-kom zarotnikom, da jih bo ščitil in poviše-val, bi bili že zdavna nemogoče. Kraguje-vaška častniška afeta dokazuje, da je v armadi sama velika nejevolja proti moriv-čem. Orožja ima Srbija 80.000 repetirk in 30.000 mavzerc, kar gotovo ne zadostuje za 11 divizij, katere se imajo v slučaju vojske formirati. Lani je vlada pri Creu-zotu naročila 200 poljskih, brzostrelnih in pogorskih topov, toda niso še vsi došli v Srbijo, streliva manjka zanje in moštvo jih še ne zna rabiti. Sploh je zelo dvomlji-vo, ako je Srbija sploh v stanu svojo ar-mado mobilizirati. Pota so slaba, priprav za mobilizacijo ni nobenih in sodelovanje vojaških s civilnimi oblastmi je dvomljive vrednosti. Obleke za vojaštvo leta 1907 niti toliko ni bilo, da bi bili preskrbljeni kadri.

Slaba srbska armada.

V srbskem ministrskem svetu so bili zelo iznenadeni nad poročilom vojnega mi-nistra o nezadostnosti armade. Tudi je presenetilo vlado, da se kaže tako malo požrtvovalnosti in da mnogo celo že dvig-ajo svoje vloge iz kreditnih zavodov.

Pametna beseda. Kako sodi srbski mini-ster za zunanje zadeve sam o položaju?

Srbski minister za zunanje zadeve dr. Milovanović, najpametnejši in najinteli-gentnejši srbski politik, je 7. t. m. v kon-ferenci načelnikov vseh strank izjavil sle-deče: »Berolinska pogodba od leta 1878. je mednarodna, nosi podpise vseh vele-vlasti in stoji torej pod varstvom cele Ev-rope. Bilo bi brezpametno in lahkomiš-ljeno, če bi mala in slabotna Srbija se ho-tela proglasiti za varhinjo berolinske po-godbe in prisvajati si vlogo, katera pripa-da edinole velevlastem. Anglija, Francija, Rusija in Turčija so na nedotakljivosti be-rolinske pogodbe vsaj ravnatoko interesi-rane vlasti kakor mi. Čemu naj bi prevzeli nalogo, katero so velevlasti veliko boljše, kompetentnejše in vspešnejše vstanu iz-vršiti? Mi smo v srečnem položaju da la-hko večino velevlasti prosimo za inter-vencijo in zato bi bil naravnost čin blaz-nosti, ako bi hoteli ta ugodni položaj za-voljo nacionalne prenapetosti lahkomišlje-no žrtvovati.« Res pametna beseda.

Napetost v Črnigori.

Iz Kotora poročajo: Odkar se je urad-no izvedelo o aneksiji Bosne in Hercego-vine, prihaja v Kotor le malo črnogorskih trgovcev. Govori se, da ne sme nihče za-pustiti Črnogore, če ni baš skrajna sila. Neki v Kotoru nastanjeni trgovci iz Nik-šića je pripovedoval med prijatelji, da je vsa Črnagora v orožju. Na črnogorsko-sandžaški meji v selu Trepča in v Andri-jevici na reki Limi imajo Črnogorci baje 3000 pušk v lasti, onoliko tudi v mestecu Berane. Tu gospodari plemo Vasojevičev, slavno v zgodovini Črnogore. V Beranah je turška posadka, okolica je srbska. To mesto so Črnogorci osvojili leta 1856, tri leta pozneje pa so je morali zopet odsto-piti Turkom. Turški posadki v Tašlidji in Alkovi sta pripravljene za slučaj črnogor-skega napada.

Kralj Peter in umor kralja Aleksan-dra.

Jovan Trifković objavlja v dunajski reviji »Oesterreichische Rundschau« čla-nek o velesrbski propagandi in dokazuje, da je kralj Peter Karagjorgjevič odobril umor kralja Aleksandra in kraljice Drage. Začetkom leta 1903. so se častniki zave-zali, da umorijo kralja in kraljico. Glučić je šel k princu Petru v Genevo ter ga o tem obvestil in zahteval obljubo, da isti ne bo zarotnikov preganjal. Peter Karagjor-gjevič je to obljubil. Toda ustna obljuba zarotnikom ni zadostovala in zahtevali so

pismene. Peter jim je nato pisal: »Jaz princ Peter Karagjorgjevič prisežem na svojo čast, da ne bomo niti jaz, niti moji nasledniki, ko pridemo na prestol, zarotnikov sodno preganjali, marveč jim dali najvišje časti v državi«. »Le Radical« iz Geneve javlja zdaj, da so od 25. do 30. maja 1903, torej nekaj dni pred umorom kralja Aleksandra v Beogradu, v Genevi v hotelu princa Petra Karagjorgjeviča pod izpremenjenimi imeni bivali trije voditelji morivcev. Princ, da je dobil na dan umora iz Zemuna brzovjavo, ki je bila dogovorjena.

* * *

General Varešanin deželni šef Bosne?

Dobroinformovani dopisnik nam javlja sledeče: Uprava Bosne bo ostala prejšnja. Razdelila se bo med vojaško in civilno oblastjo kakor do zdaj. Vendar bo glavna oblast v rokah vojaškega šefa podobno kakor svoj čas v Bosni, ko je bil general cesarski namestnik. Vesti, da se bo ustanovilo »državno namestništvo« ali pa »generalno gubernatorstvo«, ne odgo-varjajo resnici, zato so tudi candidature grofa Zichyja, Baernreither in nadvojvode Friderika le časniške kombinacije. Šef dežele bo predvsem moral biti dober poznavavec ondodnih socialnih, nacionalnih in cerkvenih razmer. Zato bo najbrž vodstvo dežele poverjeno feldmaršallajtnantu Varešaninu.

Bosanska deputacija v Budimpešti.

Iz Budimpešte poročajo: Bosansko deputacijo, katero vodi sarajevski podžupan Dr. Mandić, sta sprejela Aehrenthal in Beck. Oba ministra sta izrekla nado, da bodo vsi sloji prebivalstva v Bosni in Hercegovini ohranili zmernost in da bodo tako posluževali se svojih pravic. Beck je deputacijo zagotavljal, da bo posebna naloga vlade, posvetiti Bosni in Hercegovini posebno pozornost. Potrjuje se vest, da bodo vsi radi banja-luške afere obsojeni pomiloščeni dne 2. decembra.

Vesti o nemirih neresnične.

Včeraj smo priobčili brzovjavo, došlo preko Budimpešte, glasom kateri so izbruhnili v Trebinju in Bileku veliki nemiri in so morali avstrijski uradniki zbežati pred muselmani in Srbi, ki da so zažgali most čez Uno. Danes se iz Sarajeva poroča, da so te vesti brez podlage. Povsod vlada popolni mir.

Bosanski Srbi niso v Budimpešti smeli zborovati.

Ogrska vlada voditeljem bosanskih Srbov, ki so prišli v Budimpešto zborovat, ni pustila javno zborovati. Zasebno se pač smejo pogovarjati kolikor hočejo. Več članov srbske deputacije se je takoj vrnilo v Bosno. Baje se med srbskim prebivalstvom v Bosni nekaj giblje. Oblasti skrbno nadzirajo srbske voditelje.

* * *

Turčija noče vojske.

Iz Carigrada se zdaj javlja, da vlada vojske nikakor noče, ker bi bila le v korist reakcionarcev.

Lojalno obnašanje Turčije. — Reakcija. Presenečenje?

Turško prebivalstvo v Carigradu obsoja od Angležev in Srbov umetno inscenirane demonstracije. Kar se Bosne tiče, so jo Turki že zdavna smatrali za izgubljeno. Podobno pišejo listi, zlasti »Ikdam« in »Sabah«, ki pozivljajo k miru in treznosti. (Torej je le Srbija voljna igrati nasproti Avstriji va banque.) Turško vojno ministrstvo je sicer odredilo mobilizacijo 1., 2. in 3. armadnega zbora, toda ta sklep se ni sankcioniral in je zatorej odložen. 8. t. m. so mladoturški častniki množico zadrževali, da ni šla pred avstro-ogrsko poslaništvo demonstrirati. Demonstracija turških duhovnikov pred sultanovo palačo je imela reakcionarni namen. Duhovniki so hoteli sultana pregovoriti, naj Mladoturke strmoglavijo, pa so to opustili, ker jim je mladoturški odbor zapretil, da jih takoj vse dá postreliti, ako vresničijo svojo namero. 8. t. m. zvečer se je govorilo, da bo sultan odstopil in da zasede prestol princ Rešad-efendi. Duhovniki so poizkusili nekaj svojih voditeljev osvoboditi iz ječe, pa jih je konjeništvu razgnalo. Vojništvo je dobilo ojstro strelivo, ker se je bati reakcionarnih poizkusov. Veliki vezir je sklical k sebi vse ministre. Pričakujejo se velike stvari.

Kdo sestavlja turški odgovor na avstrijsko noto?

Zelo se komentira dejstvo, da je turška vlada poverila odgovor na avstrijsko noto, ki javlja Turčiji, da se je Bosna anektirala, katoličanu Fethiju, podtajniku v ministrstvu za zunanje zadeve, stavbnemu ministru Nuradungianu, Armencu in poljedelskemu ministru Mavrokordatu, Grku.

* * *

Kreta grška.

Na grško ministrstvo za zunanje zadeve je došlo poročilo, ki potrja, da so Krečani proglasili unijo z Grčijo.

Grčija noče Krečanov desavouirati.

Grška vlada noče upoštevati zahteve Turčije, naj priklopljenje Krete k Grčiji desavouira.

Grško-turško prijateljstvo se krha?

Vsled proklamacije združenja Krete z Grčijo vlada v Carigradu veliko ogorčenje. Carigradski patriarh in v Carigradu živeči Grki izjavljajo, da je unija Krete prišla v najbolj nepripravnem času, ker oškoduje zlasti interese makedonskih Grkov in sploh vseh v Turčiji živečih Grkov, katerih je sedem milijonov. Korak Krečanov utegne razbiti grško-turško prijateljstvo.

Samos neodvisen?

Na otoku Samosu prebivalstvo dela na to, da se proglasi za neodvisno od Turčije. Turčija je odposlala proti Samosu eno križarko in tri torpedovke.

Anglija manevrira okoli Krete in na Samosu?

Anglija je zelo nezadovoljna, ker so Krečani proglasili unijo z Grčijo. Grška vlada izjavlja, da s tem dejstvom ni v nobeni zvezi. Vendar pa prihajajo iz Kaneje poročila, da oblasti pred metropolitom prisegajo zvestobo kralju Juriju grškemu, tudi so se uveljavile grške postave in grški carinski tarif. — Proti otoku Samosu so odplule turške bojne ladje, ker se boje vstaje. Okoli Samosa, Lemnosa in Krete manevrirajo angleške bojne ladje. Baje so angleške čete Samos zasedle.

* * *

Povabilo na evropski kongres odloženo.

Ruski poslanik na Dunaju bi bil moral že včeraj, 9. t. m. izročiti avstrijski vladi povabilo na mednarodni kongres glede na Balkan. Zdaj se pa javlja, da se je to zakasnilo in sicer, ker Rusija zdaj oficijelno zahteva, da se mora na kongresu vprašanje glede na prehod skozi dardanele zanjo ugodno rešiti, kar pa je Angliji zelo nevšečno. Avstrija od svoje strani povdarja, da se kongresa pod nobenim pogojem ne udeleži, ako se postavi na program bosansko vprašanje. Francija pa se zelo trudi, da pospeši kongres, ker ima tudi ona nekaj skromnih želja, kar se tiče Turčije. Tunis je namreč tudi nekaka Bosna, ki bi jo Francija rada popolnoma anektirala. Upati je, da se vprašanje kongresa povoljno reši, se v soglasju sestavi program in konferenca skliče.

Italija bo posredovala.

Italijanska vlada odločno obsoja tendence vesti, kakor da bi ona hotela zahtevati sprčo novega položaja na Balkanu kakšno rekompensacijo v teritorialnem oziru. Italija bo delala na to, da izposluje od velevlasti, da bodo odobrile korak Avstro-Ogrske.

Iredenta se oglašja!

Gospod Bissolati zahteva v socialističnem »Avanti«, da naj Italija od Avstrije kot protikoncesijo, ker je Italija privolila v aneksijo Bosne, zahteva ureditev vzhodnih meja (!), avtonomijo Tridenta in laško univerzo v Trstu. Ni dvoma, da bo minister Tittoni na te neumne nesramnosti dal primeren odgovor.

× × ×

Kakšen je mednarodni politični položaj, tako se vsakdo povprašuje. Avstrija je vrgla gorečo baklo v balkansko smodnišnico, vse kipi, vre in se preosnavlja. Avstrija je storila velik korak; utrdila se je na Balkanu kot enakopravna in suverenska velevlast, kateri je na Balkanu samem le Turčija enaka in odslej bo ondi tudi Avstrija odločevala o usodi narodov veliko bolj in z veliko večjo upravičenostjo kot do zdaj. Tudi Turčiji utegne končno ta korak le koristiti, ako bodo mladoturki znali položaj izkoristiti zase in ne bodo iskali zveze z Grki in Srbi, ki jim nič koristiti ne morejo. Poleg Avstrije, ki je zdaj ena prvih balkanskih sil, se je povzdignila Bolgarija, in Grčija, ki je ljubimkovala s Turčijo, se ima končno le Avstriji zahvaliti, da so se Krečani združili z materino zemljo. Rumunija stoji trdnje kot le kdaj prej, le Srbija bo ta preobrat drago plačala. Res je, kar pravi »Daily Mail« — potisnjena je zdaj med Avstrijo, Bolgarijo in Turčijo kakor miš v mišnici in nima nikamor nobenega izhoda. Zakrivili so to usodo njeni državniki sami, ki so poštenega in grčavega srbskega kmeta le zavajali, varali in deželo pahnili v politično in gospodarsko propast. Ni čuda, da bi zdaj radi z vojsko zažgali si streho nad glavo. Zdi se pa vendarle, da so se Srbi streznili, zlasti, ko so uvideli, da bodo v slučaju vojske popolnoma osamljeni. Seveda če bi v Bosni bilo kakor pred tridesetimi leti,

bi stvar imela resnejše lice, toda v Bosni je mirno, kakor pravijo najnovejša poročila in vsak upor bi se zdaj brezdvomno potlačil s primeroma majhnimi žrtvami.

Nekaj drugega zdaj Evropo bolj zanimala. Francoska na vse kriplice tlačil skupaj mednarodno balkansko konferenco, pa ne gre in ne gre. Ni čuda. Rusija hoče svoboden prehod skozi Dardanele, Anglija je temu seveda nasprotna, ker bi to pomenjalo, da bi morala svojo pomorsko nadmoč v Sredozemskem morju deliti z Rusijo. Grčija bo zahtevala, da se prizna aneksija Krete, Srbi bodo hoteli sandžak zase, Turčija in Avstrija seveda tega ne bodo pustile, prišli bodo Makedonci s svojimi zahtevami, Črnagora bo hotela, da se odpravi člen 29. berlinske pogodbe, ki jo na morju takorekoč postavlja pod avstrijsko kuratelo, kastrotska rodbina bo hotela neodvisno Albanijo zase, Samočani bodo zahtevali, da se njih otok proglasi za samostalno kneževino, Anglija se bo hotela etablirati v Egiptu kot samogospodarica, kar pa ne bo samo Turčiji nevšečno, ampak tudi Franciji. Avstrija seveda stoji odločno na stališču, da Bosna konferenco nič ne briga in že se govori, da bodo velevlasti Avstriji garantirale že znanprej, da bodo priznale izvršeno dejstvo. Torej velika zmešnjava, pri kateri upamo, da bo Avstrija profitirala.

AVSTRO - OGRSKA.

Češki deželni zbor. — Demonstracije v Ašu. — Budimpeštanske demonstracije.

Češkemu deželnemu zboru je predložila vlada načrt o stalni deželnozborski komisiji in pa načrt o volivni preosnovi. Stalna komisija naj razpravlja o volivni preosnovi in o vseh zakonskih načrtih, ki imajo namen, da zagotove sporazumljenje med obema narodoma na Češkem. Komisija se sme pečati tudi z ureditvijo deželnih financ. Vsaka kurija odpošlje v komisijo šest članov. Komisija zbora je med izven deželnozborskega zasedanja. Namestnik ali njegov zastopnik ima pravico, da se udeleži komisijskih posvetovanj. Cesar ima pravico, da razpusti komisijo. Po volivni preosnovi, ki jo je predložila vlada, ima češki deželni zbor 334 poslancev. Virilisti so: praški nadškof, litmeriški, kraljevogrski in budjejeviški škof, rektorji češkega in nemškega vseučilišča ter češe in nemške tehnike v Pragi. Izvoljenih bo 326 poslancev. Veleposestniki dobe 70, mesta 92, trgovske zbonice 17, kmečke občine občine 84, deželni kulturni svet 20, splošna skupna kurija pa 43 poslancev. Vsi poslanci tvorijo v deželnem zboru tri skupine: veleposestniško, češko in nemško. Vsak poslanec bo moral naznaniti, kateri skupini pripada. Če tega ne stori, določa večina prebivalstva njegovega volivnega okraja, kateri narodni skupini pripada. Virilisti morajo sami označiti, kateri skupini pripadajo. Deželni odbor ima 13 članov. — V Ašu so bile 8. t. m. velike poulične demonstracije. Razbili so šipe davkarije. — Višji budimpeštanski mestni glavar je prepovedal z ozirom na demonstracije splošno nositi orožje. Ob demonstracijah so aretirali 30 socialnih demokratov.

Dnevne novice.

— Nemščina v uradih. Naši uradi še sedaj rabijo nemščino v toliki meri proti strankam, da morajo proti temu protestirati najodločneje ne le s stališča narodne enakopravnosti, ampak tudi s praktičnega stališča ljudske potrebe. Kaj naj počne kmet, ako dobi od komisije za agrarne operacije nemško razsodbo, ki je ne umeje? Iskati mora človeka, ki mu je tolmači, in če ta napačno razloži uradno nemščino, ki je včasih še jurist ne razume, je stranaka oškodovana lahko hudo na svojem premoženju. Pri okrajnih glavarstvih cve-te nemščina tako bujno, kakor da ne bi živel v deželi, ki je skoro popolnoma slovenska. Odlikuje se v tem oziru kranjsko okrajno glavarstvo, ki ima zaslug, da je po svojem uradovanju najbolj nemško glavarstvo na Kranjskem. V tem oziru je Kranj za Kočevjem, ker se v Kranju še bolj trdovartno drže nemščine, kakor v Kočevju. Kdaj bodo ponehale te razmere? Potem se pa vedno toži, da nemški uradniki izpodrivajo slovenske. Krivi so temu tudi oni slovenski uradniki, ki se ne poslužijo svoje pravice rabiti slovenščino, koder jo morejo in bi jo tudi morali. Ako se tako uraduje, da vlada vidi, da izhaja tudi s slovenščine neveščimi ali slabo veščimi uradniki, bodo slovenske uradnike vedno izpodrivali tujci. Zato pa naj uradništvo tudi samo varuje ugled in potrebo slovenščine!

— Volivno gibanje v Istri. »Naša Slo-ga« priobčuje od nas že objavljene kandidate za splošno kurijo in pravi, da se je doseglo popolno sporazumljenje tudi glede kandidatov za kmečke občine in za vse tri mestne volivne okraje. Imen kandidatov

še ne priobčuje iz taktičskih razlogov. — Menda vendar ne mislijo v zadnjem hipu utihotapiti kakšnega Šiškovca?

— »Kmečka zveza« za novomeško okolico se bo ustanovila v ponedeljek dopoldne. Zborovanje se bo začelo po prihodu ljubljanskega vlaka. Na shodu bo govoril deželni odbornik g. dr. Lampe in dr. Rožič. — Kmetje, udeležite so v velikem številu tega važnega zborovanja. Vsak, ki bo prišel v ponedeljek na trždan v Novo mesto, naj pride tudi na shod, ki se bo vršil v posojilnici v Kandiji.

— Za višjega deželno sodnega predsednika v Trstu je imenoval cesar Karol vitez Defacis.

— Umril je včeraj popoldne župan občine Moste, g. Mihael Marenčič. Pokopan bo v nedeljo. Bil je postrežljiv in je vedno delal v blagor občanov. Bodi mu zemljica lahka!

— Kmetijsko predavanje. Jutri, v nedeljo, predava gospod mlekarski konzulent c. kr. deželne vlade J. Legvart o umni živinoreji in pridelovanju krme, ob 11. uri dopoldne v Catežu in ob 3. uri popoldne v Trebelnem. Predavanje se vrši v šolskih prostorih.

— K izgredom v Celju piše »Narodni List«: Mi Slovenci nismo škodoželjni, obžalujemo zapeljane žrtve nemške politike. Škoda le, da visoka celjska gospoda, ki je vsega tega kriva, ni prišla doslej pravici v roke. Slovenci plačujemo skupno v Celju ogromne davke. Lastniki pobitih hiš sami plačajo na leto več nego 25.000 kron davka. In pri vsem tem naj bi bili izpostavljeni večnim napadom, ki bi morali ostati brez kazni! Pravica za vse! Nečemo, da bi se Nemcem šipe pobijale, ne trpimo pa tudi mi tega. Zagotavljamo, da bomo vse potrebno ukrenili, da se v Celju nikdar več ne bodo Slovencem šipe pobijale. Kako se bode to zgodilo, ne moremo na tem mestu zapisati, pa storilo se bode vse. Blagodejno pa bode vplivalo na vse ljudstvo brez razločka narodnosti, da se je ta sodba izrekla, če tudi se je kaznen storilec milostno odmerila, kar tudi Slovenci odobravamo. Jako nespametno je bilo, da so Nemci po razglasitvi sodbe klicali zasmehljivo »heil Gerichtshof«, kajti izrek sodnje bi moral biti tudi Nemcem sveta stvar! Obsodba hudodelstev z dne 20. septembra bi se morala ne le od Slovencev, ampak tudi od vseh poštenih Nemcev le odobravati, od vseh, ki jim je kaj za mir in red.

— Osmi dan po pokojnem župniku, duhovnem svetniku g. Gr. Malovrhu bo v torek, 13. t. m., ob 8. uri jutraj v St. Vidu.

— Slovenska Matica. 161. odbora seja. Predsednik nasvetuje, da bi se »Matica« letošnjega 2. septembra spominjala z literarno ustanovo. Principijelno se pritr-di nasvetu, ki se odkaže gospodarskemu in književnemu odseku v poročanje. Umrlemu utemeljitelju »Sl. M.«, dvornemu svetniku Jos. Šumanu, napiše prof. Pletteršnik življenjepis. Matica je priredila Trubarjevo akademijo. Poročilo o knjigah, ki izidejo pred Božičem, se vzame na znanje. Določijo se slike za II. del Kamniških Alp. — Sklepa se o došlih rokopisih. Potrdi se predloga književnega odseka o knjižnem programu za l. 1909. (Koroška Onegin, Hrv. antologija, itd.); zbrati bo še ljudske tradicije o francoski dobi. — Zemljevid je rokopisno malone izdelan. — Pletteršnikov slovar bo v svrhu tehniškega slovarja do konca oktobra ekscerpiran. — Tajnik poroča o internih zadevah, o pre-membah poverjeništev in prirastku na knjigah. Članarino za t. l. je doslej plačalo 2623 udov.

— »Slov. dijaška zveza« je ustanovila v Kostanjevici knjižnico, ki je na razpolago ljudem od 11. oktobra t. l. dalje. Sedež knjižnice je v župnišču, kjer izposoja knjige knjižničar kapelan Bertold Bartel vsako nedeljo od 11.—12. ure dopoldne.

— Pet novih parnikov za Dalmacijo gradi avstrijski Lloyd.

— V spomin 20. septembra je izrezal Jakob Sivic, izrezovalec v Škofji Loki krasne nastavke iz hrastovega lesa. Lipov cvet ovija sablje, puške in topove ter kranjskega orla. V sredi je izrezano 20. kimovec 1908 v Ljubljani. Kipar Zajec napravi na ta nastavek kip Adamiča in Lundra, ležeča na cesti.

— Defraudacija pri avstro - ogrski banki v Zagrebu. Sredi prihodnjega tedna se bo vršila v Zagrebu obravnava proti bratoma Kramer, ki sta kot uradnika pri zagrebški avstro - ogrski banki poneverila 120.000 K.

— Polzkušeni samoumor. V Trstu se je zabodel 24 let stari trgovski potnik Rudolf Šašelj. Zdravnik mu je rešil življenje.

Kaj pa to pomeni? V Celje je prišel zloglasni Sonnenberg, znan iz davnih dni kot organizator nemških demonstracij. Kaj dela ta moč v Celju brez dela? Njegovo stalno bivališče je Dunaj. Tudi v Ljubljano so prišli nekateri nemški kričači iz Celja in Maribora ogledovat si mesto

ali kaj. Tako je neki Murschetz, ki je bil nekaj poštar v Žireh, sledil te dni neko slovensko družbo toliko časa, da ga je ustavil policaj. Znani slikar Frölich hodi po Ljubljani in prisluškuje, kaj govore ljudje. Frölichu je bila te dni nekje radi tega kaj korenito pokazana pot skozi vrata.

— **G. slovenskim trgovcem na znanje!**
Od vseh strani slovenske domovine dohajajo slovenskim trgovskim organizacijam in njih funkcijonarjem pozivi, da se sliče z ozirom na zadnje dogodke trgovski shod. Tem pozivom in nasvetom se ne kaže takoj odzvati, ker mora biti stvar dobro premišljena, predno se store kaki važni sklepi v gospodarskih vprašanjih in ker je z vso gotovostjo pričakovati, da bi vlada v teh razburljivih časih prireditve takega čeravno stanovskega shoda prepovedala.

Ljubljanske novice.

Ij Položaj v Ljubljani. Mirno, tiho je po Ljubljani in če ostane vse tako lepo mirno, bo menda v ponedeljek že konec orožniških patrolj. V bolnico prihaja še vedno občinstvo k ubogim ranjencem ter jim nosi cvetja in sladkarij. Danes so se že vsi ranjenci sprehajali po vrtu, razven Tomšiča in dijaka Borštnika, ki še ne moreta iz postelje. Marsikaj se je pričelo v Ljubljani vrteti zopet v starem tiru. Pri nekaterih nemških trgovcih zopet lezejo počasi na dan nemški napisi. Kakršne barve je kdo, tako naj javno pokaže! Dvojezične napise dobe zopet vse tobakarne. Z Dunaja je prišlo navodilo, da morajo financarji iti okoli trafikantov ter jim naročiti, da morajo tekom petih dni napraviti zopet dvojezične napise na tobakarne, tiste trafikante, ki bi tega ne storili, pa nanzaniti. Jako ostra navodila so prišla z Dunaja glede shodov in se bode zborovalni zakon ostreje izvrševal. Kakor čujemo, so dogodki zadnjih dni v posebno zadrego spravili naše modne narodne dame, pa so si hitro pomagale. Prej so hodile k Stöckelnu skozi glavna prodajalnična vrata, sedaj pa hodijo notri od zadaj. Danes zjutraj smo izvedeli, da je za včerajšnje prvo nemško operno predstavo bilo pripravljeno vojaštvo. Bilo je mnogo nepotrebnega strahu, da se bo demonstriralo proti vojaški godbi, ki po odredbi vojnega ministra ne bi smela konkurirati izborni civilni godbi. Strah je bil tolik, da sta včeraj pri skušnji »Lohengrina« dva orožnika v polni opremi s puškama in bajonetoma na odru stala med koristi in koristinjami. Na uboge koriste in suhe koristinje je to tako grozno uplivalo, da niso dali od sebe glasu. Ves zbor se je tresel grozi in šele ko je kapelnik prosil orožnika, naj odložita vsaj puške, je bilo iz zbora spraviti par boječih glaskov. Orožnika sta brez puške do konca skušnje stala med zborom, in okoli gledališča je bilo pa polno policajev. S toliko skrbjo pripravljeni »Lohengrin« pa ni imel zaželenega velekulturnega vspeha. Gledališče je bilo sicer še precej polno, ker so Nemci plačali 25 šaržam 27. pešpolka sedeže in ker so nagnali v gledališče cel Huthov zavod, a v umetniškem oziru je bil včeraj v nemškem gledališču pravcati polom. Tenoristu so se ljudje smejali, altistinja nima glasu in ne posluha, bila je pravcata mizerija. Celo mnogi Nemci pravijo, da tako »opera« ne bodo več poslušali. Vojaško godbo je po praznih ulicah spremljala policija z orožniškimi patroljami domov.

Ij Za žrtve 20. septembra in za spomenik je došlo doslej g. dr. Kokalju 9096 K 36 v. g. dr. V. Gregoriču 5333 K 91 v. narodne dame so nabrale okoli 2000 K, tako da je sedaj nabranih okoli 14.430 K.

Ij Izpred sodišča. Sinoči sta se branitelju dr. Kokalju na njegovo zahtevo vročila oni sklep posvetovalne zbornice c. kr. deželnega sodišča ljubljanskega, s katerim se je ugodilo pritožbi radi ukrenjenega rednega preiskovalnega zaporu in ona določba c. kr. višjega deželnega sodišča graškega, s katero se je na pritožbo c. kr. državnopravništva odločilo, da imajo prizažeti obdolženci ostati še nadalje v rednem preiskovalnem zaporu. Branitelju dr. Kokalju vročeni sklep in odločbo višje oblasti prinašamo tu v slovenskem prevodu. Sklep posvetovalne zbornice ima sledeče besedilo: Sklep. Vr. VIII. 964/8/161. Posvetovalna zbornica c. kr. deželnega sodišča ljubljanskega je v nejavni seji po zaslišanju c. kr. državnega pravdnika pritožbi Feliksa Potnika, Ernesta Windischerja in Štefana Kamenška zoper sklep preiskovalnega sodnika z dne 30. septembra 1908, oprav. št. Vr. VIII. 964/8/17 list št. 24, d. v kolikor se je s tem sklepom proti pritožiteljem, katere se dolži zločina javnega nasilstva po § 85, črka a, b, kaz. zak., ukrenil redni preiskovalni zapor po § 175, št. 2, 3 in 4 kaz. pravd. reda, iz teh razlogov ugodila, da je smatrati nevarnost dogovarjanja neobstoječo radi tega, ker je z ozirom na to, da je obremenilna priča stra-

nik Gerlovič, vsako vplivanje nedvomno izključeno in ker obdolženci sami izjavljajo, da ne morejo navesti razbremenilnih prič, nadalje da ni najti nobenih posebnih okoliščin, ki bi vpravičevali bojazen pred ponavljanjem, torej zaporna razloga § 175, št. 3 in 4 kaz. pravd. reda sedaj nista več podana in da končno pri Feliksu Potniku uvažuje, da je oženjen, oče treh otrok in da je stalno nameščen pri tovarni soda-vice v Ljubljani, ni utemeljena bojazen, da bi se mogel z begom odtegniti preiskavi in kazni in da torej pri njem tudi ni podan zaporni razlog po § 175, št. 2 kaz. pr. reda. Feliksa Potnika se vsled tega izpušča na proste noge proti zaobljubi § 191 kaz. pravd. reda. Nasprotno je pa smatrati pritožbo Ernesta Windischerja in Štefana Kamenška proti ukrenitvi zaporu v okviru § 175, št. 2 kaz. pravd. reda za neutemeljeno, ker sta oba še samca in lahko svoje bivališče vsaki čas zapustita in izpremenita. Končno sklene posvetovalna zbornica, da se določi varščina v zmislu § 192 kaz. pravd. reda, proti kateri bi se moglo izpustiti iz zaporu pritožitelja Ernesta Windischerja, na 1000 K, glede Štefana Kamenška pa na 500 K. Posvetovalna zbornica c. kr. deželnega sodišča ljubljanskega, dne 3. oktobra 1908. Polec, s. r. — Odločba sodnega dvora II. stopinje se glasi tako-le: Vr. VIII. 964/8/167. C. kr. višje deželno sodišče graško, IV. senat je kot sodni dvor II. stopinje po zaslišanju c. kr. višjega državnega pravdnika pritožbi c. kr. državnega pravdnika ljubljanskega zoper sklep posvetovalne zbornice c. kr. deželnega sodišča ljubljanskega z dne 3. oktobra 1908, oprav. št. Vr. VIII. 964/8/161, s katerim se je pritožbi Feliksa Potnika, Ernesta Windischerja in Štefana Kamenška proti ukrenitvi zaporu od strani preiskovalnega sodnika ustreglo in se odredilo, da se jih izpusti na proste noge in sicer Feliksa Potnika nepogojno, druga dva obdolženca pa proti položitvi varščine v znesku 1000 K, oziroma 500 K, ugodilo in sklep preiskovalnega sodnika z dne 30. septembra 1908, list št. 24, e, da se ukrene preiskovalni zapor po § 175, št. 2, 3 in 4 kaz. pravd. reda, potrdilo iz njegovih razlogov in uvažuje okoliščine, da so se preprečili poskusi, da bi se zopet obesili nemški napisi tvrdk, da torej ni izključena ponovitev hudobnega poškodovanja tuje lastnine. Gradec, dne 5. oktobra 1908. Walter, s. r.

Telefonska in brzojavna poročila

NADŠKOF GORIŠKI O POLOŽAJU V GORIŠKEM DEŽELNEM ZBORU.

Gorica, 10. oktobra. Nadškofu dr. Sedežu se je danes poklonila goriška duhovščina in mu čestitala k njegovemu godu. Nadškof je spregovoril v svoji zahvali tudi o položaju na Goriškem ter odločno obsodil postopanje poslancev obeh katoliških strank v goriškem deželnem zboru. Nadškof je dejal: Jasno moram govoriti. Obžalovanja je vredno, da se v sedanjih časih katoliški stranki družijo z liberalci in radi hipnega uspeha sklepajo kompromise s katerimi se le kompromitirajo. Duhovniki naj delajo na to, da se združita obe katoliški stranki v deželnem zboru. To bo moj najlepši godovni dar.

(Opomba uredništva: O zvezi dr. Gregorčiča in tovarišev z laškimi liberalci v goriškem deželnem zboru smo dobili danes iz Gorice daljši članek, katerega priobčimo v ponedeljek. Že danes pa povdarjamo, da so zgoraj omenjeni poslanci delali vse na svojo roko, zato so tudi samo oni odgovorni za svoje dejanje).

GORIŠKI DEŽELNI ZBOR BO RAZPUŠČEN.

Gorica, 10. oktobra. Goriški deželni zbor bo kmalu razpuščen in razpisane bodo nove volitve še letos. Tako se poroča iz vladnih krogov, potrjena pa ta vest še ni.

AVSTRO-OGRSKI ZUNANJI MINISTER O POLOŽAJU.

Budimpešta, 19. oktobra. V deleg. odseku za zunanje stvari je danes govoril o položaju avstroogrskega zunanjega ministra Aehrenthal. Dejal je: Takoj, ko je nastopil svoje mesto, je že gledal na to, da ustvari s Srbijo prijazne odnose. To je pokazal s trgovinsko pogodbo, ki je gospodarske razmere uvedla v normalni tir. Avstroogrska hoče Srbiji pri vseh zadevah pokazati svojo naklonjenost, kar se bo zopet kmalu pokazalo pri donavskem vprašanju. Avstrija nima nič proti regulaciji železnih vrat, če se sporazumejo tudi obdonavske države. Konstatira pa zadnje dni v Srbiji nastopivše pojave, ki so se pojavili vsled prejšnje srbske agitacije v Bosni in Hercegovini. Došla poročila o takem razburjenju javnega srbskega mnenja, da se kaže, da je javno mnenje izgubilo možnost prav-soditi razmere. Vsled razpoloženja v Sr-

biji in poročila, da so se pričele v Srbiji vojaške priprave s tem, da se je sklical en letnik rezerve, smo v Belgradu vprašali, kak namen ima to. Kljub temu, da se nam je v Belgradu zagotovilo, da to nima agresivnega značaja, ampak je le dejanje previdnosti, bomo dogodkom v Srbiji posvečali svojo popolno pozornost. Nikakor ne moremo trpeti, da bi pod varstvom vojaških odredb se nadaljevala srbska agitacija v Bosni in Hercegovini. Upamo, da v Srbiji postanejo kmalu realnejše razmere. Napram Srbiji bomo postopali z ravno isto dobrohotnostjo, kakoršno bo ona kazala proti nam.

BOSANSKA DEPUTACIJA CESARJU.

Budimpešta, 10. oktobra. V ponedeljek se bosanska deputacija v avdienci zahvali cesarju.

URADNI JEZIK V BOSNI IN V HERCEGOVINI.

Budimpešta, 10. oktobra. Na vprašanje hrvaškega delegata Babiča, kak bo narodni jezik Bosne in Hercegovine je odgovoril ministrski predsednik Weckerle: Srbo - hrvaški. To sem si izgovoril kot pogoj, ker nemškega ne maram, mažar-sko pa bi seveda ne šlo.

POLOŽAJ V BELGRADU.

Belgrad, 10. oktobra. Nemška vlada je oficijelno posvarila Srbijo, naj bo zmer-na. Demonstracije na gledališkem trgu so se včeraj nadaljevale. Mladi dečki hodijo po mestu in nosijo rdečo-modro-bele srbske zastave z napisi: »Domovina je v nevarnosti.« Množica kliče »Živio kralj Peter!« Listi še vedno jako ostro pišejo. Nekaj časopisov je izšlo z napisom: »Vojsko je vsak trenotek pričakovati.« Demonstrantje so zopet razbili nekaj oken na avstro - ogrskemu poslanstvu ter so zažgali avstrijsko cesarsko zastavo. Vse kliče: »Živela Srbija, živel narod srbski!« Kljub temu sodijo krogi, ki položaj dobro poznajo, da se razburjenje le umetno vzdržuje. Napisi raznih dunajskih tvrdk, tako n. pr. napisi tvrdk Moric Igler & Comp. in Berger so bili razbiti. Oglašeni prostovoljci zahtevajo, naj jim vlada izroči orožje. Dosedaj sta se sestavili dve legiji prostovoljcev. Vse zanimanje se komentira na današnje zasedanje skupščine.

Belgrad, 10. oktobra. Včeraj so demonstrantje napadli dva dunajska policista.

Belgrad, 10. oktobra. Vsi železniški vlaki v Belgrad so prenapolnjeni. Mnogo trgovcev vsled vznemirjujočih vesti potuje v Belgrad. Z današnjim orientnim ekspresnim vlakom je došlo mnogo časnika-jev.

PRED ODLOČILNIM TRENOTKOM.

Belgrad, 10. oktobra. Danes se bo odločilo, ali bo mir ali ne. Odločitev je v rokah srbske skupščine, ki se danes snide. Skoro gotovo bo skupščina prisilila sedanji kabinet, da takoj odstopi ter se bo postavilo ministrstvo iz vseh strank. Kralj Peter je dobil od raznih vlasti zaupne brzojavke, naj stvar ne žene do skrajnosti. Laški kralj je pisal črnogorskemu knezu pismo v istem smislu.

Belgrad, 10. oktobra. Pred skupščino so velikanske manifestacije naroda. Vedno večje je razpoloženje za vojsko. Sestavil se je revolucionarni odbor za vstaško akcijo.

Belgrad, 10. oktobra. Minister vnanjih stvari dr. Milovanovič je izjavil, da bo moral ministrstvo demisionirati, ker skupščina izjave vlade skoro gotovo ne bo vzela na znanje.

Belgrad, 10. oktobra. Tu so bile danes ob 5. uri velike demonstracije, vprizorjene po bivših vodjih makedonskih vstašev, ki so se ponoči pripeljali sem.

Belgrad, 10. oktobra. Govori se, da se bo kralj Peter odpovedal prestolu.

Belgrad, 10. oktobra. Semkaj je dopel posebni kurir kralja Viktorja Emanuela iz Rima, ki svari kralja Petra in vlado, naj ohrani mirno kri.

Belgrad, 10. oktobra. Srbska skupščina se je danes sešla. Med poslanci je jako bojevitvo razpoloženje. Najprej čita zunanji minister svoj ekspeze.

Belgrad, 10. oktobra. Novo ministrstvo bo odločilo o vojski ali miru.

Belgrad, 10. oktobra. Srbija in Črna gora sta se spravili. Poslanik danes potuje na Cetinje.

NEVARNOST.

Budimpešta, 10. oktobra. Tu so dogodki v Srbiji središče pogovorov diplomatov. Kot edino nevarnost se smatra, da Srbija zbira prostovoljce, ki bi lahko prodrli čez mejo. Tudi obnašanje kralja Petra ni pomirljivo.

IZ SOFIJE IZNANI SRBSKI DELAVCI.

Sofija, 10. oktobra. Vsled poizkušene srbskega atentata na tukajšnje skladišče smodnika, je vlada izgnala 300 srbskih delavcev.

DOHOD BOLGARSKEGA KRALJA V PLOVDIV.

Plovdiv, 10. oktobra. Bolgarski kralj Ferdinand je včeraj došel v Plovdiv. Njegov dohod je bil velikansk narodni praznik. Pri sprejemu so bili navzoči tudi vsi tuji konzuli.

RAZBURJENA ČRNA GORA.

Cetinje, 10. oktobra. Včeraj so bile tu Avstriji sovražne manifestacije proti aneksiji. Demonstracije pred avstro-ogrskim poslanštvom so bile preprečene.

Praga, 10. oktobra. »Narodni Listy« poročajo iz Cetinja: Na Cetinju so bile demonstracije pred avstro - ogrskim konzulatom. Ponavljanje demonstracij je prepredil knez s tem, da je med demonstrante poslal deset častnikov. Razpoloženje v Črnigori je jako bojevitvo. V ponedeljek bo črnogorska skupščina protestirala proti aneksiji Bosne in Černogore po Avstriji.

Cetinje, 10. oktobra. Bajje je vsa Črnagora v orožju.

TURČIJA AVSTRIJI.

Carigrad, 10. oktobra. Danes je Turčija odgovorila na avstrijsko noto glede na aneksijo Bosne. Turčija protestira in izjavlja, da se na noben način ne more pridružiti naziranju Avstrije. Turčija vztraja na pravicah, zasigurnih ji po berolinski pogodbi.

ARETIRANI SRBSKI ČASTNIK.

Bosanski Brod, 10. oktobra. Tu je policija aretirala srbskega artiljerijskega častnika Jankovljeviča, ki je v civilni opravi prišel iz Sarajeva ter je hotel potovati dalje v Belgrad.

ANGLEŠKA SE PRIPRAVLJA.

London, 10. oktobra. Tu jako resno mislijo o položaju. V vseh departementih armade in mornarice se živahno deluje.

London, 10. oktobra. Podadmiral princ Louis Battenberg je odplul z Malte z eno oklopnico, dvema križaricama in dvema razdiralcema torped. Ena oklopnica mu bo še sledila. Bajje je to v zvezi z vestjo, da namerava Rusija priti skozi Dardanele.

London, 10. oktobra. Angleška vlada pripravlja mobilizacijo vseh čet na kopnem in mornarice. Treba je pripraviti za vsako možnost. Časniki so že odposlali vojne korespondente na kontinent.

RUSKI ZUNANJI MINISTER V LONDONU.

London, 10. oktobra. Ruski zunanji minister Izvolski je došel danes sem.

IRENTA SE OGŁAŠA.

Rim, 10. oktobra. Iredentariji napovedujejo velike shode v Rimu in v Milanu, da vržejo Tittonija, ki da je proti Avstriji preprijazna.

PROTI AVSTRIJSKIM TRGOVCEM.

Carigrad, 10. oktobra. Po Stambulu so nabiti lepaki, ki prepovedujejo Mohamedancem kupovati pri avstrijskih trgovcih. Pred avstrijskimi trgovinami so postavljene turške bojkotne straže, pred neko avstrijsko trgovino se je postavil celo neki turški policaj ter branil ljudem kupovati pri Avstrijcu. Avstrijski trgovci so se pritožili na poslanstvu.

ZMEŠNJAVE V CARIGRADU.

Carigrad, 10. oktobra. Tu se boje nemirov. Lepaki opozarjajo občinstvo naj ne gre iz hiš. Pri včerajšnji vožnji sultanovi ni bilo nobenega diplomata, ljudstvo je bilo tiho. Danes se bo upal sultan peljati v Stambul le po vodi. Zmešnjava je splošna. Ni izključeno, da se sultan jutri odpove.

SLABA POROČILA IZ CARIGRADA.

Carigrad, 10. oktobra. Reakcija nastopa vedno silneje. Težko bo vojsko preprečiti.

MAŠČEVANJE OSLEPARJENEGA MOŽA.

Gradec, 10. oktobra. Tu je včeraj 12krat streljal na svojo ženo in nase kavarar Ignacij Göllev, ker ga je žena varala s kletarjem Sammtom. Ženo je petkrat zadel, sebe pa dvakrat. Žena je smrtonovarno ranjena, mož bo pa skorogotovo ozdravel.

STAVKA DIJAKOV NA RUSKEM.

Peterburg, 10. oktobra. Dijaki univerze v Moskvi so pričeli včeraj stavko. Tudi na moskovski tehniški šoli, na kijevski politehnik in na vseučilišču v Dorpatu se prične dijaška stavka.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 10. oktobra.

Pšenica za oktober	11.74
Pšenica za april	12.13
Rž za okt.	9.68
Oves za okt.	8.15
Koruza za maj 1. 1909	7.41
Efektiv: nespremenjen.	

2655

1-1

Profesor Martin Petelin in njegova soproga Marija javljata v svojem in svojih otrok imenu pretno vest, da je njih ljubljeni sinček, oziroma bratec

Tonček

danes popoldne v nežni starosti dveh let sladko v Gospodu preminul.

Pogreb bo jutri popoldne ob 3. uri iz Gradišča št. 2.

Ljubljana, 9. oktobra 1908.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom nenadne smrti našega nepozabnega sina, oziroma brata, gospoda

Stanislava Petrovec

rač. podčastnika pri c. in kr. pešpolku št. 17

izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo. Prav posebno pa se zahvaljujemo velerod. g. c. in kr. stotniku Frideriku Kovačiču za skrb, ki jo je skazoval pokojniku in tolažbe polne izraze resničnega sočutja, nadalje veselo pošt. častniškemu zboru, gg. tovarišem podčastnikom za darovane krasne vence in častno spremstvo do hladnega groba. Vsem in vsakemu posebej hvala iskrena!

Jarše, dne 10. oktobra 1908.

2660 1

Žalujoci ostali.

2654

Zahvala.

Za vse mnogobrojne zelo tolažilne dokaze iskrenega sočutja povodom boleznin in smrti nad vse ljubljene in nepozabljene moje nečakinje gospodične

Nežike Škavič

izrekam vsem ljubim prijateljem in znancom najtoplejšo zahvalo in sploh vsem, ki so drago rajnico, spremili na zadnjem potu in meni lajšali bol ob prebriski izgubi.

Ljubljana, 10. oktobra 1908.

Ivan Činkole.

2658

Zahvala.

Za mnoge dokaze sočutja med dolgo boleznijo in povodom smrti naše iskreno ljubljene hčere, sestre svakinje in tete, gospodične

Ane Podrekar

izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo. Zlasti se še zahvaljujemo za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu, za krasne darovane vence in gg. učiteljem za presrečno petje.

Žalujoci ostali.

Skoraj še popolnoma nova 2642 6-1

steklana vrata

s kompletno opravo za vsako vežo v velikosti 3'—2'80, takojenovanani „Glasspielthor“ proti prepihu, so za ugodno ceno naprodaj pri P. Strelu, trgovcu v Mokronogu na Dolenjskem.

Posestvo se proda

po ugodni ceni zaradi selitve, 1/2 ure od Ljubljane, pri glavni cesti v Štefanji vasi št. 66. Svota se plača v enem delu takoj, v dveh delih se pa lahko vknjiži.

V najem se da eventualno lepo stanovanje, hlev, klet itd. 2641 6-1

Poziv.

Išče se Jožef Anzelo s Hudega vrha, občina Bloke, ki se je pred 35 leti podal na Hrvaško in se do sedaj še ni vrnil. Kdor ve kaj zanesljivega o njem naj naznani županstvu na Blokah ali c. kr. okrajni sodnji v Ložu.

2640 TEREZIJA ANZELC 1-1
Hudi vrh štev. 20, Nova vas pri Rakeku.

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Največja zaloga zlatih in srebrnih ur, verižic, uhanov, prstanov bri-

lantan in diamantnih.

Dobiva se blago samo prve vrste, slabega in nič vrednega blaga nimam 2643 24-1 v zalogi.

Za obilna naročila se priporoča

Fr. Čuden
urar in trgovec v Ljubljani.

Dobe se tudi ure od 5 kron naprej.

Moja trgovina obstoji že nad 30 let in je obče znana na najboljšem glasu.

Ceno posteljno perje.

1 kg sivga skubljenega perja K 2, polbelega K 2-0, belega K 4, finega K 6, najboljšega skubljenega K 8, sivga puha K 6, belega K 10, pranskega puha K 12, od 5 kg nadalje poštnine prosto.

Dovršene postelje bogato napolnjene, iz zelo gostega, jake trpežnega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-bla, 1 pernica velikost 170x116 cm z 2 blazinama, velikost 80x58, napolnjena z jako lepim mehkim perjem K 10, s polpuhom K 20, s puhom K 24; posamezne pernice K 12, 14, 16; blazine K 3, K 3-0, K 4. Proti povzetju razpoložljiva poštnine prosto pri naročilu od 10 K nadalje.

Maks Berger v Džšenici št. 223.
Češki les. 2599

Za neugajajoče denar nazaj. Ceniki zastoj in f.

Naznanilo,

s kojim se naznanja, da se bode v Otočah pri Pezdču hiš. št. 5. prodalo sledeče: 7 glav goveje živine, 5 prašičev, mnogo slame, otepov, sena in detelje, nadalje več poljedelskega orodja, vozov, stroj in vsa druga pri gospodarstvu nahajajoča se pritiklina. 2651 1

Dražba se prične zjutraj ob 9. uri, in sicer v torek 13. t. m.

Službo išče

26 leten mož, samski, zmožen v besedi in pisavi slovenskega in nemškega jezika, kot občinski sluga oziroma podtajnik. Nastop takoj. Več pove gospod Dr. Rožič, tajnik S. L. S., Ljubljana. 2644 3-1

Služba 2659 3-1

organista in cerkvenika

je razpisana v Seloih nad Škofjo Loko. Plače mesečno 70 K. Vstop takoj.

Jakob Šimenc

umetni in trgovski vrtnar Ljubljana,

Gradišče 14, Simon Gregorčičeva ul. 3 priporoča slovenskemu občinstvu

veliko zalogo cvetic in rastlin za sobe, palme itd.

Pozor slavno občinstvo! Izdelujem tudi lepe vence in šopke in vsa v to stroko spadajoča dela — Zunanja naročila točno in solidno, Cene nizke. — Brzjavni naslov: Jakob Šimenc, vrtnar, Ljubljana. 2530 6-2

Slavnemu občinstvu in drugim korporacijam

v mestu in na deželi se priporoča domača

stavbna tvrdka IVAN OGRIN

Ljubljana, Karlovska cesta 5.

2560 6-3

!! Prvo slovensko !!

c. kr. oblastveno potrjeno 1-23

učilišče za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Start trg št. 28.

Do bi se tudi kraj po životni meri.

!! Za napise in slikarijo !!

Podpisani se priporoča za vsake vrste napise, kot za občinske in druge, za soboslikarska, pleskarska dela.

Ker delo izvršujem sam, jamčim, da bo trajno in solidno. 2657 3-1

Cene brez konkurence.

I. Susteršič,

slikar in pleskar, Devica Marija v Polju pod Ljubljano.

Išče se 2656 2-1

kompanjon

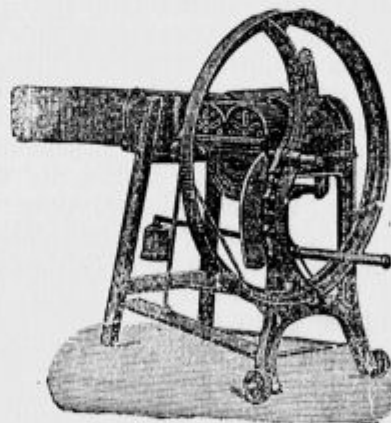
za kinematografsko podjetje

z najnovejšimi aparati. Ker je lastnik v tej stroki dobro izvežban, je uspeh zagotovljen. Treba je 1000 do 1700 K. Naslov pove iz prijaznosti upravništvo.

Dopisuje slovensko.

Tovarna strojev, livarna

železa in kovine

== Ceniki zastoj in franko. ==

K. & R. JEŽEK

na Blanskem, Moravsko

se priporoča p. n. kmetovalcem v dobavo vsakovrstnih kmetijskih strojev. — Izdeluje bencinove in motorje na sesalni plin, dvigala, prenašala. 3-1

Popolne opreme opekarn in samotnih tovarn.

Sklad kmetijskih strojev v Ljubljani

Dunajska cesta št. 31.

Zastopnik: Josip Šulo.

Slikar

MATEJ TRPIN

2629 12-1

Slikar

Ljubljana, Elizabetna cesta št. 3, v hiši gosp. Ivana Kregarja

se priporoča prečistiti duhovščini, slav. društvom in častit. občinstvu za izdelovanje raznih

== umetno-slikarskih izdelkov. ==

Altarne, portretne in pokrajinske slike, križeva pota, božji grobi, slike in načrte za društvene in cerkvene zastave, naprava

gledaliških odrov in dekoracij

za razne igrane predstave. Popravila in restavriranje starih oljnatih slik itd. itd. Na razpolago so razni načrti in fotografije.

Cene primerne.

Solidno delo.

Telefon 248.

Telefon 248.

Zaloga mengiške pive

: v Ljubljani, Metelkove ulice štev. 19. :

Vljudno naznanja p. n. občinstvu, posebno pa gg. gostilničarjem, da nudi vedno iz svoje slovenske, domače pivovarne

najbolje dvojno marčno in na bavarski način varjeno črno pivo v sodcih in steklenicah.

Najsolidnejša postrežba je zagotovljena!

Pismena ali ustmena naročila naj se blagovolijo naslavljanjati na

2648 4-1

ANTONA MAVER

založnik piva

Ljubljana, Metelkove ul. 19.

Bratje Slovenci!

Obmejni Slovenci vas prosimo pomoči! Znano vam je, s kako brutalno silo deluje ves nemški element, na čelu mu društvi »Südmark« in »Schulverein«, da se čim preje pomčijo kraji ob železnici nad Mariborom. Z vso močjo, z vsemi denarnimi in drugimi sredstvi, ki jih ima »Südmarka« na razpolago, so se vrgli naši narodni nasprotniki na Št. Ilj, to je zadnja in ob enem najvažnejša slovenska postojanka ob meji. Že več sto tisoč kron je žrtvoval nemški narod v svrhu velenemških načrtov društva »Südmarke« samo za Št. Ilj. Več sto tisoč kron za potujčenje slovenske zemlje, za ponemčenje slovenskega ljudstva v eni sami župniji. Preubogi smo, da bi zamogli z nasprotniki na tak način tekmovali. Edino je izobraževalno delo med ljudstvom nas še more rešiti in zagotoviti obstanek slovenskega življa v Št. Ilju.

Bralno društvo v Št. Ilju, ki je poklicano, da širi in pospešuje pravo izobrazbo med tukajšnjim ljudstvom, je brez strehe; ne more se vsled tega gibati in razvijati pravega ljudsko - izobraževalnega dela. Nujno potrebno je, da bi društvo imelo svoj »Društveni dom«, kjer bi imeli šentiljski in okoliški Slovenci, posebno mladina, svoje zavetišče, svoje zbirališče.

Obračmo se torej do vseh rodoljubnih Slovencev brez razlike političnega prepričanja, do vseh slovenskih denarnih zavodov, do vsega Slovenstva, naklonite nam radodarno svojo pomoč. Pomnite, da se gre za rešitev obmejnih bratov! Prosimo torej, milo prosimo, slehernega Slovenca in Slovenko: Darujte za »Društveni dom« v Št. Ilju. Ta dom, v katerem se bomo zbirali tukajšnji Slovenci in se navduševali za nadaljno borbo, bode jasna priča slovenske požrtvovalnosti in ljubavi do hudo stiskanih obmejnih Slovencev. Še pozni rodovi se vas bodo, rojaki mili, hvaležno spominjali, da ste na tak krasen način pokazali svojo pravo ljubezen do tepane domovine.

Darovi se naj pošiljajo na naslov: »Kmetijsko bralno društvo v Št. Ilju v Slovenskih goricah« ali pa na njega blagajnika, Franja Žebota, istotam.

Vsak najmanjši dar se bode hvaležno

sprejel in seznam darov v štajerskih slovenskih časnikih objavil.

Pripravljalni odbor za zidanje »Društvenega doma« v Št. Ilju.

Volivna preosnova za češki deželni zbor.

V včerajšnji seji češkega deželnega zbora je vlada predložila novi volivni red obenem z načrtom zakona o uvedbi stalne nagodbene ali pravne komisije. Češki deželni zbor bo imel 334 poslancev, in sicer 209 čeških, oziroma konservativnih in 125 nemških. Veleposestvi ostane dosedanjih 70 mandatov, to je 16 fideikomisnih in 54 navadnih veleposestnih. Po novi razdelitvi volivnih okrajev pride na konservativce 49 veleposestnih mandatov, na ustavoverce pa 21. Za kmečke občine predlaga vlada 84 volivnih okrajev: 53 čeških in 31 nemških. Dosedaj jih je bilo 79, namreč 49 čeških in 30 nemških. Na novo se ustanovi skupina deželnega kulturnega sveta z 20 poslanci. V to skupino voli češki oddelek deželnega kulturnega sveta 13 poslancev, nemška sekcija pa 7. Virilni glasovi se pomnože od 6 na 8; nova virilista sta rektorja češke in nemške tehniške visoke šole. Mesta in industrijski kraji dobijo po vladnem načrtu 92 volivnih okrajev: 55 čeških in 37 nemških. Trgovske zbornice so dosedaj pošiljale v deželni zbor 15 poslancev; zdaj se pomnoži število tudi te skupine za 1 češki in 1 nemški mandat. In sicer bo trgovska zbornica v Pragi volila 5 (dodaj 4), v Hebu 4 (dodaj 3), dočim ostane število mandatov liberške (4), plzenske (2) in budjevejske (2) isto, kakor je bilo dosihdob. Od poslancev iz trgovskih zbornic bo 9 Čehov in 8 Nemcev. Nova splošna skupina volivcev vdobi 43 mandatov. V tej skupini volijo vsi 24 let stari državljani, ki bivajo na volišču najmanj leto dni.

V obče se nova volivna preosnova strinja z Gautschevo od oktobra 1905., ki je bila sestavljena temeljem kompromisa med Čehi in Nemci. To velja zlasti tudi glede narodnih mej volivnih okrajev. Nekaj novega je pomnožitev kmečkih mandatov s skupino deželno-kulturnega sveta,

mandatov trgovskih zbornic in splošna skupina državljanov, ki dosedaj niso imeli volivne pravice.

Ogrska volivna reforma.

Načrt ogrske vlade, kako reformirati volivno pravico, da s tem izpolni pogoj, katerega ji je kralj stavil, ko je nastopila vlado, je razkril že ogrski socialno-demokratski list »Nepsava«. Zdaj pa je grof Andrassy, ki je načrt izdelal, sam izpregovoril in sicer v klubu neodvisne stranke. Izjavil je, da se mora nadvlada mažarskega plemena vzdržati in zaveziti vpliv demokracije ter nemažarskih narodnosti. To je takorekoč vrhovno načelo, po katerem je volivna reforma izdelana. Dalje je povdarjal, da on s pluraliteto stoji in pade. Volivna pravica tudi ne bo tajna, temveč povsod javna.

Ta cinizem Andrassyjev je seveda vzbudil med vsemi poštenimi krogi veliko ogorčenje. Andrassy si upa javno na tak način skoroda rogati vse kralju, ki je izrečno zahteval tako splošno, enako in tajno volivno pravico, kakor je avstrijska.

Prav izvaja spricho tega veleoficiozna »W. Allg. Ztg.«, da Andrassy s svojimi izvajanjmi v neodvisnem klubu pravzaprav misli le to povedati, da je primoran reformirati volivni sistem, katerega on sam ne smatra za reforme potrebnega. Zato je Andrassy izdelal reformo, ki nič ne reformira in zato požrl enako in tajno volivno pravico. Ni dvoma, da bo kralj tak načrt z ogorčenjem zavrnil. Drugod, kjer so izdelavali volivne reforme, so posedujoči stanovi izkušali vzdrževati vsaj mnenje, da nočejo prikrajšati splošnost, enakost in tajnost krivici na ljubo. Andrassy pa javno izpove, da je volivno reformo izdelal ne s stališča pravičnega zastopstva interesov tega ali onega stanu, ljudstva itd., temveč le s stališča nadvlade enega plemena. To je vendar nezaslišano!

Ravnatoko obsoja to početje oficiozna »Mittagszeitung«. Pravi dobesedno: »Ker je grof Andrassy neprikrito izjavil, da bo takozvana volivna reforma, kakor jo je on izdelal, služila le v to, da se ohrani gospodstvo dozaj vladajočega sloja na Ogrskem in da se mora iz tega ozira načelo splošne, enake in direktne volivne

pravice v vsakem oziru izkriviti («verfälscht» pravi original), je s tem sodba o izdelku grofa Andrassyja že podana.»

Te izjave so važne, ker dokazujejo, da bo Andrassy s svojim zmašilom pri kralju naletel na precejšen odpor.

Zdaj se je izvedelo še o sledečih izjavah Andraževih v klubu neodvisne stranke: Obenem z volivno reformo se predloži razdelba okrajev. Ta razdelba bo taka, da vzdrži prevlado mažarstva. Indirektne volivne pravice Andraž ne bo črtal iz svojega načrta, temveč vzdržuje določbo, da bodo analfabeti morali voliti potem volivnih mož. Volitev bo povsod in brezpogojno javna. Volivna pravica bo navezana na desetletno državljanstvo in enoletno bivanje v enem okraju. (Klici med poslanci: To je premalo!)

Ampak najbolj zanimivo je, kaj je bivši minister Kristoffy, ki je, kakor znano, že v Feyervaryjevem kabinetu bil izdelal volivno reformo, odkril nedavno o Andrassyjevem načrtu. Ob priliki blagoslovljenja »Demokratskega kluba« v notranjem mestu je namreč Kristoffy 3. t. m. sledeče izjavil: Pluraliteta ima namen ohraniti nadvladje mažarskemu plemenu. V resnici se pa izdelovalcem tega načrta ne gre toliko za mažarstvo kot za prevladje dosedanje klike. Največ glasov bo imel, kdor bo največ davka plačal in to so ravno pristasi sedanje klike. Zato ravno vlada forcira pluraliteto in javnost glasovanja. S pluraliteto hoče posaditi na prestol bogastvo, z javnostjo glasovanja pa korumpirati prepričanje nižjih slojev. In to vzlic temu, da je Wekerlova vlada s kraljem sklenila pogodbo, ki od nje zahteva vsaj na tako široki podlagi temeljujočo vol. reformo, kakršno je izdelal Kristoffy v Feyervaryjevem kabinetu. Kristoffyjeve načrt pa je vseboval splošno, tajno, enako in neposredno volivno pravico in le sledečo omejitve: da znajo volivci pisati in brati. Te pogodbe s krono pa se Andrassy ni držal. Kristoffy je nadalje odkril prevažno dejstvo, da se je Košut sam obvezal, da si bo neodvisna stranka Kristoffyjeve načrt vzela za podlago in sicer z besedami: »Manj kot kralj hoče, ne smemo mi ljudstvu dati«. Kakor se vidi, je tudi Košut požrl svojo besedo.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje.

Denarni promet 1. 1907
čez 64 milijonov kron.

Lastna glavnica K 354.645.15.

Stanje vlog 30. jun. 1908
čez 14 milijonov kron.

Sedaj: Kongresni trg šte. 2, I. nadstr.

od novembra leta 1908 naprej v lastnem domu, Miklošičeva cesta šte. 6
(za frančiškansko cerkvijo).

LJUDSKA POSOJILNICA

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 kron čistih 4 krone 50 h, na leto.

Stanje vlog dne 30. junija 1908: K 14,225.902.59. — Denarni promet v letu 1907: K 64,812.603.92.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za naloganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 30. junija 1908.

Dr. Ivan Šušteršič,
predsednik.

Josip Šiška, stolni kanonik
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Beleč, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — Fran Povše, vodja, graščak, deželni odbornik, državni in deželni poslanec itd. — Anton Kobi, posestnik in trgovec, Breg p. B. — Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. — Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. — Ivan Kregar, svetnik trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani. — Frančišek Leskovic, hišni posestnik in blagajnik Ljudske posojilnice. — Ivan Pollak ml., tovarnar. — Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. — Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško priporoča svoje izborno pivo.

Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pečiljate na dom sprejema restavrater „Narodnega doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

H. SUTTNER urar in trgovec z zlatino in srebrnino

Ljubljana .: Mestni trg nasproti rotovža .: Ljubljana

priporoča svojo veliko zalogo vseh prvih in najboljših vrst pravih švicarskih zlatih in srebrnih žepnih ur, najbolj slovečih znamk, kakor: Schaffhausen, Glasshütte, Omega, Bllodes, Urania, Roskopf itd. zlatih in srebrnih verižic, obeskov, okraskov, zaponk, uhanov in prstanov, z navadnimi in briljantnimi kamni, pravega srebrnega in kina jedilnega orodja, nastavkov ter drugih predmetov iz kina srebra. Vedno največja izbira v najnovejših salonskih urah ter specialiteto v stenskih urah, s kukavico, budilk i. dr.

Zahtevajte moj veliki oenik, ki ga tudi po pošti pošljem zaštonj in poštne prosto.

Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta!

2568 24-2

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medljatova hiša),

se priporoča pred. katehizmi m

izdelovanje

cerkvenih

para-

mentov.

Izdeluje cele ornate kazule v vseh liturgičnih barvah, pluvijale, obhajilne burse, stole in vse na službo božjo potrebne stvari, priproste in najfineje, kakor se glasi naročilo, v sviniatom in slatem vse nja. — Izdeluje tudi bandere in baldachine ter izvršuje vsakovrstne cerkvene perile in pristnega platna. Vporablja samo dobre blage, cene po megledeosti aliha, zagotavlja trpetno, vestno delo in hitre postrežbo. Prenovljuje stare paramente tudi zadovoljno pretrajane.

2573 24-48

Zajtrkovalna soba

Tvrđka

:: Vinarna ::

T. MENCINGER

Sv. Petra cesta 37

Ljubljana

Resljeva cesta 3

priporoča razen svoje špecerijske trgovine tudi zalogo vsakovrstnih vedno svežih delikates, kakor:

šampanjca, konjaka, likerjev, najfinejšega Jamaika-ruma, čaja, dalje vsakovrstnih najfinejših vin v steklenicah kakor tudi mesa in konzerv vseh vrst in znamk. — Najfinejše aixer olje.

Prijazna vinarna je p. n. občinstvu na razpolago.

Vsak dan sveže dunajske klobasice.

2580 10-2

Delikatesna trgovina

M. Ravtar,

Ljubljana, Jurčičev trg

priporoča svojo veliko, vedno svežo zalogo delikates kakor šunke, raznih tu in inozemskih klobas, sira, pekarije itd. Razna namizna in desertna vina likerje in vedno sveže pivo.

2579 2-2

Pivnica in zajtrkovalnica.

„CROATIA“

je edina hrvaška zavarovalnica osnovana od občine svobodnega in kr. glavnega mesta Zagreba.

„CROATIA“, osnovana na temelju vzajemnosti, sprejema v zavarovanje vrste (hiše, gospodarska poslopja, tvornice, mline itd.) ter premičnine (kakor lišno opravo, gospodarsko orodje, opremo, stroje, blago, žito, blago v trgovinah itd.) po jako ugodnih pogojih in nizkih cenah. — Vsa pojasnila daje: 1395 32-14

Glavni zastop „Croatie“ v Ljubljani, Gosposke ulice 4.

(Za vsa večja mesta na doželi se iščejo zastopniki.)

Izvanredna državna loterija.

Na najvišje povelje Nj. c. in kr. apostol. Velič.

za dobrodelne namene c. kr. deželne brambe in orožništva.

Izredna jubilejna loterija

Ta denarna loterija edina v Avstriji postavno dopuščena, vsebuje 17.994 dobikov v gotovini v skupnem znesku 513.760 K. 2082 10-8

Glavni dobiček 200.000 K.

Srečkanje nepreklicno dne 22. oktobra 1908.

4 K Ena srečka stane 4 K.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamts-Strasse 7, v loter. kolekturah, tobakarnah, davčnih poštah, brzojavnih in železn. uradih, v menjalnicah i. t. d.; igralni načrti za kupce brezplačno. Srečke se pošiljajo poštne prosto. Od c. kr. loterij. : ravnateljstva. :

Ustanovljena leta 1882.

Telefon šte. 185

Pošne hranilnice račun šte. 828.405.

Ustanovljena leta 1882.

Kmettska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem združnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti šte. 18

je imela koncem leta 1907 denarnega prometa . . . K 59,197.246-20

upravnega premuženja . . . K 12,888.795-43

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2%

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1907 . . . K 12,434.933-24.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4% z 1 1/2% na amortizacijo ali pa po 5 1/4% brez amortizacije, na menice po 6%.

Posojil. sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj in praznikov. 201

Podružnice:
Praga z menjalnicami: Graben 15, Mala strana, Mest. ulica 17, Baden, Brno, Češka Lipa, Češka Kamnica, Moravski Zumberg, Mödling, Novi Jičín, Plzeň, Zvitava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:
I. Wollzeile 10, Taborstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vogel Rennweg), III. Lőwengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a, VI. Gumpendorferstrasse 22, VII. Mariahilferstrasse 70, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 32, XVIII. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger Hauptstrasse 83, XIX. Hauptstrasse 32.

Menjalnična delniška družba

„MERCUR“

DUNAJ, I., Wollzeile 1.

Akc. kapital K 20,000.000. Res. zaklad K 8,000.000.

Najkulantnejši

:: nakup in prodaja ::

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, :: zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja. ::

:: Zamenjava in eskomptiranje ::

izžrebanih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov.

Slovensko gledališče.

Ij Slovensko gledališče. Repriza Puccinijeve opere »Madame Butterfly« je dne 6. t. m. napolnila deželno gledališče skoro do zadnjega kotička. Ni čuda. Saj »Gospa Metuljček« ni vsakdanja prikazen. Resni suž, čarovita glasba, dovršeno izvajanje s strani pevcev in orkestra, popolni skupni nastopi, klasična lepota libreto, vse to nujna plemeniti užitek. Glavne osebe smo že zadnjič po zaslugi pohvalili. Zdi se nam, da so se pri reprizi potrudili še bolj. Nordgartova ni le izborna pevka, ampak tudi inteligentna tragedka, ponašati pa se tudi smemo z umetniki, kakor sta Fiala in pl. Vulaković. Pa tudi manjše vloge so bile v pravih rokah. Opozarjamo zlasti na lepi glas Peršlove in njeno dramatično popolno igro. Maske raznih Japoncev so bile dobre. Manj nam ugaja japonska oprava. Tako kričečih barv menda v tem oziru rahločutni Japonci ne trpe v svojih hišah. Tudi neznanemu malemu »metuljčku«, »sinčku« Cho - cho - san - e čestitamo iz srca!

Don Angela Guimere igrokaz »V dolini«, ki se je 18. t. m. uprizoril pred zelo maloštevilnim občinstvom, kaže velik, pa še neizčiščen in nerazjasnjen talent. Nekaj posebnega je to dejanje, v katerem se strasti ne stopnjujejo in ne padajo, temveč so na vednoisti višini — nepretrgani fortissimi vseh različnih občutov, kar jih polje na dnu človeški duši. Že pri prvih prizorih nam je jasno, kam vse meri, kako se bo vse končalo, in vendar ostane zanimivo, kajti vir, odkoder potekajo razlogi dejanjem, je neusahljiv, poteka iz divjih

katalonskih kmečkih nator, dobrih in zlobnih, kakor jim velevala ljubezenska strast, s katero kakor žival v gozdu izbirajo in ščitijo predmet svojih nagonov. Tako nam postane umljiv nadčlovek v kmečki raševini, tako kozar, ki se menjavajo v njem čuvstva kakor barve na nebesju in ki ga ljubezen razvije iz neškodljivega tepčka v plemenito žival. Vsi ti karakteri so preveč tipiški in nezaokroženi, Marta pa je biserstvo igrokaza, zlita iz enega kosa, izdelana do najtanjših poteze, krasna magdalska podoba, ki ji je preporodnik pastir s planine. — Borštnikova je bila včeraj pač v eni tistih vlog, v kateri dosega višek svoje uprizorjevalne umetnosti; delj in višje ni mogoče. Spomnili smo se, ko smo jo videli igrati, na igralke sicilske Grassoove gledališke družbe. Tudi za Nučiča je igra bila kakor nalašč pisana, Dragutinovič se je pokazal mojstra, ki ni pozabil spričo svoje vloge umerjenosti. Toplak ni bil slab, gđc. Kavcka igra zelo čustveno, ampak njena sladkoba je vendar nekoliko preveč naivna, tudi ima neko stereotipno pozo, ki ne ugaja. Vidi se pa, da je talent, le izobraziti ga še treba v tehničnem oziru.

Znanost in umetnost.

* Livijev Komentar. Sestavil profesor Anton Jeršinovič. 1908. Ta komentar h knjigam »Ab urbe condita libri« je sestavljen po Zingerle - Scheindlerjevi izdaji. Obdelana je prva knjiga (I. do X. poglavja). Komentar je vester, upošteva vsako frazo in bo prevajanje knjig znatno olajšal. Stane 60 v, dobi se v »Katoliški Bukvarni v Ljubljani.«

* Missa de Angelis. (Cod. Vatic. VIII. In Festis Duplicibus 5.) Transcriptis organique comitans Franciscus Kimovec adornavit. Labaci 1908. Sumptibus auctoris. Odkar smo dobili nove koralne knjige, je pač silno želeli, da pride koral tudi pri nas do večje veljave. Doslej je bilo pač redkokedaj slišati, da bi se proizvajala pri nas kaka koralna maša. In vendar so nekatere koralne maše tako lepe in veličastne, obenem pa mnogo krajše, kakor katerakoli figuralna maša. Zlasti melodijozna in lahka je »Missa de Angelis«. Gosp. Kimovec je z zgoraj navedenim delom priredil za to mašo jako praktično spremljevanje, ki je z veseljem pozdravljamo. Harmonizacija je priprosta in brez vsake nepotrebne hromatike. Posebno je treba pohvaliti, da je gospod priredil tako jasno razvrstil dvo- in trizložne motive, da ne more več biti dvomno, kam postaviti pravilni povdarek. Ker se je ta maša obravnavala tudi pri koralnem kurzu in so jo končno udeleženci kurza peli v stolnici, upam, da se bo vprihodnje tudi pri nas pogostoma proizvajala in da si bo brez dvoma vsak organist omislil praktično Kimovčevo spremljevanje k tej maši. Dobiva se pri gospodu prireditelju v »Alojznici« in v »Katoliški bukvarni«, izvod po 1 K 50 h.

* Katoliški verouk za višje razrede srednjih šol. Prva knjiga: Resničnost katoliške vere. Spisal dr. Ivan Svetina, profesor in katehet na c. kr. I. državni gimnaziji v Ljubljani. V Ljubljani 1908. V zalogi »Katoliške bukvarne«. Cena vezani knjigi 2 K 80 vin. Naznanjena knjiga »Resničnost katoliške vere« je prva izmed treh višjih razredom slovenskih srednjih šol name-

njenih veroučnih knjig. Sledi ji še dogmatika (»resnice katoliške vere«) kot druga in nraoslovje (»življenje po katoliški veri«) kot tretja knjiga, tako da bodo tvorila vse tri celoten sestav znanstveno podanega katoliškega verouka. — »Resničnost katoliške vere« je apologetika, ki obsega dokaz, da je katoliška vera resnična, t. j. prava, od Boga razodeta vera. In v istini je jako dobra, pregledno, jasno, na mnogih mestih tudi živahno pisana obramba vere. Brez podrobnejše kritike — knjigo je odobril kn.-šk. ordinarijat — pred vsem povdarjamo, da se g. pisatelj ogiblje brezplodne polemike, dasi ni prezrl modernih ugovorov, temveč vseskozi pozitivno, s temeljitim dokazovanjem poglavlja in utrja resnico. Posebnost daje knjigi dodatek ali berilo, v katerem se opisuje tok in razvoj razodetja božjega pred Kristom. Zdi se, da je knjigi in stvari le v korist. V dokaz za božje razodetje Jezusa Krista bi pisatelj brez škode celotnega vtisa pač ne bil mogel one velike priprave na Izveličarja obrazložiti tako popolno in pregledno.

Knjiga je sicer namenjena v prvi vrsti šoli in slovenski petošolci jo s tekočim šolskim letom že rabijo, brez dvojbe pa ne bo služila izključno šoli. Zaklopila je občutno verzel v slovenskem bogoslovnem slovstvu, ki tako živo pogreša sistematiških, verskonaučnih knjig. Toplo jo zato priporočamo vsakemu slovenskemu duhovniku, posebno tudi še olikancem, pred vsem pa se ne smejo prezreti ljudske knjižnice in izobraževalna društva. V skladišče časa primerne orožja za boj duhov pač sodi prva slovenska apologetika.

L.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyd“ iz

Bremena New-York

s cesarskimi brzoparniki **Keiser Wilhelm II. Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm d. Grosse.**

Prekomorska vožnja traja samo 5—6 dni.

Natančen zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gorl navedenega parobrodnege društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri

Edvard Tavčar-Ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba pošena resna in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington, audi naše društvo posebno ugodno izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Trgovina z železnino

Valentin Golob

Ljubljana, Mestni trg št. 10

priporoča veliko zalogo **razne železnine, kuhinjske posode, robe iz kositarja, posode za masl, lonce za perilo, žetlarje, konvice za mleko itd. — vse domače, trpežno ročno delo; štedilna ognjišča, peči, predpečnike, posode za premog.**

Velika zaloga **tehtnic, uteži in meril, mesoreznic, 2569 plaht za vozove, gumastih cevi, pip ter 6—2**

pristno pozlačenih nagrobnih križev.

Založnik zveze c. kr. drž. uradnikov.

Rabljene toda dobro ohranjene dele za

transmisijo

proda nekdo po primerno nizki ceni. Naslov pove uprava

2630 3-2 tega lista.

M.DRENIK, Kongresni trg

Največja zaloga ženskih ročnih del in pripadajočega materijala. Vsakovrstno vezenje na roko in na stroj. — Predtiskarija itd.

!!! Velika zaloga telovadske obleke !!!

2399 2

Andrej Zajec

cementarna

na Pešati, pošta Dol pri Ljubljani

Prečast. cerkvenim predstojništvom, zasebnikom in podjetnikom priporočam kot najcenejši, a elegantni tlak za cerkve, šole, zakristije, veže, kuhinje in hodnike krasne — **mozaične plošče** in okus. uzorci.

Izdelujem tudi raznovrstne **stopnice, podboje, krasne križe** poljubne velikosti **grobnne spomenike in** za na pokopališča **okvirje,** brušene in polirane kot marmor. — Slavnim cestnim odborom in zasebnikom nudim **cementne cevi** (6—40 cm svetlobe) za kanale in vodovode (zlasti šestcentimeterske, namesto dragih železnih in malo trpežnih lesenih cevij), **milnja kamne, korita za živino in drugo cementno blago.**

Ceniki in vzorci na zahtevo.

692 39

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz **Ljubljane čez Antwerpen v New York**

je proga **rdeče zvezde „Red Star Line“.**

Na naših parnikih: „Finland“, „Kroonland“, „Vaderland“, „Zeeland“ in „Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New Yorkom, so snažnost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice, po novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec **vožnjo čez Kanado**, katera pa je izdatno cenejša kakor na New York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

FRANC DOLENC

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej šteje 36, od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno pri „Starem tišlerju“. 320 46 41

Prvi Kinematograf Pathé.

Prej „EDISON“. DUNAJSKA CESTA. Nasproti kavarni „Evropa“. Vsako soboto in sredo nov program!

Predstave ob nedeljah in praznikih: ob 10. in 11. uri dopold. in ob 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 9. uri popoldne.

Cene prostorov: I. prostor 60 v., II. prostor 40 v., I. prostor otroci 40 v., II. prostor otroci in vojaki do narednika 20 v.

Vsak četrtek in soboto od 3. do 6. ure predstave po znižani ceni. I. prostor 20 v., II. 10 v.

Slike se dobivajo samo iz prve svet. pariške tvor. Pathe Frères. Ravnateljstvo kinematografa „Pathé“.

Lud. Černe

zlatar, trgovec z urami ter za: priseženi sodnijski cenilec. : Ljubljana, Wolfove ul. št. 3.

priporoča svojo izborno zalogo **brilantnega, zlatega in srebrnega blaga** ter raznovrstnih ur. 2545 13—3

Lastna delavnica za popravila in nova dela. Cene najnižje. Postrežba točna.

Svoji k svojim!

Puške!

Lancaster od K 26—, Flobert-puške od K 850, pištole od K 150, samokresi od K 5—.

Popravila ceno. — Ilustrovani ceniki franco. : F. DUŠEK v Opočno št. 77 1631 Česko. 15

Najcenejše dežnike in solnčnike domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu p. n. občinstvu le preč. duhovščini

JOSIP VIDMAR v Ljubljani

Pred škofijo št. 19. — Stari trg št. 4. Prešernove ulice št. 4. 163 52-16

Popravila točno in ceno.

Najboljše klavirje harmonije

amer. sistema prodaja in izposoja najceneje edina narodna trdka

Alfonz Breznik, Gradišče št. 11 (blizu nunske cerkve)

Kot edini domačin, strokovnjak in učitelj „Glasbene Matice“, opozarjam vsakogar, naj se blagovoli preprčati o blagovlastnosti in trpežnosti mojih instrumentov. — Delna odplačila. — Desetletno jamstvo. Najceneje uglaševanje. 2079 52—2

V Ameriko in Kanado najzložnejša, najcenejša in najvarnejša vožnja s Cunard Line

644 83 Bližnji odhod: Iz Trsta, domačega pristanišča: Karpatija 22. septembra, Ultonia 29. septembra, Slavonia 13. oktobra 1908. Panonija 27. okt. 1908. Iz Liverpoola: Lusitania največji najlepši parnik 3. in 24. oktobra, Mauretania 10. oktobra. Pojasnila in vožne karte pri Andrej Odlasek, Ljubljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Solidna dela, priznana pisma na razpolago.

Grobne spomenike

različnih oblik, iz raznih trpežnih marmorjev, granita in sijenita po konkurenčnih cenah in delavnico za umetna cerkvena kamnoseška dela

priporoča

Vincenc Čamernik,

preizkušeni in koncesijonirani kamnoseški mojster

Celje-Zavodna

pet minut od postaje, ob poti k romarski cerkvi sv. Jožefa. 2416 1

Modna trgovina J. Rostovec

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.

Naznanjam v ljudo p. n. občinstvu, da sem svojo manufakturno trgovino pod zgorajšnjo turdžo na istem prostoru izdatno povečal ter tudi zalogo z najnovejšim blagom popolnil, kar mi jamči, da bodem v bodoče svojim častitim odjemalcem še točneje postreči zamogel.

Opiraje se na svojo doseganjo solidnost in točnost, se nadejam iste blagonaklonjenosti, katero se bodem vestno potrudil v vsakem oziru opravičiti.

Z odličnim spoštovanjem

J. Rostovec.

2287 8—7

Slovenska trgovina

Katinka Widmayer pri „solncu“ za vodo v mestni palači.

Priporočam slavnemu občinstvu veliko zalogo ravno došlih damskih klobukov najnovejše mode.

Nadalje raznovrstnega blaga: rokavice, nogavice, kravate, bluže, krila, otroške obleke, čepice, pasove, moderce, predpasnike, velika zaloga belega perila za dame, gospode in otroke, vsa oprava za novorojenčke. Največja zaloga umetnih cvetlic, venčkov, šopkov za neveste in nagrobni vence s trakovi. — Vezanje cvetlic točno po naročilu. — Za kupčevalce na debelo najnižje ceno. 2552—2

Nizke cene!

A. Hermann, veležganjarna za

slivovko in tropinovec

v Varaždinu, Hrvatsko

priporoča svoje specialitete v dvojno žgani naravni slivovki, tropinovcu in drožniku po prav nizkih cenah.

Večje množine slivovke se lahko v žganjarni pod lastnim nadzorstvom žejo in prevzamejo.

Radi posebne ponudbe obrača naj se ali na veležganjarno v Varaždinu, ali pa na glavnega zastopnika za Kranjsko gospoda Josipa Zidarja v Ljubljani. 2391 3—3

Nove skladbe

iz zaloge:

Katoliške bukvarne v Ljubljani.

Laharnar Ivan: Op. 5. Pomladanski odmevi. Pesmi za sopran, alt, tenor, bas. II. natis. 2 zvezka po K 130.

Laharnar Ivan: Op. 8. Gorski odmevi. Zbirka moških zborov in četverspevov. II. natis. 2 zvezka po K 150.

Laharnar Ivan: Op. 10. Planinke. Za sopran, alt, tenor, bas. II. natis. 2 zvezka po K 120.

Laharnar Ivan: Gorske cvetlice. Slovenski napetki za četvero in petero mešanih glasov. II. natis. P. K 150.

Laharnar Ivan: Slovenska sv. maša. Za mešani zbor s spremijavo orgel. II. natis. P. K 120.

Laharnar Ivan: Šmarnične pesmi. Za sopran, alt, tenor, bas. II. natis. P. K 120.

Laharnar Ivan: Velikonočne pesmi. Za mešani zbor. II. natis. P. K 130.

Sattner P. Hugolin: Op. 10. Slava Bogu. Mašne pesmi za mešani zbor. Tretji pomnoženi natis. P. K 150, po gl. 40.

Foerster Anton: Op. 82. Slovenska sv. maša v čast sv. Cecilije. Za mešani zbor in samospeve z orglami. II. pomnoženi natis. P. K 120.

Foerster Anton: Op. 100. 6 Marijinih pesmi. Za tri ženske ali moške glasove (ena za dva, štiri tudi za en glas). Prva zbirka Marijinih pesmi. P. K 180, gl. po K 40.

Foerster Anton: Op. 105. Preludium et postludium na avstrijsko himno za orgle. V proslavo 60 letnega vladanja Njega Velikanstva cesarja Franca Jožefa I. P. K 120.

Aljaž Jakob: Mešani in moški zbori. Dosedaj so izšli 4. zvezki po K 60. Vsebinska IV. zvezka: a) Mešani zbori: 1. Ujetega ptiča tožba; 2. Zapiši dušo. b) Moški zbori: 3. Dneva nam pripelji žar; 4. Pri pogrebu

Vsebinska drugih zvezkov, je na ovitku IV. zvezka naznanjena.

Dalje priporočamo:

Zbirka ljudskih ige 7. in 8. zvezek. Vsebinska:

Za moške vloge:

1. Sivo maščevanje ali Spoštuj očeta. Igrokaz v treh dejanjih.

2. Za letovišče! Burka enodejanka.

3. Občinski tepček. Veseligrada v treh dejanjih.

Za ženske vloge:

4. Dve materi. Igrokaz s petjem v štirih dejanjih.

5. Nežka z Bleda. Narodna igra v petih dejanjih.

6. Najdena hči. Igra v treh dejanjih.

Cena K 160, s poštnino K 180.

Vsebinska 5. in 6. zvezka je označena na ovitku.

Nove razglednice v večbarvnem tisku na eni strani prostor za naslov in dopis na drugi strani pa: Podoba lurske Matere božje, ki se prikazuje Bernardki. Cena za vsak izvod 6 vin., 100 izvodov K 5—.

Podoba zlatomašnika papeža Pija X. Izvod 6 vin., 100 izvodov K 5—.

Podoba Nj. Val. ces. Franca Jožefa I. ob 60-letnici. Vsak izvod 8 vin., 100 izvodov K 6—.

Podoba vnajega lica „Katoliške bukvarne“; ta razglednica se oddaja stalnim odjemalcem brezplačno.

Vse štiri razglednice je založila:

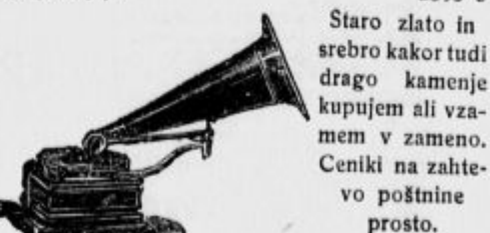
Katoliška bukvarna v Ljubljani.

Ure! Milko Krapeš Gramofoni!

urur, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.

Priporočam svojo zalogo zlatih, srebrnih, tularnih, žepnih in različnih stenskih ur, vsake vrste budilk, zlate verižice, prstane, uhane, bisere z dragulji. Srebrno in iz kineškega srebra orodje.

Gramofone in najnovejše slovenske plošče od K 3 naprej. Vsi tu navedeni predmeti se točno in po nizki ceni popravljajo. 2393 5

Staro zlato in srebro kakor tudi drago kamenje kupujem ali vzamem v zameno. Ceniki na zahtevo poštine prosto.

Ustanovljena leta 1854. Prva domača slovenska pivovarna

Telefon št. 210.

G. AUER-jevih dedičev

Ljubljana, Wolfove ulice št. 12, Ljubljana

Priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborni

marčno pivo v sodcih in steklenicah

Kje se dobe najboljši poljedelski stroji, kakor mlatilnice, gepelji, slamoreznice, čistilnice, preše za sadje i. t. d. 1739 7

Edino le pri:

FR. STUPICA

v Ljubljani, Mar. Terezije cesta št. 1., Valvazorjev trg št. 6.

In zakaj: zato, ker so dotični stroji: iz najboljših tovarn sveta, najbolj sestavljeni, ker se istih proda na tisoče in tisoče komadov in se ravno radi tega, ker se jih izdeluje v velikih množinah, dobivajo po nizkih cenah. Moji stroji so povsod jako priljubljeni. — Obračajte se na mojo trgovko pri nakupu **stavnih potrebnin**, portland-cementa, traverz, železniških in in druge različne železnice in raznega orodja, nagrobnih križev, tehtnic.

najboljše in najfinejše čistilo za čevlje

2050 20-9

FR. ŠEVČIK, puškar

v Ljubljani, Židovske ulice 7.

Priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk in samokresov najnovejšega sistema. Kakor tudi municijo in vse druge lovske priprave po najnižih cenah. Popravila se izvršujejo točno. Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštne prosto.

Lepa zračna

001 30

stanovanja

vsake vrste, z 1, 2 ali več sobami od 8 kron mesečno naprej, se takoj ali za pozneje oddajo v novozgrajenih hišah na **Predovičevem selu** poleg Ljubljane. — Več se izve pri **E. Predoviču, Ambrožev trg 7, v Ljubljani.**

Žaga Deghenghi
Ljubljana

„ kupuje „

„ smrekove in „
hrastove hlode

franko drž. kolodvor
„ Ljubljana. „

Ponudbe naj se pošiljajo:

Parna žaga Deghenghi
Ljubljana.

2157

50

Pozor!

Za **prevažanje vsakovrstnega blaga**, bodisi na postaje železnic ali z njih, se gg. trgovcem, obrtnikom ter slavnemu občinstvu sploh najtopleje priporoča domača tvrdka

Telefon
št. 262.

Josip Škerlj

spediter, Ljubljana, Kongresni trg 16.

Telefon
št. 262.

2526 12-4

Solidna potrežba!

Nizke cene!

Veletrgovina železa

„MERKUR“

Peter Majdič, Celje

se priporoča cenjenim odjemalcem.

2019 2

Iščemo nevest

ki si žele nabaviti opremo. Tudi razno blago za dom kupite najboljšo v tkalnici **bratov Krejcar, Dobruška št. 9117, Češko.** Prepričajte se in napravite majhen poskus. 6 kosov rjuh, 1 na 150/200 cm velikih K 15-40. Vzorci barhenta, cefirja in vseh vrst platnega in bombaževga blaga franko.

2245 7

Najbolj varno naložen denar!

Stanje hranil. vlog:
nad 26 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
nad 900.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska
v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3,

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča, denar maloletnih otrok in varovancev. 2425 13

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se prekinilo njih obrestovanje.

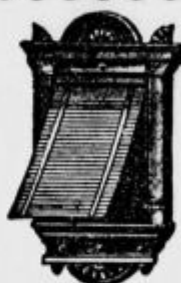
Založnik c. kr. avstr. državnih uradnikov.

Klobuke,
cilindre in čepice
v najnovejših načinih in v velikih izberah
priporoča 112 52-24
Ivan Soklič.

Pod trančo št. 2. Postaja vlak. bolonjske.

Za tesarje!

Predelavci in delavci za izdelovanje pragov in tesanje stavbenega lesa se takoj sprejmejo na Gor. Štajersko. Delo je trajno do spomladi ali poletja. Ponudbe pod „W. K. 1794“, na **Rudolf Mosse, Du-naj 1., Seilerstätte 2.** 2607 3-3

Z električnim obra-
tom urejena tvornica
G. Skrbic

14 Zagreb 43-7
Ilica št. 40

priporoča

svoje slovite solidne in cene ža-
luzije, lesene, tkane in platnene
rolete, železne in lesene za-
tvornice za izlozbe in proda-
jalne ter prosi, naj se tej solidni
tvornici izvoli nakloniti največje za-
upanje. Ceniki in proračuni zastoj.

Kot pomagalka

v kako kuhinjo bi rada prišla pošena in pridna 22letna dekle. Gleda v prvi vrsti na to, da se priuči gospodinjstvu. Dobila bi rada mesto v kaki po-
šten katoliški hiši pri Trzinu ali Kranju. Ponudbe do novembra pod „Prilika“, poštneleže Trzin na Gorenjskem. 2616 5-4

Optični zavod

Fr. P. Zajec Ljubljana,
Stari trg 26

priporoča svojo dobro urejeno za-
logo raznih očal, očalnic, daljnogledov, toplomerjev,
zrakomerjev itd. Očala in
očalnice se napravijo natančno po
zdravniškem receptu. Popravila
točno in ceno.

Velika zaloga pravih švicar-
skih žepnih in stenskih ur,
zlatnine in srebrnine.

Nikel ure od gl. 1-90 do 10-
Srebrne ure . . . 3 00 . . . 40-
Zlate . . . 12 . . . 950-

Zahtevajte moj novi cenik, ki ga
pošljem brezplačno.

Ivan Terdan
pleskarstvo

Ljubljana, Vegove ulice št. 8

se priporoča slavnemu p. n. ob-
činstvu v izvršev vseh v ple-
skarske obrt spadajočih
del, kakor tudi slikarskih,
napisnih in dekorativ-
skih del.

Posebno se še priporoča za
cenjena naročila za stavbeno
in pohištveno pleskar-
stvo. 2467 52-14

Podružnica
- v Spljetu -

- Delniška glavica -
K 2.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice 2

„ sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge po „
Kupuje in prodaja vred-
nostne papirje vseh vrst
: po kulantnem kurzu. : **4 1/2 %** :
Kupuje in prodaja vred-
nostne papirje vseh vrst
: po kulantnem kurzu. :

Podružnica
- v Celovcu -

- Rezervni fond -
K 200.000. -

Koroške novice.

— Vabilo na slovesno otvoritev I. slovenskega delavskega doma na Koroškem v Podlublju, dne 18. oktobra 1908. Spored: Ob pol 9. uri sprejem na kolodvoru v Podgori, ob 9. uri slovesna sv. maša v Podlublju. Po maši blagoslovljenje novega delavskega doma. Nato zborovanje, ki bo trajalo do 12. ure. Po blagoslovu se ob pol 3. uri zborovanje nadaljuje. Nastopijo kot govorniki gg. Jan. Arnuš, dr. poslanci: dr. J. Krek, Franc Grafenauer in eventuelno tudi dr. A. Korošec, zastopnik delavstvu. Po popoldanskem zborovanju je na sporedu nastop osem koroških pevskih društev in tamburašev. K obilni udeležbi vabi »Slov. kršč.-soc. zveza za Koroško.«

k Samoumor računskega podčastnika Petrovca od 17. pešpolka v Celovcu. Poroča se nam, da se je pri reviziji knjig našlo vse v najlepšem redu. Eno napako so pač dobili, da je bil namreč v enem seznamu en mož preveč vpisan, a še to je bilo v Petrovčevo škodo. Ker ni nikakega obvestila zapustil, se dozda ne more sklepati, kaj da bi bilo vzrok samoumora. Petrovec je ravno letos odslužil tri leta ter je nameraval dalje služiti. — Danes dopoldne se nam je sporočilo, da je vzrok samoumora nesrečna ljubezen.

k Umrl je 9. t. m. zjutraj nenadoma č. g. Andrej Aplén, knezoškofijski duhovni svetnik, dekanijski svetnik in župnik v Železni kapli v 62. letu starosti. Raniki je bil rojen v St. Mihelu pri Pliberku ter je bil v mašnika posvečen 21. grudnia 1878. Pogreb bo 11. t. m. ob 2. uri popoldne.

k Moško okostje so našli v gozdu nad Kaserjevo planino pri Beljaku. Izkazalo se je, da je bilo ogródje od nekega, pred tremi leti izginulega reveža, ki je bil v okolici znan pod imenom »Šlasepl«. Ker so pri okostju našli tudi gnile ostanke vrvi, se domneva, da se je imenovali obesil.

k Radi radovednosti ustreljen je bil v Cvikenbergu 16-letni Hassler. Strelno društvo je imelo namreč vaje na strelišču, kjer je bil imenovan vposljen kot merilec. Med streljanjem pa je iz radovednosti pogledal izza zasipa proti strelcem, v tem trenutku je pa k nesreči počilo ter se je Hassler zvalil zadet v desno senco mrtev na tla.

Demonstracije pred sodiščem.

Jurij Kralj, brivski pomočnik, 1883 l. rojen, Državno pravdnštvo zastopa g. dr. Neuberger, obtoženca zagovarja g. dr. Furlan, sodi g. sodni tajnik Bulovec. Ovdaba navaja, da je bil 19. t. m. ob 1/21. zjutraj aretiran Berčič. Orožniško patroljo je psovalo več oseb. Kralj jih je psoval s svinjami. Zagovornik dr. Furlan izvaja, da je bil sam priča dogodku. Obtoženec je prišel z drugimi slučajno pred sodišče, da vidi, če bodo Prelovska izpustili. Šli so proč po trotoarju. Kar pridejo trije orožniki, med katerimi zaupije neki orožnik razburljivo »Platz machen«. Pasanti so se odstranili. Vklencenja so orožniki suvali. Pasanti so začeli klicati: »Škandal, da se tako ruka in tako postopa. Tako se ne dela! Delajte lepše!« Orožnik se obrne proti množici. Videl je, da je orožnik aretiral Kralja, dasi ni storil ničesar in je bil popolnoma nedolžen. Predlaga, naj se zaslišijo priče, ki bodo potrdile, da se je Kralj popolnoma mirno obnašal, da ni nihče govoril, da je orožnik hotel nekega drugega aretovati, in ničesar rekel ni. Iz obtoženčevega zagovora še posnamemo, da ko je Kralj rekel, da ni ničesar storil, mu je neki orožnik nastavljal bajonet na prsi. Fran Morel, orožniški titularni postajevođa izpove: Ko sem šel s tovarišem Šeškom in z aretiranim Antonom Berčič po cesti pri justični palači, nam je prišlo približno 20 moških nasproti in je bil večidel teh za nama. Pri zadnjih je bil tudi obtoženi Jurij Kralj, ki je stal štiri do pet korakov proč od trotoarja na cesti. Potrdim, da je rekel nama, meni in Šešku, svinje. Izjavi, da je videl obtoženca, ko je odpiral usta in čul obenem besedo svinje. Na sodniško vprašanje, če je še kdo drugi vpil, izjavlja, da je res slišal besedo škandal. Na zagovornikovo vprašanje izjavi priča, da se ne spominja, da bi bil kdo orožnikov vohemntno zavpil: »Platz machen!« Potrdi, da je stal obtoženec mirno na cesti, pojasni, da je obtoženec, ko je zaklical, stal nekoliko pred njim na cesti 4 do 5 korakov z obrazom proti njemu. V hipu, ko je izrekel besedo svinje, je šel proti njemu in ga aretirat. Izgovoril je »svinje« glasno, da sem ga lahko slišal. Zagovornik stavi na pričo vprašanje: »Ali ni res, da je bila priča že z Berčičem kakih šest korakov

po trotoarju naprej odšla, ko se je kar nenkrat obrnila, skočila nazaj proti množici, gledala proti zidu justične palače, potem se pa kar premislila, skočila na Kralja in ga aretovala.« izjavi priča, da to ni res. marveč da je stal priča malo zadaj, obtoženec pa na cesti na strani. Priča pravi, da se ni oziral po množici, marveč je Kralja kar takoj aretirat. Priča Ivan Šešek, 28 let star, orožniški postajevođa v Ribnici izpove: Potrdim, da je bilo na Miklošičevi cesti več ljudi, ki so vpili ne vem kaj, eden je zavpil, da bi se lahko čulo na 100 korakov »svinje«. Kdo bi bil, ne vem. Peljala sta aretovanega Berčiča z Morelom, on na levi. Glas je prišel od strani, kjer je Morel enega aretirat. Videl je, da je Morel poševno na stran nazaj stopil. Enkrat ali dvakrat je pogledal nazaj. V obtoženčevi bližini je stalo več ljudi, ko sta šla mimo in ko je začel tisti glas. Priča orožniški četovodja Alojzij Adamič izpove: Šel je kakih sto korakov za eskorto, ko je videl, da je Morel skočil s trotoarja na cesto k nekemu človeku. Pospešil je korake, ko je prišel tja, sta stala aretovanec in Morel še na cesti. Potrdi, da je bilo ondi bolj glasno, razločil pa ni klicev ali govorenja. Orožniški četovodja Frančišek Škoda izpove, da je bil 20 do 30 korakov za eskorto, ko je videl, da je imel neki orožnik opraviti z gručo ljudi. Stekel je tja in videl, da je imel že nekoga aretiranega. Pozval je druge, naj gredo proč. Potrdi na zagovornikovo vprašanje, da je aretovanec, ko je tekel tja, vlek nekoličko proč, ko je pa tja prišel, je bil miren. Zagovornik vpraša pričo, če je nastavljal bajonet na prsi obtoženca, nakar odgovori, da ne, marveč da je nosil puško na »fällt das Bajonett.« Sodnik proglasi sklep, da se po zagovorniku predlagane priče zaslišijo. Priča Vladimir Rohrmann, 20 let star, tehnik, potrdi, da je peljala orožniška patrolja nekega aretovanca. Pri justični palači je prišlo 20 do 30 ljudi nasproti, nakar je neki orožnik zapovedal: »Platz machen!« Množica je vpila nad orožniki: »Bolj človeško ravnajte, ne tako kakor z živino!« Obtoženec je stal sam, ko je bil aretirat. Videl je, da se je orožnik obrnil, šel par korakov nazaj. Zadobil sem vtis, da ne ve, katerega bi aretoval in da je šel potem nekaj korakov proti množici, šel k obtožencu, ki je bil tri korake odda-

ljen in ga aretoval. Za ta čas, ko je bil aretovan, potrdi, da je kričala množica ob zidu in na cesti, kjer je stal Kralj. Ne spominja se, da je kdo zaklical »svinje«. Stal je na koncu množice, ki je klicala ob trotoarju. Na zagovornikovo vprašanje priča potrdi, da se je kričalo, ko so šli orožniki mimo. Orožnik se je obrnil proti množici najprvo in potem šele proti obtožencu. Priča Fran Morel ostane pri svoji prvotni izpovedbi. Jožef Rohrmann izpove: Orožniška patrolja je peljala nekega vklencjenega moškega in ker je semintja omahoval, je klicala množica, naj bolj človeško ž njim ravnajo. Stal je na trotoarju. Pred njim na strani na cesti je stal obtoženec sam. Ko je patrolja prišla od obtoženca šest korakov naprej, se je neki orožnik ozrl, šel nazaj proti množici, kakor se je videlo, ni nobenega dobil, se je obrnil na to na levo in aretirat obtoženca. Določno potrdi, da obtoženi pred in po aretaciji ni ničesar zaklical, in da tam, kjer je stal, ni nihče kaj zaklical, ker se je klicalo le iz množice, ki je stala pri zidu. Vpili so le posamezniki. Izključeno je, da bi bil preslišal kak obtoženčev klic. Orožnik je nastavljal obtožencu puško od zgor navzdol tako, da je bilo kopito višje, kakor bodalce. Priča Vladimir Janežič, komtoarist potrdi, da je še govoril pred aretacijo z obtožencem. Šel je proč. Ko je prišla patrolja, je nekdo zavpil in so se ljudje umaknili. Šel je k zidu; obtoženec je pa stal sam na cesti, dva do tri korake od trotoarja. Vpil ni nihče tam, kjer je stal Kralj, pač pa so se čuli klici za množico pri zidu. Orožnik, ki je bil mogoče še več ko pet korakov od obtoženca, je šel proti množici, kakor da bi izbiral, potem pa je šel in je samostojnega obtoženca aretirat. Po aretaciji so se vsi čudili, zakaj je bil Kralj aretovan. Priča Karol Lenassi, knjigovodja, izpove, da je stal onstran ceste in videl, da je peljala orožniška patrolja nekoga po trotoarju. Obtoženec je stal sam na cesti. Gledal je patroljo tudi sam in je videl, da je prišla od obtoženca pet do šest korakov naprej, ko se obrne neki orožnik nazaj, pogleda po množici, koraka proti njej, se okrene in stopi proti obtožencu. Slišal je iz množice, ki je stala pri njem, nekaj reči, od ondi, kjer je obtoženec stal, pa ničesar. Priča Anton Grkman, trgovski sotrudnik, izpove, da so gnali trije orožniki nekoga,

Krasne
BLUZE
največja izbira v svetu in v drugem modernem
» x x x blaga tudi po meri x x x »
Vsekovrstna
KRILA, PERILO in OTROČJE
OBLEKCE
po najnižjih cenah.
M. KRISTOVIČ poroč. RUČAR
Ljubljana, Stari trg št. 28.

Poslalarstvo in podobarstvo.
Slavnomu občinstvu, osobito pa vele-
častni duhovščini in cerkvenim predstoj-
ništvom v ljubeznivo naznanjama, da sva pod
toržko 318 44-2
Götzl ml. & Lebar
ustanovila kiparsko (podobarsko) obrt
ter izdelovanje oltarjev v Ljubljani,
Turjaški trg št. 1.
Priporočava se torej za vsa ta stro-
kovna dela ter pošiljava razne načrte brez-
plačno na vpogled. — Izvrševata bodova
vsako izročeno delo vestno, umetniško,
večino in po smernih cenah.
Priznana pisma so na razpolago.
V salogi bodo vedno razna razpela
in okvirji za cerkvene in druge podobe.
Z odličnim spoštovanjem
Götzl ml. & Lebar
poslalarstvo in podobarstvo.

Nič ne stane!
in vendar je zelo dragoceno. S tem mislimo našo
zelo zanimljivo, 64 strani obsegajočo
brezplačno knjigo
„Abhandlung über moderne Elektrotherapie“, v kateri so
vse bolezni opisane, ki navadno mučijo velik del človeštva.
— Ta popularna brošura ne obdelava samo vzrokov
raznih bolezni, ampak navaja pripomočke zoper te bo-
lezni. Naj ne zamudi noben bolnik te ugodne prilike
in naj določil spodajšnji kupon s polnim imenom
in naslovom, na kar mu pošljemo takoj 64 strani bro-
ječo ilustrovano
knjigo zastonj
„Abhandlung über moderne Elektro-Therapie.“
Elektro-terapevtska ordinacija, Dunaj I., Schwangasse 1, s/3, I. nadstropje.
Kupon za brezplačno knjigo. 27. sept. 1908.
Na
elektroterapevtsko ordinacijo na Dunaju, I.,
Schwangasse 1, s/3, I. nadst. Prosim pošljite mi knjigo „Eine Abhandlung über moderne Elektro-
Therapie“ gratis in franko pod zaprto kuverto.
Ime: _____ Naslov: _____
2617 1-1

Proti katarom
sopilnih organov, pri nahodu, hri-
pavosti in vratnih oteklinah zdrav-
niško priporočana je 38 12 II.
MATTONJEV
GISSHÜBLER
alkalična kiselina
katera se z vspehom rabi sama ali pome-
šana z gorkim mlekom.
Ta miloraztapljajoče, osvežujoče in po-
mirljivo deluje, pospešuje ločitev sleza in
se v tacihi slučajih posebno dobro obnese.
Izvirek: Giesshübl Sauerbrunn,
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih.
Prospekti zastonj in franko.
V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami
in vinom.
Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassiniku-
Ljubljana. 114 52-41
Velika zaloga raznih 2267
slovenskih plošč in gramofonov
ceniki od gram-
fonov in plošč na
razpolago.
Fr. P. Zalec
urar in optikar
Ljubljana,
Stari trg, št. 28.

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI
Kongresni trg 19 — registrovana zadruga z omejenim poročtvom — Kongresni trg 19
sprejema hranilne vloge vsak
delavnik od 8. do 12. ure **po 4 3/4 %** to je: daje za 200 kron
9 kron 50 vin. na leto.
Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.
Rentni davek plača hranilnica sama. — Najsigurnejša prilika za štedenje!
Kanonik A. Kalan l. r., predsednik. Kanonik J. Sušnik l. r., podpredsednik.

čul je, da so ljudje rekli škandal. Ljudstva ni bilo veliko. Vrišč je prišel od zidu, kjer so stali ljudje. Obtoženec je stal popolnoma miren na cesti. Stal je na nasprotni strani Miklošičeve ceste. Ko je bila orožniška patrulja pet do sedem porakov naprej, se je naenkrat neki orožnik obrnil, šel nazaj po trotoarju, gledal je po množici, kakor da nekoga išče, potem se pa naenkrat okrenil in stopil k obtožencu, katerega mu je pozneje neki drug orožnik nastavil bajonet. Ko se je obrnil orožnik, je bilo vse tiho. Priča Ciril Koch, mestni arhitekt, izpove: »Stal je sredi Miklošičeve ceste od obtoženca kakih šest korakov proč. Trije orožniki so prignali nekoga, ki se je oglasil: »Fantje, pomagajte!« nakar so ga orožniki potegnili in sunili. Oglasil se je na trotoarju iz gruče mlajših fantov nekdo in rekel: »S človekom človeško ravnajte!« Neki orožnik se na to obrne, pogleda na gručo, nekoliko pomišlja, ko je bil od kralja oddaljen kakih pet korakov, šel je nekoliko po trotoarju proti množici, se obrnil po množici, pogledal tudi pričo, šel proti obtožencu in ga aretoval. Odločno potrja, da se beseda svinja ni izrekla.

Priča Morel konfrontiran s pričo izjavlja, da vztraja pri svoji izpovedi in zanika, da bi šel pet do šest korakov nazaj, marveč da je šel naravnost na obtoženca. Res se je oziral po množici, ker je imel pozornost na Berčiča, da ga množica ne oprosti. Drž. pravdnika substitut dr. Neuberger naglašja, da so orožniki Slovenci, neprizadeti in da so zato tako verodostojne priče, kakor ostale priče. Čudne se mu zde izpovedi obtoženčevih prič, češ, da se preveč vjemajo. Ne verjame, da bi lagal c. kr. orožnik, ki je zapisel. Priče so bile ogrožene vsled neopravičene Prelovškove aretacije. Smatra za dokazano, da je rabil obtoženec v ovadbi navedene besede in predlaga, naj se zakonito kaznuje. Zagovornik dr. Furlan pravi, da je današnji slučaj zelo drastičen. C. kr. naslov ne jamči ne za poštenost, ne pravičnost. Nima orožnik strasti nasproti slovenskemu narodu, nima pa tudi ljubezni. Morel je prišel v navskrižje celo s svojim tovarišem Šeškom. Če bi ne imel obtoženec po srečnem slučaju toliko prič, bi bil danes obsojen. Najprvo je trdil Morel, da je videl le usta migati, danes pa pravi, da je videl in

slišal. Orožnik se je prenaljil. Kdor je trezen, ne bo zaklical orožniku v obraz svinja. Izpoved orožnikova sama ni verjetna. Med pričami in demonstranti je bil sam v družbi Lenassija in drugih, ko se je vračal s kegliča. Predlaga, naj se Kralj oprosti. Dr. Neuberger naglašja, da v noči ni mogel nihče videti, kako je skočil orožnik. Vztraja pri svojem predlogu in protestuje, da bi ne bili orožniki verjetne priče. Najmanj so toliko zanesljive priče, kakor druge priče. Sodnik sodni tajnik Bulovec proglasi razsodbo, po kateri se obtoženec oprosti. Javni obtožitelj priglasi takoj vzklic radi izreka o krivdi, t. j. oprostivne obtožbe.

Novice iz Zagorja ob Savi.

Z Ljubljanski dogodki so tudi pri nas vzbudili sočutje s slovenskimi žrtvami. Ob uri pogreba je v farni cerkvi zvonilo. Obe posojilnici sta izobesili črne zastave. »Ljudska« na novem »Zadružnem domu« Izgredov ni bilo. Samo dva dvojezična napisa sta bila tedaj pozneje nekaj pomagana.

Z Šolske vesti. Zagorska šola je dobila novega učitelja, g. Fr. Goloba. Ta mesec pa je odšla gđica. Ida Gherbaz, ki se je odpovedala učiteljski službi. In tako na zagorski šoli zopet manjka ena učna moč.

Z Rudarski nadzornik je te dni v naših premogovniških rovih našel več nedostatkov. Govori se, da rudniških gospodov ni prav posebno pohvalil.

Z Premogarje iz Nemčije vabijo nazaj v Zagorje. Poslali so ponje nekega uradnika, ki jim je delal razne obljube. Govorilo se je, da pride nad 50 družin, prišlo pa jih je le 13. Od teh so tri že izginile, ostalih 10 pa tudi misli v kratkem zopet oditi. Menda že ne dobijo tega, kar se jim je obetalo.

Z Ustreljeni delavec se piše Rogel, ne Rundl, kakor je zadnjič nekdo poročal. Nesreče si je baje največ kriv sam, ker je začel napadati in ni odnehal. Šinkovec se je branil in je izkušal zbežati. Ko si pa ni mogel drugače pomagati, je streljal.

Širite, naročajte „Slovenca“!

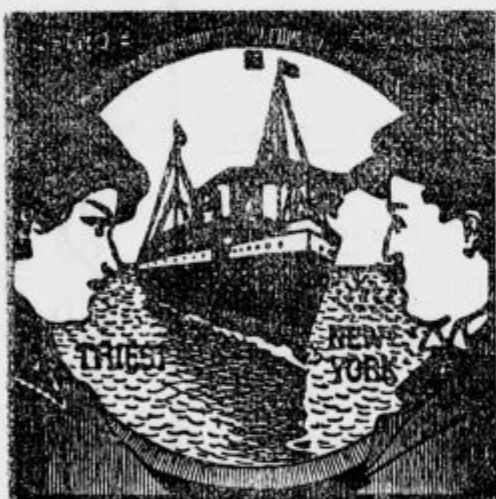

V kuhinji in hiši

se čisti les in kamen, najfinejše in najpriprostejše tkanine, kakor vse, kar se sploh umiva najvspešnejše s

Schicht-ovim milom.

Njegova čistost je zajamčena s 25.000 kronami.

Putniki v Ameriko
Katera želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Kmetetza
v Ljubljani Kolodvorska ulica 20.
Bistvena stvar! Pojasnila dajo se brezplačno.

Istotam sprejemajo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Več

2113 8

slamareznic in mlinov za sadje

z 2 kamenitima valjema se radi pomanjkanja prostora prav ceno proda.

A. SUSNIK, trgovina, Zaloška cesta 21

VINO

izvrstno, iz vinskih gor, slavnih izza časa Rimljanov, ležečih na morski obali Izola-Pirano, je naprodaj v kletah poštenih slovenskih kmetov. Posreduje in za pristnost jamči: »Kmečka gospodarska združba v Medoših (Korte)« pošta Pirano — železniška postaja Portorose (Istra). Cena belemu (rumenemu) vinu od 28—32 K hekto. Cena črnemu (isterski refoško) po 22 K hekto postavljeno na postajo. 1647 13

2192 14

Jesenske kakor zimske obleke

pooršnike, suknje in dežne plašče za gospode in dečke po izredno nizkih in stalnih cenah priporočam

konfekcijska
:: trgovina **A. Lukić**

Ljubljana, Pred škofijo št. 19.

Razglas.

Dobava kruha za prisiljence v Ljubljani od 1. januarja 1909. naprej se po naročilu deželnega odbora kranjskega z dne 28. avgusta 1908, št. 11123, vnovič razpiše, in sicer:

1. dobavo na leto okroglo 100.000 komadov sorznega kruha, narejenega iz pšenične moke št. 6, napol iz ržene moke št. 2. in

2. dobavo belega kruha za bolnike, za popoljšek prisiljencev in za cmoke.

Ponudbeni pogoji so v vodstveni pisarni na ogled, ter je v ponudbi izjaviti, da se ponudnik podvrže tem pogojem.

Cene je nastaviti za vsako vrsto kruha posebej, in sicer za sorzni kruh od komada, za beli pa od kilograma.

Z zdražiteljem dobave sklepa vodstvo prisilne delavnice običajno pogodbo, katere veljavnost je odvisna od potrdila deželnega odbora.

Postavno kolekovane ponudbe in po en vzorec dobavnega kruha je vložiti do

31. oktobra 1908

pri vodstvu deželne prisilne delavnice.

V Ljubljani, 28. septembra 1908.

2551 2—2

Jako ugodna prilika.

Enonadstropna hiša tik cerkve z vrtom, poljem, travnikom in gozdom se takoj proda za 12.500 K. Proda se tudi dobro ohranjen plasovir in harmonij. Viktor Navinšek, orgljavec, Naklo pri Kranju.

2588 2—2

Sodi.

Več vrst sodov ima naprodaj A. REPIČ, sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo.

2983

Matija Pikel si usoja naznaniti slavnemu p. n. občinstvu da je prevzel pričetkom septembra dobro znano

restavracijo Aurovih dedičev

Ljubljana, Wolfve ulice št. 12

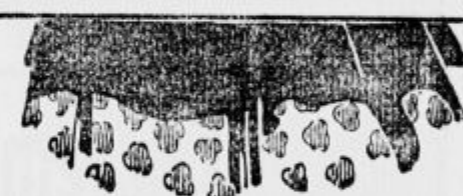
ter si usoja posebe opozoriti na najfinejši refoško, rizling, mošt, izborna bizeljska ter sploh štajerska vina.

Opoldanski in večerni abonement po najnižjih cenah.

Zahtevajte Ceres-jedilno mast z velikonočno sliko na ovitku.

!Stojte! Ne smatrate jedilno mast iz kokosovih orahov za najboljšo? „Ceres“ mast ni le najljubša in najčistjša, ampak tudi najcenejša in najizdatnejša mast, kar jih poznam.

Le poskusite!
Ne boste se kesali!

PREPRIČAJTE SE

da najcenejše in najlepše dobite le pri trvdki

FRANČIŠEK MEJDR
strojna tkalnica i. razpošiljalnica
Ustj n. Or. HUTWALD 12
Češko.

Barhent, damast, gradle, kanafas, kreton, cefir itd. po najn. cenah. Zahtevajte povsod lasna tovarna blaga

novo blago

z narodnim kolkom.

J. KORENČAN

Ljubljana

trgovina norimberškega in galanterij. blaga na drobno in na debelo.

Velika zaloga pletenin

kakor: nogovice, srajce, maje, spodnje hlače, otročje obleke itd.

2575 2

Angleško skladišče oblek, O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5.

Dežni plašči (pelerine) so ceneje!

➡ nad 2.500 komadov od 5 kron naprej. ➡

Največja zaloga **oblek, površnikov in zimskih sukenj** za gospode, dečke in otroke po čudovito znižanih cenah. — Se vedno prihaja sveža konfekcija za dame in deklice v najmodernejši fazoni.

Za jesensko sezono priporoča

velika konfekcija

A. KUNC, Ljubljana

bogato izber krasno izdelanih **oblek, površnikov in raznih oblačil** za **gospode in dečke**.

Lastni izdelki iz pristno angleškega blaga.

Velika zaloga tu- in inozemskega blaga za naročila po meri.

Strokovnjaška postrežba, cene stalne in izredno nizke!

595 64

Največja svetlolikalnica in pralnica na Kranjskem

Ljubljana, Kolodvorske ulice šte. 8

je sedaj opremljena z 12 električnimi motorji in zračno sušilnico, da se perilo v najkrajšem času opere, posuši in zlika.

Cene so znižane in nižje kot drugod.

Po tej napravi se perilo ne le varuje, marveč tudi res čisto opere in napravi kot novo. — Z dežele poslano perilo se vrne v štirih dneh oprano in zlikano.

Za številni obisk se priporoča velespoštovanjem

2239 11

A. ŠARC.

Morebitne reklamacije naj se naznanijo naravnost meni.

Stara gostilna

dobro idoča na deželi na Gorenjskem ob glavni cesti se takoj **odda v najem ali na račun**. Hiša je jako pripravna za oženjenega obrtnika in voznika, zraven se nahaja veliko gospodarsko poslopje s hlevom. Naslov pove uprav. „Slovenca“. 2534 3-2

Proda se:

Parni stroj (12 konjskih sil), **dva kotla**, **mlin za čreslo in ježice in pes** — **bernhardinec**, star 2³/₄ leta. Naslov pove upravništvu „Slovenca“. 2590 3-3

Vajence

sprejme **velika mesarija**. Naslov pove upravništvu „Slovenca“. 1564 3-3

Proda se, dobro ohranjena

kopalna banja

Dunajska cesta šte. 31. — vrata šte. 6. 2604 2-2

Odpremno in komisij. društvo

„BALKAN“

v Trstu, Riva Grumula št. 14.

Sprejema v svoja dobro urejena skladišča vsake vrste blago in daje na isto predjeme pod zelo povoljnimi pogoji, ter skrbi za prodajo blaga najkulantneje. Istotako kupuje in prodaja vsake vrste blago po naročilu in na račun svojih naročevalcev najpovoljnejše. — Odpošilja vsake vrste pošiljkatve na vse strani točno in brzo, izvršuje reklamacije in daje vsako strokovno pojasnilo in navodilo hitro in zastoj.

Delniški kapital 120.000.000 K

Podružnica

Rezervni zaklad 64.000.000 K

c. kr. privil.

avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt

LJUBLJANA, Franca Jožefa cesta šte. 9.

Sprejema vloge na obrestovanje v tekočem računu, na giro-račun in proti hranilnim knjižicam, izdaja obrestujoče se blagajniške liste, dovoljuje posojila na tekoči račun, dalje stavbna posojila, carinska posojila, davčna jamstvena posojila, hipotekarna posojila itd. eskomptira menice in devize in priskrbuje njih inkaso, izdaja nakazila, kreditna pisma in priporočilna pisma na vsa tuzemska in inozemska tržišča.

kupuje in prodaja tu- in inozemske rente, zastavna pisma, delnice in srečke in daje vestno navodila za nalaganje kapitala, priskrbuje in deponira vojaške ženitvene kavcije, službene kavcije in vadije za udeležbo pri dražbah, sprejema v shrambo vrednostne papirje in oskrbuje njih upravo in razvidnost, oddaja proti ognju in vltom sigurne samoshrambe (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom stranke ter sprejema vrednostne predmete (precijeze) v hranitev,

zavaruje srečke in izžrebajoče efekte proti izžrebnim izgubi in oskrbuje brezplačno pregledovanje vseh žrebanju podvrženih papirjev, plačuje kupone, izžrebane papirje in valute pri svojih blagajni, daje predjeme na vrednostne papirje in blago ter sprejema borzna naročila za tu- in inozemske borze, priskrbi za svoje naročnike trgovske informacije v tu- in inozemstvu itd. itd. itd.

Centrala na Dunaji.

1912 4

Podružnice: Bolcan, Bregenca, Brno, Feldkirch, Gablonc, Gorica, Inomost, Karlovevari, Ljubljana, Lwów, Moravska Ostrovia, Olomuc, Opava, Pulj, Praga, Podmokli, Toplice na Češkem, Trst, Warnsdorf.

OSREDNJA BANKA

ČESKIH HRANILNIC, Podružnica: DUNAJ, I., Wipplingerstr. 22. (Ustřední banka českých spořitelén)

Vloge na knjižice in račun 4 % in 4¹/₂ %. Kupovanje in prodaja vredn. papirjev. Uprava in duvalna zaloga brezplačno.

Posojila okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam proti amortizaciji na 4¹/₂ % in 5 %, upravne pristojbine. Financiranje javnih podjetij. Emisija lastnih 4 % bankovnih obligacij, katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kavcije.

Del. kap. 7.000.000.— Telegram: „Sporobanka“. Deponiranje kavcij in vadij raznih vrst. Eskoni menije same denarnih zavodov. Bankovne informacije in svete brezplačno.